

Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested:	Parkering Simskardet/Simskardhytta
Dato:	03.10.2022
Tidspunkt:	10:00 – 15:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til styreleder om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet.

Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Oppmøte parkeringsplass Simskardet kl. 10:00, orientering om gjennomførte og planlagte tiltak på innfallsport. Vi går inn til Simskardhytta for behandling av saker ihht. saksliste. Vi returnerer til parkeringsplass ved å gå på søndre side av Simskardelva. Simskardrunnen er 8 km lang. Klær og fottøy beregnet for fjelltur anbefales.

Namsskogan 19.09.2022
Stian Brekkvassmo
styreleder

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 13/2022	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
	Referatsaker		
RS 9/2022	Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene		2021/13405
RS 10/2022	Informasjon om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven.		2021/13405
RS 11/2022	Innspill/kommentarer til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune 2022-2032 - Børgefjell nasjonalpark		2022/3000
RS 12/2022	Børgefjell nasjonalpark - dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter til Golvertind - opprydding av havarert vindmølle mm - Politiets IT-enhet		2022/8373
RS 13/2022	Austre Tiplingan landskapsvernområde - gitt dispensasjon for bruk av snøscooter for transport av varer til hytte - 2022 - 2023 - tilleggsturer - Tomas Daniell Børgefjell		2019/239
RS 14/2022	Simskarshytta - kontroll av utførelse av byggearbeider vs dispensasjon 05/2021 til Statskog - Statens naturoppsyn		2021/1423
RS 15/2022	Børgefjell nasjonalpark - innvilget dispensasjon for bruk av ATV for uttransport av felt elg - Smalåsen og Mellingen øst - Bjørn Martinsen		2022/9106
	Styresak		
ST 15/2022	Orienteringer møte 3 - 2022		2018/4516
ST 16/2022	Besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - rullering av tiltaksplanen		2018/334
ST 17/2022	Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre - anbefaling om etablering av besøkssenter skog		2022/8709
ST 18/2022	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2023 - Hi North		2019/2333

Statsforvaltere
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 29.04.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/13271

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene

Miljødirektoratet viser til delegeringsbrev av 29. november 2021 til Miljødirektoratet, hvor Klima- og miljødepartementet delegerer myndighet til å frafalle vedtak om tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til Miljødirektoratet. Klima- og miljødepartementet har samtidig fastsatt retningslinjer som skal bidra til en enhetlig og hensiktsmessig praksis av denne myndigheten.

I brevet bes Miljødirektoratet om å delegerer myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd videre til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer innenfor saksfelt disse har ansvar for.

Naturmangfoldloven § 73 lyder:

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven blir gjennomført, kan myndigheten etter loven fatte vedtak om tvangsmulkt.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av en bestemmelse er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som myndigheten etter loven har fastsatt. Tvangsmulkt kan fastsettes på forhånd dersom særlige grunner tilsier det, og løper da fra en eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige. Tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

Tvangsmulkt pålegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap eller en annen sammenslutning, en stiftelse eller et offentlig organ, skal tvangsmulkten vanligvis pålegges dette. Er tvangsmulkt pålagt et selskap som inngår i et konsern, kan påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskap.

Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt. Avgjørelsen regnes ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Myndighet etter naturmangfoldloven er ved kgl.res. 8. januar 2021 nr. 65 delegert fra Kongen til Klima- og miljødepartementet med virkning fra 15. januar 2021. Klima- og miljødepartementet har i vedtak 12. januar 2021 nr. 82 delegert myndighet til Miljødirektoratet med virkning fra 15. januar 2021.

I delegeringsvedtak 14. januar 2021 har Miljødirektoratet delegert myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer med virkning fra 15. januar 2021. Delegeringen omfatter blant annet myndighet til å fatte vedtak om tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 første ledd for å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av naturmangfoldloven blir gjennomført.

Myndigheten til å frafalle tvangsmulkt er ikke omfattet av tidligere delegering i vedtak 12. januar 2021 til Miljødirektoratet, men det fremgår av delegeringsvedtaket fra Klima- og miljødepartementet av 29. november 2021 at delegeringen gjelder i tillegg til departementets tidligere vedtak om delegering av myndighet for andre bestemmelser i naturmangfoldloven.

Delegering av myndighet til å frafalle vedtak om tvangsmulkt

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd, jf. kgl.res. 8. januar 2021 nr. 65 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven og delegeringsvedtak fra Klima- og miljødepartementet 29. november 2021, delegerer Miljødirektoratet også myndigheten å frafalle tvangsmulkt til Statsforvalterne og nasjonalparkstyrene etter lov. 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 73 fjerde ledd.

Klima- og miljødepartementets retningslinjer om bruk av myndigheten vedlegges.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seniorrådgiver

Vedlegg: Brev fra Klima- og miljødepartementet av 29. november 2021

Kopi: Klima- og miljødepartementet

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref
20/3937-5

Dato
29. november 2021

Delegering av myndighet til å frafalle vedtak om tvangsmulkt etter naturmangfoldloven og retningslinjer for bruk av slik myndighet

Klima- og miljødepartementet delegerer myndigheten til å frafalle vedtak om tvangsmulkt etter naturmangfoldloven til Miljødirektoratet, og ber Miljødirektoratet delegere myndigheten videre til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer innenfor aktuelle saksområde. Departementet har samtidig fastsatt retningslinjer som skal bidra til en enhetlig og hensiktsmessig praksis av denne myndigheten.

Delegering av myndighet til å frafalle vedtak om tvangsmulkt

Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 73 fjerde ledd delegeres hermed til Miljødirektoratet.

Delegeringen trer i kraft straks og gjelder i tillegg til departementets tidligere vedtak om delegering av myndighet for andre bestemmelser naturmangfoldloven til Miljødirektoratet.

Delegeringen er ikke til hinder for at departementet kan utøve myndighet etter bestemmelsen.

Retningslinjer for omgjøring av vedtak om tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt

Endring av vedtak om tvangsmulkt som ikke har påløpt

Et vedtak om tvangsmulkt som ennå ikke har påløpt kan omgjøres, jf. forvaltningsloven § 35. Omgjøring kan innebære at mulkten blir endret fra engangsmulkt til løpende mulkt, eller at

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Ernst Inge
Espeland
22 24 58 90

den blir satt til et høyere eller lavere beløp eller bortfaller helt. Omgjøring etter forvaltningsloven § 35 kan særlig være aktuelt dersom myndigheten får nye opplysninger.

Frafall av påløpet tvangsmulkt

Dersom tvangsmulkten har begynt å løpe, kan den helt eller delvis frafalles med hjemmel i naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at tvangsmulkt generelt har en god preventiv effekt, i tillegg til at den bidrar til å tvinge frem en gjennomføring i samsvar med loven. Hovedregelen er derfor at tvangsmulkten skal betales, og at det bare er aktuelt å treffe vedtak om å frafalle den når det ulovlige forhold er rettet.

Videre bør det legges vekt på om tvangsmulktens størrelse står i et rimelig forhold til overtredelsens karakter, om parten har hatt rimelig tid til å rette det ulovlige forholdet og om overtredelsen er unnskyldelig. Det kan være aktuelt å bruke bestemmelsen dersom det ikke er satt noe øvre grense for tvangsmulkten og beløpet har blitt uforholdsmessig høyt. I så fall må det også vurderes hva som er årsaken til at det har gått lang tid uten at plikten er oppfylt. Andre momenter som kan vektlegges er om den ansvarlige har hatt noen vinning ved ikke å oppfylle plikten, og den ansvarliges økonomiske situasjon. Det kan også legges vekt på alvorlig sykdom hos den ansvarlige. Hensynet til den ansvarliges interesser må samtidig avveies mot behovet for å ikke undergrave tvangsmulktens effekt.

Det kan forekomme tilfeller der etterlevelse av pålegget som tvangsmulkten skal fremtvinge blir umulig og årsaken til dette ikke ligger hos den ansvarlige. Eksempler på dette er om pålagt oppryddingstiltak ikke lar seg gjennomføre på grunn av ekstreme værforhold. Ettergivelse av tvangsmulkt er lite aktuelt i slike tilfeller siden det følger av naturmangfoldloven § 73 annet ledd femte punktum at mulkten uansett ikke løper i perioden hvor etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige selv.

Det følger av naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd annet punktum at avgjørelse om å frafalle eller ikke frafalle påløpt tvangsmulkt ikke regnes som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Vedtaket kan derfor ikke påklages.

Videre delegering

Vi ber Miljødirektoratet delegerer myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd videre til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer innenfor saksfelt disse har ansvar for. Vi ber Miljødirektoratet også om å videreformidle ovennevnte retningslinjer til aktuelle instanser.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Ernst Inge Espeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Verneområde- og nasjonalparkstyrever
Alle statsforvaltere

Trondheim, 21.06.2022

Deres ref.:
[REF]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/6362

Saksbehandler:
Hege Langeland

Informasjon om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven

Miljødirektoratet vil i dette brevet gi informasjon om hvordan overtredelsesgebyr vil bli benyttet som reaksjon for påbrudd på naturmangfoldloven.

Om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven

Overtredelsesgebyr er en forvaltningssanksjon som kan ilegges privatpersoner og foretak som en reaksjon på brudd på bestemmelser angitt i [naturmangfoldloven § 74](#). Denne sanksjonen kan brukes for å reagere på brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, forskrifter etter loven og bestemmelser i enkeltvedtak etter loven.

Overtredelsesgebyr regnes som straff og er en alternativ reaksjon til politianmeldelse for oppfølging i straffesporet. Ved overtredelser av regelverket må forvaltningen ta stilling til om saken skal politianmeldes eller om det i stedet bør ilegges et overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr regnes generelt sett som en mildere reaksjon enn politianmeldelse (oppfølging i straffesporet).

Politiet og påtalemyndigheten skal prioritere å følge opp lovbrudd som er av alvorlig karakter, eller som ikke anses å kunne sanksjoneres tilstrekkelig av forvaltningen. Ved lovbrudd som forvaltningen har forutsetninger for å avdekke og sanksjonere på en tilstrekkelig måte, skal forvaltningssporet benyttes, f.eks. med illeggelse av overtredelsesgebyr. De alvorlige bruddene på naturmangfoldloven skal derfor fortsatt politianmeldes.

Overtredelsesgebyr er aktuelt for de overtredelsene som vurderes som mindre alvorlige, men hvor det er viktig for etterlevelsen av regelverket at det kommer en reaksjon. Det er i tillegg en forutsetning for å gi overtredelsesgebyr at saken er tilstrekkelig opplyst slik at det ikke er uklareheter mht. hva som har skjedd eller av hvem.

Bevis og taushetsretten i forvaltningsloven § 48

Når forvaltningsorganet blir kjent med at det foreligger en overtredelse som det er aktuelt å følge opp med overtredelsesgebyr eller politianmeldelse, må vedkommende overtredere gjøres oppmerksom på at vedkommende ikke har plikt til å uttale seg, se [forvaltningsloven § 48](#). En kort

generell orientering om taushetsretten bør gis til gjerningspersonen så snart et tilsyn eller undersøkelser gir mistanke om at det kan være begått brudd på regelverket. Vedkommende kan likevel velge å forklare seg frivillig etter at slik generell orientering er gitt, og forklaringen kan i slike tilfeller brukes som bevis.

Denne regelen springer ut av vernet mot selvinkriminering som gir beskyttelse mot å tvinges til å bidra til egen straffeforfølgning gjennom en forklaring eller annen bevisføring som medfører erkjennelse av skyld, og er en del av kravet om rettferdig rettergang i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 6 nr. 1.

Miljødirektoratet har myndighet

Det er bare Miljødirektoratet som har myndighet til å gi overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. På et senere tidspunkt kan det bli aktuelt å delegerer myndigheten videre.

Dersom nasjonalpark- og verneområdestyrer eller statsforvalter blir kjent med overtredelser av naturmangfoldloven som bør følges opp med en annen reaksjon enn politianmeldelse, bør Miljødirektoratet kontaktes for å avklare om det kan være aktuelt å ilegge overtrederen et overtredelsesgebyr (se kontaktpersoner avslutningsvis i brevet). Miljødirektoratet vil i slike tilfeller gjør en foreløpig forhåndsvurdering av om overtredelsesgebyr kan være en egnet reaksjon i den aktuelle saken. Dersom saken vurderes egnet, kan den oversendes formelt til Miljødirektoratet for videre behandling. Vurderes saken som mer alvorlig skal den i stedet politianmeldes, jf. over.

Når saken skal oversendes til Miljødirektoratet, er det viktig at all informasjon som opplyser forholdet er med. I oversendelsesbrevet må det redegjøres for hva som har skjedd, når, hvor og av hvem. Navn og kontaktinformasjon på den/de som har begått handlingen(e) må med. Dokumentbevis, bilder, kartfestinger osv. vedlegges der disse finnes. Dokumentene bør som hovedregel unntas offentlighet etter offentleglova § 24 annet ledd.

Miljødirektoratet vil sørge for den videre behandlingen av saken når den er oversendt hit. Overtrederen vil bl.a. få forhåndsvarsel før det eventuelt gis et vedtak om å ilegge overtredelsesgebyr. Miljødirektoratet vil også sørge for samordning med andre myndigheter i samsvar med forvaltningsloven § 47 i saker hvor dette er et krav.

Ileggelse av overtredelsesgebyr bør skje raskt, slik at overtrederen får en rask reaksjon. Dette vil virke mer preventivt enn om overtredelsesgebyret kommer lenge etter at lovbruddet er gjennomført. Nasjonalpark- og verneområdestyrer kan delegerer til sine forvaltere adgangen til å sende over saker til Miljødirektoratet med sikte på overtredelsesgebyr. Vi anbefaler at dette gjøres for å sikre en mest mulig effektiv saksgang.

Overtredelsesgebyr kan bare ilegges for overtredelser som er foretatt etter 1. januar 2021, og det er en foreldelsesfrist på 2 år.

Hvilke overtredelser er egnet for overtredelsesgebyr?

Generelle momenter

Som nevnt, er det de mindre alvorlige straffbare overtredelsene som vil være egnet for overtredelsesgebyr. I tillegg kan gebyr benyttes på overtredelser som i dag ikke er gjort straffbare, som f.eks. brudd på naturmangfoldloven § 6.

I saker hvor man kan velge mellom anmeldelse eller overtredelsesgebyr vil følgende momenter tale *for* overtredelsesgebyr:

- Overtredelsen regnes som et mindre alvorlig lovbrudd sammenlignet med andre overtredelser på feltet (eller regnes som en formalovertredelse).
- Overtredelsen gjelder et enkelt, konstaterbart faktum. Saken må være tilstrekkelig opplyst. Er det tvil rundt hva som har skjedd eller hvem som har begått handlingen må saken anmeldes slik at faktum blir klarlagt gjennom etterforskning.
- Subjektiv skyld er enkelt å konstatere (som punktet over).
- Overtredelsen gir små konsekvenser av den enkelte handling.
- Overtredelsen gjelder et enkeltstående brudd fra gjerningspersonen. Flere overtredelser fra samme gjerningsperson vil kunne tilsi anmeldelse.

Miljødirektoratet har gjort en forhåndsvurdering av hvilke typetilfeller som generelt sett bør politianmeldes og hvilke som kan være aktuelle for overtredelsesgebyr. Overtredelsene må samtidig vurderes konkret i den enkelte sak i lys av momentene over.

I det følgende gir vi noen eksempler på saker som *kan* være egnet for gebyr. Eksemplene er ikke uttømmende og bare veiledende:

Overtredelser i verneområder

Overtredelser som gjelder ulovlig motorferdsel, ulovlige byggetiltak uten søknad, hogst, samt graving og deponering som har et visst omfang bør som hovedregel anmeldes. Flere overtredelser fra samme overtreder bør også som oftest anmeldes.

Forutsatt at overtredelsen ikke har medført særlige konsekvenser for naturverdier vurderer vi at følgende eksempler kan være egnet for bruk av overtredelsesgebyr:

- mindre brudd på vilkår i tillatelse
- små byggetiltak på eksisterende bygninger
- el-sykling på vei hvor sykling er tillatt
- forsøpling (lite omfang)
- ulovlig bål, brenning av avfall (lite omfang)
- brudd på ferdselsforbud (kort varighet og ingen forstyrrelse av dyrelivet)
- bruk av drone (ikke ved forstyrrelse eller unødig jaging)
- hensetting av gjenstander (lite omfang)
- graving (lite omfang)
- deponering (lite omfang)
- telting uten tillatelse (kort tidsrom ingen skjerpene omstendigheter)

Det kan også være aktuelt å bruke overtredelsesgebyr i andre tilfeller enn eksemplene som vi har vist til over.

Subjektiv skyld er videre en del av vurderingen av hvilken reaksjon som bør benyttes, f.eks. vil en handling som er begått med forsett eller grov uaktsomhet (vedkommende er sterkt å bebreide for sin handlemåte), kan tale for at en sak bør anmeldes.

Overtredelser utvalgte naturtyper

Overtredelsesgebyr kan ofte være aktuelt ved brudd på aktsomhetsplikta i naturmangfoldloven § 6, der overtredelsen har rammet en utvalgt naturtype. Ettersom overtredelse av aktsomhetsplikten ikke er straffbar, vil overtredelsesgebyr også være aktuelt ved grove overtredelser.

Overtredelser artsforvaltning

Overtredelsesgebyr for brudd på naturmangfoldlovens regler om artsforvaltning kan, avhengig av artens bevaringsstatus og omstendighetene rundt det straffbare forholdet, være egnet for individuelt utmålt overtredelsesgebyr dersom overtredelsen ikke anmeldes.

Overtredelser fremmede organismer

Overtredelsesgebyr kan være aktuelt ved mindre alvorlige overtredelser av regelverk etter naturmangfoldlovens kapittel IV om fremmede organismer. Eksempler på saker der det kan være aktuelt å vurdere overtredelsesgebyr kan være brudd på vilkår i tillatelse etter forskrift om utenlandske treslag til skogbruksformål, overtredelse av pliktene i forskrift om fremmede organismer V eller ulovlig utsetting av landlevende planter foretatt av privatpersoner.

Krav om stans, retting og tvangsmulkt

Krav om stans, retting og tvangsmulkt etter naturmangfoldloven kapittel IX kan og bør brukes i tillegg til overtredelsesgebyr. Varsel og vedtak om dette kan skje parallelt med at det ilegges overtredelsesgebyr, og er i utgangspunktet to ulike prosesser.

Statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene har selv myndighet til å fatte vedtak om f.eks. retting etter naturmangfoldloven § 69. Miljødirektoratets veileder [M-617 Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder](#) gir informasjon om hvordan dette bør gjøres i verneområder. Denne veilederen vil senere bli oppdatert med mer veiledning om bruk av overtredelsesgebyr i verneområder.

Kontaktpersoner

Vi ber om at følgende personer kontaktes for henvendelser om overtredelsesgebyr:

- *Verneområder:* Helene Mokkelbost (helene.mokkelbost@miljodir.no), Hege Langeland (hege.langeland@miljodir.no), John Ole Grøtte (john.ole.grotte@miljodir.no) og Pål Foss Digre (pal.foss.digre@miljodir.no).
- *Fremmede organismer, utenlandske treslag og utvalgte naturtyper:* Pål Foss Digre (pal.foss.digre@miljodir.no)
- *Artsforvaltning:* Nils Kristian Grønvik (nils.kristian.gronvik@miljodir.no)

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Raarvihken Tjjelte/ Røyrvik kommune
Røyrvikveien 5
7898 LIMINGEN

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2022/3000-0 432.3

Deres ref.

Dato 16.03.2022

Innspill/kommentarer til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune 2022-2032 - Børgefjell nasjonalpark

Vi viser til offentlig ettersyn av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune 2022-2032.

Grovt sett er ca. $\frac{1}{3}$ av Røyrvik kommunes landareal vernet som nasjonalpark ihht. naturmangfoldlovens bestemmelser. Børgefjell nasjonalparkstyre forvalter området etter verneforskriftens bestemmelser. Røyrvik kommune har også ansvar for nasjonalparken som forvaltningsmyndighet for bla. plan- og bygningsloven, forurensningsloven, friluftsløven, lov om motorferdsel i utmark, hundeloven, innlandsfiskekloven mfl. Røyrvik kommune er mao. en viktig samarbeidspart for verneområdeforvaltningen og kan påvirke utviklingen av området gjennom sitt planverk og forvaltning gjennom nevnte lovverk.

Fra verneområdeforvaltningen er det ønskelig at dette synliggjøres i kommunale planverk ift. at Røyrvik kommune skal være en aktiv part i forvaltningen av nasjonalparken. FN's bærekraftsmål og statusen som nasjonalparkkommune kan her være forankringen mot nasjonale målsetninger. Så kan en lokalt samarbeide om konkrete tiltak og mål.

Nasjonalparkstyret har vedtatt besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark (godkjent 2019). Dette etter en omfattende planprosess med kunnskapsinnhenting og høringer. Fra verneområdeforvaltningen er det ønskelig at besøksstrategien tas inn i kap. 3.2 andre lokal føringer/dokumenter, alternativt at besøksstrategiens mål og strategiske grep vurderes tatt inn i kommunale plandokumenter. Dette for at vi i fellesskap skal arbeide mot felles mål i forvaltningen av Børgefjellområde, gjerne i samarbeid med de andre kommunene rundt Børgefjell.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Politiets IT-enhet
Postboks 2092 Vika
0125 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2022/8373-0

Deres ref.

Dato 29.08.2022

Børgefjell nasjonalpark - dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter til Golvertind - opprydding av havarert vindmølle mm - Politiets IT-enhet

Det vises til søknad av 29.08.2022. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre v/nasjonalparkforvalter har gjort følgende vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis Politiets IT-enhet avd. samband dispensasjon fra §3 pkt. 6.1 i verneforskriften for bruk av helikopter for transport og landing på Golvertind ifb. med opprydding ved sambandsstasjon

- Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
 - Dispensasjon er gyldig i perioden 2. september 2022 tom 3. september 2022.
 - Dispensasjonen gjelder 1 flyging med landing ved sambandsstasjon på Golvertind.
 - Logg over gjennomført flyging skal sendes nasjonalparkstyret innen 1. november 2022.
 - Bruken av helikopter skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fugleliv.
 - Dersom det er tamrein i området når transport gjennomføres skal det vises spesielt hensyn til denne. Før flyging utføres skal Byrkije sjette kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår vil i liten grad stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket er begrenset i tid og rom. Det er bare en liten del av verneområdet som blir berørt av flygingen og bare et punkt omfattes av landing, tiltaket gjennomføres i en lite sårbar periode. En opprydding ved sambandsstasjonen har vært etterlyst av verneområdeforvaltningen og det anses positivt for verneverdiene at tiltakshaver nå gjennomfører opprydding. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Bakgrunn

Politiets IT-enhet avd. samband søker om dispensasjon fra verneforskriftene for Børgefjell nasjonalpark for bruk av helikopter for transport til Politiets sambandsstasjon på Golvertind. Dette ifb. med behov for opprydding på stasjonen. Flygingen vil foregå fra Mosjøen og direkte til Golvertinden hvor helikoptret skal lande ved sambandsstasjon. Tiltaket som skal gjennomføres er opprydding av rester etter havarert vindmølle samt øvrige etterlatenskaper som måtte befinne seg utenfor stasjonen og frakte dette ut av verneområdet. Tiltakshaver har innledningsvis hatt dialog med reindriftsnæringen om tidspunkt for gjennomføring av tiltaket.

Grunnlag for avgjørelsen

Etter at naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 skal alle søknader vurderes etter dette lovverket. Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det foreligger ikke opplysninger i registrer (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på tematkart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonen som tilsier at tiltaket kan komme i konflikt med slike interesser i omsøkte periode. Ut fra dette er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer i all hovedsak kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tillegges liten vekt i denne saken

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte aktiviteten vil i lite grad medføre økt belastning på området og § 10 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis den motoriserte ferdselen medfører miljøforringelse av nasjonalparken, skal kostnadene med retting og/eller tilbakeføring bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter til omsøkte transport er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet, § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Andre forhold

- Det gjøres oppmerksom på at denne tillatelsen er hjemlet i naturmangfoldloven og forskrift om vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og gjelder bare i forholdet til verneforskriftens bestemmelser.
- Tillatelsen gjelder ikke i forhold til lov om motorferdsel, kommunal vurdering/godkjenning etter disse må derfor innhentes uavhengig av nasjonalparkstyrets vedtak.
- Dispensasjonen omfatter ikke andre grunneieres rettigheter som kan bli berørt av tiltaket.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

I samsvar med forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

BYRKIJE REINBEITEDISTRIKT	c/o Tor Enok Larsen Austfiplingdalsvegen 490	8685	TROFORS
NAMSKOGAN FJELLSTYRE	Turistveien 2	7890	NAMSSKOGAN
HATTFJELLDAL KOMMUNE	O.T. Olsens vei 3A	8692	HATTFJELLDAL
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Carl Norberg	Tosenvegen 1352	8685	Trofors
GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8682	TROFORS
Lars Anders Lorentzen	Brinken 11	8661	Mosjøen
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Gustav Busch Arntsen	Austre Slettås Vei 12 C	8693	Hattfjelldal
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
RØYRVIK FJELLSTYRE	Stadionveien 4	7898	LIMINGEN
Tore Bjørnstad	Holmforsveien 8	8618	Mo I Rana

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Tomas Børgefjell
Susendalsveien 3883
8690 Hattfjelldal

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2019/239-0 432.2

Deres ref.

Dato 16.03.2022

Austre Tiplingan landskapsvernområde - gitt dispensasjon for bruk av snøscooter for transport av varer til hytte - 2022 - 2023 - tilleggsturer - Tomas Daniell Børgefjell

Det vises til søknad av 08.03.2022. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre v/nasjonalparkforvalter har gjort følgende vedtak:

1. Med hjemmel i verneforskriftens § 3, punkt 6.3 a. gis Tomas Børgefjell dispensasjon for å benytte snøscooter innenfor **Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde** til transport av varer og materialer til hytte ved Langtjønna.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Transporten skal skje på snødekt mark etter fast trasé fra Sjønes til hytte ihht. kart for dispensasjon gitt i brev av 09.03.2020.
- Dispensasjonen gjelder for **2 turer pr. år** og er et tillegg til tidligere innvilgede 6 turer pr. år gitt i dispensasjon av 09.03.2020.
- Dispensasjonen gjelder for årene 2022 og 2023.
- Siste kjøredato er 30. april.
- Dispensasjonen er personlig og kan ikke overdras til andre.
- Kjørebok skal utfylles før den enkelte tur foretas. En tur regnes pr. snøscooter. Utfyllt kjørebok og kjøretillatelsen skal medbringes og fremvises på forlangende ved kontroll.
- Kjørebok skal returneres Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni. Kjørebok for påfølgende sesong blir ikke sendt ut før kjørebok for forrige sesong er returnert.

Mislighold av dispensasjonen og/eller brudd på vilkår satt i denne kan medføre inndragning av dispensasjonen.

Vedtaket er fattet av nasjonalparkforvalter etter delegert myndighet gitt av nasjonalparkstyret den 28.05.2014 og etter vedtatte retningslinjer av 20.11.2019, sak 38/2019 med justeringer i møte den 03.12.2021, sak 32/2021.

Bakgrunn

Tomas Børgefjell søker om dispensasjon fra verneforskriftene for Austre Tiplingan landskapsvernområde for bruk av snøscooter til transport av varer og materialer fra Sjønes til hytte ved Langtjønna. Søkeren har tidligere fått innvilget dispensasjon for 6 turer for samme formål. Ihht. endring i justerte retningslinjer søkes det nå om 2 turer i tillegg slik at totalt antall turer pr. år blir 8.

Grunnlag for avgjørelsen

Etter at naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 skal alle søknader vurderes etter dette lovverket. Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

I utgangspunktet er motorisert ferdsel forbudt i landskapsvernområdet. I forbindelse med verneprosessen ble behovet for motorisert ferdsel vurdert og det ble åpnet for at forvaltningsmyndigheten, etter søknad kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til omsøkt formål. Det er ikke åpning for å gi dispensasjon for kjøring til andre formål, f.eks. ren persontransport eller for tilsyn med hytte. Nasjonalparkstyret har utarbeidet retningslinjer for behandling av søknader om motorferdsel der det er gitt rammer for vedtak. Med bakgrunn i verneplanprosessen, tidligere forvaltningspraksis og gitte retningslinjer vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.).

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer i all hovedsak kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tillegges liten vekt i denne saken. Det er tidligere innvilget dispensasjon for omsøkte formål, slik at den motoriserte ferdselen innenfor landskapsvernområdet ikke vil øke ift. dagens nivå som følge av å innvilge dispensasjonen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte aktiviteten vil ikke medføre noen økt belastning på området og § 10 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis den motoriserte ferdselen medfører miljøforringelse skal kostnadene med retting og/eller tilbakeføring bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Verneområdeoppsynet har fått i oppdrag å rapportere eventuelle miljøforringelser som følge av dispensasjonen til nasjonalparkstyret.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av snøscooter på snødekt mark for transport av varer er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Andre forhold

For ordens skyld vil nasjonalparkstyret gjøre oppmerksom på at tillatelsen er hjemlet i verneforskriftene for Austre Tiplingan landskapsvernområde og gjelder bare innenfor verneområdenes grenser etter fastsatt trase.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Tillatelsen gjelder ikke i forhold til motorferdselloven og forskrift gitt i medhold til denne. Hattfjelldal kommune er dispensasjonsmyndighet til motorferdselloven ift. transport til hytter.

I medhold av forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- Kjørebok

Elektronisk kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog fjelltjenesten			
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsensvei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Namsskogan fjellstyre		7890	NAMSSKOGAN
Byrkije reinbeitedistrikt		8680	TROFORS
Røyrvik fjellstyre		7898	LIMINGEN
SNO lokalt		8680	TROFORS

From: Carl Norberg[carl.norberg@miljodir.no]
Sent: 09.08.2022 09:52:39
To: Tødås, Tore[fmtlto@statsforvalteren.no]
Cc: Gustav Busch Arntsen[gba@statskog.no]
Subject: Simskarhytta - kontroll av utførelse av byggearbeider vs dispensasjon 05/2021 til Statskog.

Hei

Jeg var forbi Simskarhytta 8. august og sjekket opp utførte arbeider pr nå.

Vilkår i dispensasjon 05/2021	Utførelse/status pr 08.22
To nye vinduer mot vest 100x105	Ja – ca 93x108 cm ytterkarm mot kledning/vannbrett
Ett nytt vindu mot sør 100x105	Ja – ca 93x107 ytterkarm mot kledning/vannbrett
Lik utforming/materialbruk alle vinduer	Ja, svart aluprofiler utenpå trekarm
Nytt tak – svarte, matte plater. Max 15 cm heving mønehøyde	Ja, ca 5-10 cm heving av tak. Syllhøyde er ikke endret
Takrenner i tre med kjetting nedløp	Ikke bygget
Trapp/platting i full bredde mot vest inntil 2,7 m dybde. Ikke høyere enn syll	Platting 120 cm, trapp ca 165 cm ut i 5 trinn. Sum dybde fra vegg = 285cm
Rekkverk på nordside av trapp/platting	Ja
Ny platting på sørside 1,2 m dybde og 2 m bredde	Ikke bygget
Flytte uthus til ny plassering nord for hytta, jfr skisse	Ja – som skisse
Utvide uthus inntil 1,5x2m for etablering av ny utedo	Ikke gjennomført
Fjerning av gammel utedo	Ikke gjennomført

Nye vinduer er en smule smalere og høyere enn omsøkt

Enkelte tiltak er ikke gjennomført- takrenner og påbygg uthus/riving utedo.

Men dispensasjonen gir ikke sluttdato for tiltakene, og jeg vet ikke om Statskog har endret planer, eller om dette er tiltak som fortsatt planlegges gjennomført.

Dersom riving av utedo er en betingelse for flytting av utedo er dette et avvik. Sum dybde platting/trapp er ca 15 cm større enn vilkår i dispensasjonen.

Carl Norberg

Statens naturoppsyn
Miljødirektoratet

8680 Trofors
Mobil: 90645339
carl.norberg@miljodir.no

25

27

28

29

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Bjørn Halfdan Martinsen
Leirfjordveien 384
8890 Leirfjord

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2022/9106-0 432.3

Deres ref.

Dato 20.09.2022

Børgefjell nasjonalpark - innvilget dispensasjon for bruk av ATV for uttransport av felt elg - Smalåsen og Mellingen øst - Bjørn Martinsen

Viser til søknad av 19.09.22 om dispensasjon fra vernebestemmelsene for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for bruk av motorkjøretøy for uttransport av felt elg.

Vedtak

Med hjemmel i § 3 pkt. 6.3 h i forskrift om vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark fastsatt i Kongelig resolusjon av 29. august 2003, har Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre v/nasjonalparkforvalter gjort følgende vedtak:

- *Bjørn Halfdan Martinsen med jaktlag gis dispensasjon fra verneforskriften for bruk av ATV med belter eller elgtrekk for uttransportering av felt elg innenfor Børgefjell/Byrkije nasjonalpark på jaktfelt Smalåsen og Mellingen øst i Namsskogan kommune.*

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- *Dispensasjonen gjelder for 2022.*
- *Dispensasjonen er gyldig i jaktperioden som er avtalt med Namsskogan fjellstyre.*
- *Dispensasjonen er kun gyldig innenfor grensene til jaktfeltet.*
- *Kjøring skal skje så hensynsfullt som mulig i forhold til dyreliv og vegetasjon jfr. aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven. Det er ikke tillatt å hugge skog/rydde trase for transporten.*
- *Dispensasjonen gjelder kun for uttransport av felt elg, det er ikke tillatt å ta kjøretøyet inn i verneområdet før elg er felt.*
- *Det skal ikke settes varige spor i terrenget. Med varige spor menes spor som er synlige over flere sesonger. Kjøring skal unngås i områder som vil kunne få særlige skader, herunder særlig på våte myrpartier.*
- *Tillatelsen skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll.*
- *Mislighold av dispensasjonen og/eller brudd på vilkår satt i denne kan medføre inndragning av dispensasjonen.*
- *Rapport med antall turer, tidspunkt for kjøringen og kjørerute påtegnet kart skal sendes til Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre snarest etter elgjakten og senest 15. januar påfølgende år.*

Vedtaket er fattet av nasjonalparkforvalter etter delegert myndighet gitt av nasjonalparkstyret 28.05.2014.

I medhold av forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Saksopplysninger

Bjørn Halfdan Martinsen med jaktlag har inngått kontrakt på elgjakt på jaktfelt Smalåsen og Mellingen øst i Namsskogan kommune. Jaktlaget søker om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av motorisert kjøretøy for uttransportering av felt elg for de delene av jaktfeltet som ligger i Børgefjell nasjonalpark.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

I verneforskriften og forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark åpnes det for bruk av motorisert kjøretøy for uttransport av felt elg. Dette er av Miljødirektoratet definert til å være beltegående kjøretøy som elgtrekk eller ATV med belter.

Naturbase, artskart og andre tilgjengelige kunnskapskilder er sjekket uten å ha funnet mulige konflikter ift. omsøkt aktivitet for aktuelle periode. Aktiviteten vil foregå i en periode hvor det lite konflikt ift. annet dyreliv. En stor del av jaktbart areal ligger utenfor nasjonalparken. Noe som tilsier at aktiviteten innenfor verneområdet anses som begrenset ettersom de fleste dyr felles utenfor området som krever dispensasjon.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jfr. naturmangfoldloven § 9. Dispensasjonen gjelder kun for uttransport av felt elg og gir ikke rett til annen kjøring/transport ifb. med utøvelsen av jakten. § 9 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Aktivitetene som er omsøkt, er innenfor rammen av forvaltningsplanen og vil ikke gi noen særlig økt belastning. § 10 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner om at transporten vil føre til miljøforringelse så lenge denne gjennomføres iht. vilkår gitt i dispensasjonen. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene ved retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av beltegående kjøretøy for uttransportering av felt elg er erfaringsmessig en miljøforsvarlig metode så lenge omfanget av aktiviteten er begrenset. § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

**Byrkjje nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkjje nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

NAMSKOGAN FJELLSTYRE	Turistveien 2	7890	NAMSSKOGAN
Lars Anders Lorentzen	Brinken 11	8661	MOSJØEN
STATSKOG SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Gustav Busch Arntsen	Austre Slettås Vei 12 C	8693	Hattfjelldal
Carl Norberg	Tosenvegen 1352	8685	TROFORS
ØSTRE NAMDAL REINBEITEDISTRIKT/ TJÅEHKERE SIJTE	c/o Mats Joma Nyvikveien 28	7898	LIMINGEN
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
RØYRVIK FJELLSTYRE	Stadionveien 4	7898	LIMINGEN

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 20.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	15/2022	03.10.2022

Orienteringer møte 3 – 2022

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering

Begrunnelse:

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema/saker det arbeides med.

Vedlegg:

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/334-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 26.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	16/2022	03.10.2022

Besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - rullering av tiltaksplanen

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar tiltaksplanen i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde opp til revidering med følgende kommentarer/innsjill:

Saksopplysninger

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark fikk godkjent besøksstrategi november 2019. Dette etter en planprosess som startet 2016 og som omfattet kunnskapsinnhenting på ulike tema, planmøter, dialogmøter og høringer.

Besøksstrategien har tiltaksplan som beskriver de tiltak som nasjonalparkstyret kan gjennomføre for å oppfylle målene og strategiske grep som er beskrevet i besøksstrategien. I planen er det nedfelt at tiltaksplanen skal rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Etter 2019 er det ikke foretatt rullering av tiltaksplanen. Nasjonalparkstyret er blitt løpende oppdatert på status for de ulike tiltakene. Prioritering av tiltakene er i stor grad blitt styrt gjennom bestillingsdialogen som er en årlig aktivitet ift. innmelding av behov for midler. En del tiltak skal/må gjennomføres av andre aktører enn nasjonalparkforvaltningen, her er en da prisgitt disse aktørenes evne/vilje for å ta tak i disse tiltakene.

Status høst 2022 er at mange av tiltakene som nasjonalparkforvaltningen selv er ansvarlige for er gjennomført. Tilsvarende er noen av tiltakene til eksterne aktører i god prosess til å bli gjennomført. Ut fra dette kan det være naturlig for nasjonalparkstyret å ta en vurdering av tiltaksplanen, da ift. om:

- Oppsatte tiltak skal tas ut av planen.
- Endring eller justering av pågående eller fullførte tiltak.
- Nye tiltak som synes behøvelig.

Status tiltaksplan pr. september 2022 kommer frem av vedlagte notat. Her berøres også noen punkter for videreutvikling av oppsatte tiltak.

Nasjonalparkforvalter ber nasjonalparkstyret vurdere følgende tiltak ifb. med rullering av tiltaksplanen:

Utarbeide kommunikasjonsplan

I veileder for utarbeidelse av besøksstrategi er det beskrevet at i gjennomføringsfasen bør en ha en kommunikasjonsplan. Kommunikasjonsplanen skal understøtte besøksstrategiens målsettinger og strategiske valg, og skal utvikles og gjennomføres som et tiltak i besøksstrategien. En kommunikasjonsplan avklarer målgrupper, budskap, kanaler, ansvar og oppgavefordeling. Det er innledet dialog med Lierne nasjonalparksenter om de kan understøtte en slik planprosess.

Oversetting av brosjyre til sørsamisk

Det er Miljødirektoratet som er utgiver av brosjyre, så langt finnes denne på norsk og engelsk. Opprette et tiltak med å få Miljødirektoratet til å oversette brosjyre til sørsamisk ifb. med oppdatering av innhold.

Sørsamisk oversetting nettside

Oversetting av nettinhold til sørsamisk ved skifte av leverandør av nettsideløsning.

Informasjonspunkt nasjonalpark/nasjonalparkkommune i Fiplingdalen

Lokalt initiativ fra Grane kommune om etablering av informasjonspunkt ved butikken i Fiplingdalen. Dette i sammenheng med planer om etablering av ladestasjoner for El-biler. Konkret planprosess er igangsatt i egen arbeidsgruppe hvor nasjonalparkforvalter deltar. Eksterne vil måtte være ansvarlig for etablering, drift og vedlikehold. Men ønskelig at prosjektet tas inn i tiltaksplanen for å sikre gjennomføring og delfinansiering.

Tomasvatnet

Vurdere om det skal gjennomføres tiltak på Tomasvatnet som offisiell innfallsport. Tomasvatnet ble ikke tatt inn i første versjon av tiltaksplan. Det er flere aktører med ulike interesser i området. Det er begrenset med areal på selve parkeringsplassen som kan medføre utfordringer å etablere frittstående installasjoner.

Supplerende klopplegging Jengelstien/Orekskardet

Befaring gjennomført september 2022, kartlagt behov for supplerende klopplegging Jengelstien og klopplegging langs Orekvatnet. Statskog fjelltjenesten skal utarbeide kostnadsoverslag med grunnlag i kartleggingen.

Tiltak som tas ut av tiltaksplanen med status fullført:

Utarbeide nye verneområdeplakater

- Evt. nye plakater produseres fortløpende etter behov.

Utarbeide ny hjemmeside

- Oppdatering av innhold tas fortløpende som driftsoppgave. Oversetting sørsamisk tas inn som nytt tiltak?

Utarbeide informasjonsbrosjyre

- Oppdatering av innhold og oversetting til nye språk tas inn som nytt tiltak

Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet

- Fullførte prosjekter

Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunen ift. sommerbruk.

- Prosjektet fullføres i 2023 av Grane nasjonalparkkommune.

Oppgradere innfallsport Namsvatnet

- Fullført prosjekt

Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalpark-kommunen (informasjonspunkt)

- Slutføres 2023 av Røyrvik nasjonalparkkommune

Tiltak som kan vurderes tatt ut av planen.

Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)

- Settes på vent inntil Miljødirektoratet konkluderer med veien videre.

Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune

- Tas ut/settes på vent i påvente av lokalt engasjement.

Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige

- Tas ut/settes på vent.

Nasjonalparkkommuneforum

- Tas ut/settes på vent

Nasjonalparkstyret bes vurdere om det er andre relevante tiltak som kan tas inn i tiltaksplanen. Dette må da være tiltak som understøtter besøksstrategiens målsettinger og strategiske grep. Nivået på antall tiltak og graden av tilrettelegging må også vurderes i denne sammenheng. Hovedmålet i

besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Derfor må en være konservativ ift. videre tilrettelegging inn i nasjonalparken.

Nasjonalparkstyret utfordres også til å konkludere ift. evt. planprosess. Om foreslåtte endringer skal innarbeides av styret selv, om det skal skje involvering av rådgivende utvalg, eller andre aktører?

Vedlegg:

- Børgefjell - Status tiltaksplan besøksstrategi - september 2022
- Besøksstrategi Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

NOTAT

Sak:
Besøksforvaltningsplan for Børgefjell / Byrkjje
nasjonalpark
Til:

Vår dato:
26.09.2022

Vår ref.:
2018/334

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Tødås,

Kopi til:

Børgefjell - Status tiltaksplan besøksstrategi - september 2022

Tiltak	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Status	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Nasjonalpark forvaltningen		Det er utarbeidet plakater som er plassert på innfallsporter og informasjonspunkter. Plakater utarbeides fortløpende etter behov.	2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Nasjonalpark forvaltningen		Nye nettside for nasjonalparken publisert i 2020 ihht. designmanualen. Denne er på norsk, engelsk og tysk. Det planlegges skifte av leverandør av teknisk løsning andre halvår 2022 da opprinnelig leverandør har sluttet å supportere/drifte løsningen.	2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Nasjonalpark forvaltningen		Informasjonsbrosjyre utarbeidet 2019. Utgitt av Miljødirektoratet i samarbeid med nasjonalparkstyret. Brosjyren er på norsk og engelsk språk. Brosjyren har behov for oppdatering av innhold, noe som bør gjøres før trykking av nye eks.	2020 - 2022

Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet	Nasjonalpark forvaltningen		<p>Følgende utført:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øyum: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Øyum) • Oksvollen: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om Austre Tiplingan) • Smalvatnet: Ferdigstilt 2021 med 3 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Smalvatnet og Namskroken) • Namsvatnet: Ferdigstilt 2022 med 4 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Namsvatnet og temaplakat «skikk og bruk») I tillegg er det montert portalskilt på lokasjonen. • Simskardet: Ferdigstilt 2022 med 5 tavler/plakater (kartplakat, temaplakat reindrift og temaplakat om innfallsport Simskardet, temaplakat Simskardrunnen og temaplakat «skikk og bruk») I tillegg er det montert portalskilt på lokasjonen. • Det er i tillegg montert 3 informasjonsplakater på Viewpoint Børgefjell – Vekterklumpen i Røyrvik. 	2021 - 2023
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunnen ift. sommerbruk.	Nasjonalpark kommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Statskog Grane næringsutvikling	<p>Flerårig prosjekt som slutføres i 2023 finansiert med tilskudd fra Naturarven som verdiskaper, tiltaksmidler og egeninnsats. Følgende er utført:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ny utvidet parkeringsplass • Tursti på tangen ved innfallsport med universell utforming. 	2022 - 2024

			<ul style="list-style-type: none"> • Oppholdsområde med 5 info-tavler og portalskilt, sittegruppe, benker og bålpanner. • Generell opprydding i området. • Nytt toalett og gapahuk i massivtre settes opp vår 2023. • Statskog har i tillegg oppgradert Simskardhytta • Nasjonalparkforvaltningen har ferdigstilt klopplugging av Simskardrunden og oppgradert hengebruer i samarbeid med Statskog. <p>Det er inngått avtaler mellom partene om eierskap, drift og vedlikehold av de ulike elementene. Nasjonalparkforvaltningen har ansvar for informasjonstavler med plakater og klopplugging av stier. Grane kommune har ansvar for drift og vedlikehold av oppholdsområde, toalett og gapahuk mens Statskog er veieier og eier av parkeringsplass.</p>	
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Nasjonalpark forvaltningen		Slutført vår 2022 med etablering av informasjonspunkt. 4 tavler portalskilt og 2 sittegrupper på eget opparbeidet området som grunneier har gitt til fri disposisjon.	2022 - 2024
Klopplugging av Tiplingstien	Nasjonalpark forvaltningen		Gjennomføres etter en 4 årsplan. Oppstart 2022 hvor er det klopplagt 650 meter. Det er i tillegg bygd ny bru over Tverrelva.	2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Nasjonalpark forvaltningen	Lokale aktører	Det har vært arbeidet med prototyper i samarbeid med Lierne nasjonalparksenter. Miljødirektoratet har etter hvert blitt involvert i prosjektet og tatt eierskap. De vurderer om det skal videreføres en nasjonal løsning med digitale informasjonspunkter. Videre lokal prosess er derfor avventet.	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalpark-kommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Nasjonalpark kommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	Viewpoint Børgefjell på Vekterklumpen ble offisielt åpnet august 2020. Utkikkspunktet består av arkitekttegnet bygg, informasjonspunkter og portalskilt. Det skal monteres sikteskive på toppen som viser navn på fjell. Det er gruslagt/klopplagt sti fra Røyrvik sentrum og fra Børgefjellsenteret opp til toppen.	2019 – 2023

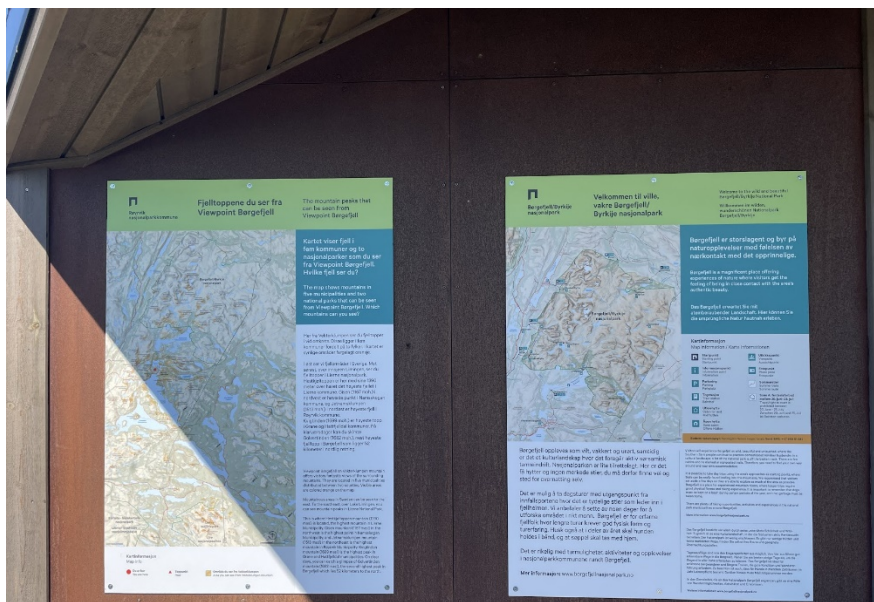
			I 2022 blir prosjektet fullført med etablering av startpunkt Børgefjell/innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik.	
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Nasjonalpark kommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	Samarbeidsprosjekt hvor det har vært flere møter og befaringer. Miljødirektoratet deltok på egen befarings september 2022 for å se på mulighetene for bruk av merkevaren.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Nasjonalpark kommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	Ingen lokal interesse/engasjement for slikt prosjekt er registrert.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Nasjonalpark kommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	Har oppnevnt egen nasjonalparkkommunegruppe som har arbeidet med å se på mulighetene for å etablere attraksjonspunkt som utkikkspunkt, infopunkt, skilting mm. Det har vært konkrete planer sammen med besøkscenter rovdyr om etablering av informasjonspunkt på Trones, noe som ble avsluttet av Namsskogan familiepark.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Nasjonalpark forvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	Har ikke vært en prioritert oppgave.	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum	Nasjonalpark forvaltningen og nasjonalpark kommunene		Har vært forsøkt etablert med ujevne mellomrom siden 2019 uten å lykkes. Det er kommunene selv som må ha eierskap til et slikt forum, det har så langt ikke vært mulig å etablere et forum bestående av politisk og administrativt nivå med mål om samhandling som nasjonalparkkommuner.	Løpende

Informasjonspunkt Simskardet – 2022

Informasjonspunkt Namsvatn 2022

Informasjon Viewpoint Børgfjell 2021

Informasjonspunkt Øyum 2021

Informasjonspunkt Oksvollen 2021

Informasjonspunkt Smalvatnet 2021

Viewpoint Børgefjell 2019

**Børgefjell/Byrkjje
nasjonalpark**

Besøksstrategi

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie
Diehpell landskapsvernområde

Revisjonshistorikk

Dato	Versjon	Beskrivelse av endring	Godkjent av
28.11.2018		Mål og strategiske grep vedtatt av nasjonalparkstyret etter gjennomgang med faglig rådgivende utvalg	Nasjonalparkstyret
01.03.2019	1.0	Utkast til besøksstrategidokument for 1. gangs behandling i nasjonalparkstyret.	Nasjonalparkstyret
10.04.2019	2.0	Faglig godkjent av Miljødirektoratet	Miljødirektoratet
11.04.2019	3.0	Høringsdokument	Styreleder
	4.0	Justert etter høring	
03.10.2019	5.0	Dokument etter høring godkjenning i styremøte uten endringer.	Nasjonalparkstyret
18.11.2019	6.0	Endelig godkjenning av besøksstrategi for Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark	Miljødirektoratet

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Formål.....	5
1.2	Rammeverket.....	6
1.2.1	Verneformål	6
1.2.2	Forvaltningsplan	6
2	Kunnskapsgrunnlaget.....	7
2.1	Kunnskap om verneverdier.....	7
2.2	Kunnskap om sørsamisk tamreindrift.....	8
2.3	Kunnskap om kulturminner	9
2.4	Kunnskap om friluftsliv	9
2.5	Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel	10
2.5.1	Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon.....	11
2.5.2	Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon.....	13
2.5.3	Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk).....	13
2.5.4	Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv	14
2.6	Innfallsporter/startsteder	17
2.7	Ferdselsmønster.....	20
2.8	Ferdselstillinger	21
2.9	Brukerundersøkelse.....	22
2.9.1	Organisert friluftsliv	24
2.10	Kunnskap om reiseliv.....	25
2.10.1	Reiselivsstrategi Nordland.....	26
2.10.2	Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag	26
2.10.3	Reiselivsaktører rundt nasjonalparken	26
2.10.4	Destinasjonsselskap	27
2.10.5	Nøkkeltall for turisme i regionen.....	27
2.10.6	Nasjonalparken som turistattraksjon	27
2.11	Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken.....	28
2.12	Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap	28
3	Mål og strategiske grep	30
3.1	Strategiske grep.....	31
3.1.1	Nasjonalparkkommuner.....	31
3.1.2	Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter	32
3.1.3	Sørsamisk tamreindrift.....	33
3.1.4	Informasjon	34
3.1.5	Bidra til lokal verdiskaping	35
4	Tiltaksplan	36

1 Innledning

30. november 2015 fattet Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar oppstart av planarbeidet med besøksforvaltnings-plan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at nasjonalparkforvalter utarbeider en prosjektplan for planarbeidet jfr. veileder for besøksforvaltning i norske verneområder (M-415 | 2015)

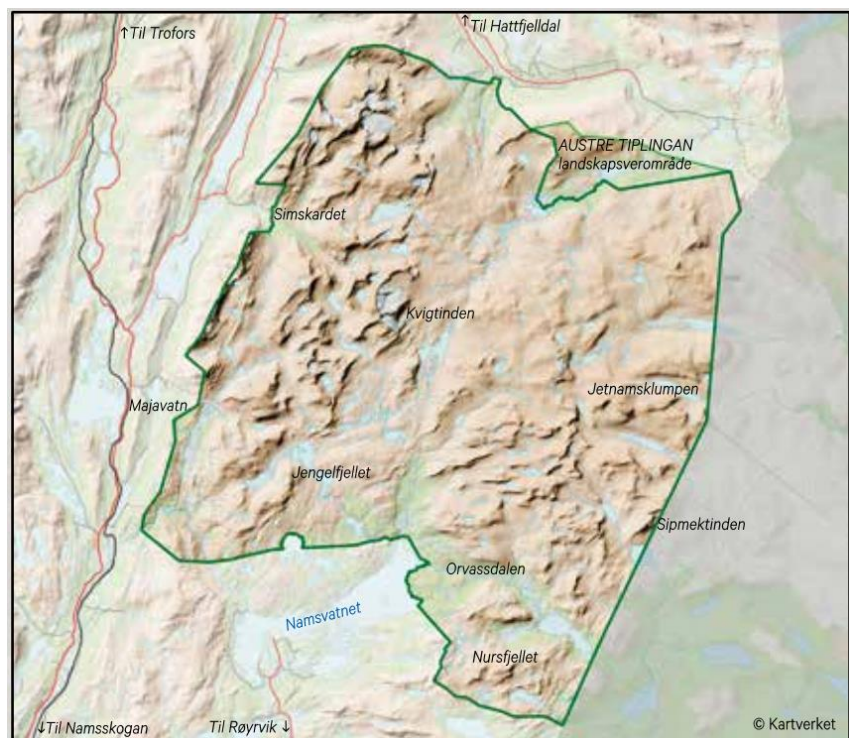
Besøksforvaltningsplan skal bygge på forvaltningsplanen for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»

Prosjektplan for utarbeidelse av besøksstrategi ble godkjent i styremøte 30.11.2016, etter gjennomgang i rådgivende utvalg samme dag.

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen og vil bli rullert når forvaltningsplanen rulleres. Tiltaksplanen rulleres årlig, men tiltak skal være innenfor de rammene besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Definisjonen på besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken i en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

For at strategidokumentet ikke skal bli for omfattende er det på en rekke tema henvisninger til kunnskapsgrunnlaget ved bruk av fotnoter. Her er det da mulig å få detaljert kunnskap om det enkelte tema. Fotnotene er lenker mot digital versjon av det enkelte dokument, noe som forutsetter at strategidokumentet leses på digitalt medium med nettilgang.

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ble opprettet i 1963 med senere utvidelse i 1971 og 2003. Har i dag et areal på 1.447 km²

1.1 Formål

Formålet med prosjektet er å øke kvaliteten på besøksforvaltningen i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Besøksforvaltningen skal ivareta verneverdiene, gi bedre opplevelser for de besøkende og øke muligheten for lokal verdiskaping rundt verneområdene.

Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking etc.) som er nødvendig for å oppnå dette.

Verneområdeforvaltningens primære oppgave er å forvalte de vernede områdene for å ivareta verneverdiene på lang sikt. Samtidig skal besøksforvaltningen legge til rette for og styre bruken av et verneområde, slik at opplevelsene for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

1.2 Rammeverket

1.2.1 Verneformål

Verneformålet sier noe om hvorfor områdene er vernet.

Formålet med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er å:

«Bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyrelivet med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift»

Formålet med Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å:

«Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder. Ivaretagelse av naturgrunnlaget i landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift»

I verneområdene er vi naturens gjester hvor ferdsel skal skje på naturens vilkår. Verneforskriften slår fast at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, hva dette er framkommer av forvaltningsplanen. Ut over dette slår verneforskrifta fast at motorisert ferdsel er forbudt med visse unntak.

1.2.2 Forvaltningsplan¹

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark fra 2009 konkretiserer og forklarer hvordan verneforskrifta skal praktiseres med saksbehandlingsprosedyrer for ulike type tiltak. Forvaltningsplanene veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften.

I gjeldene forvaltningsplan er det nedfelt følgende målsetting når det gjelder reiseliv:

«Innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv»

I forvaltningsplanen er det angitt definisjoner og retningslinjer for hva som ligger innenfor rammen av verneforskriften.

Planen har bestemmelse om at organisert ferdsel/guidede turer i perioden f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. juli trenger særskilt tillatelse. Dette gjelder ikke tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Følgende tiltak er søknadspliktige hele året uavhengig av hvem som er tiltakshaver:

- Organiserte teltleirer
- Utsetting av poster for turorientering, fjellposter, topptrim o.l.
- Organisert bruk av hest/andre hovdyr.
- Organisert bruk av hundespenn

¹ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

I forvaltningsplanen tas det stilling til tilrettelegging for friluftsliv. Her slås det fast at eksisterende stier kan vedlikeholdes uten særskilt tillatelse og at vedlikehold av eksisterende bruer og klopper er tillatt. Nasjonalparkstyret kan også gjøre endringer i stier dersom det er behov for det pga. slitasje eller for ivaretagelse av verneverdier. Det er ingen merkede stier i verneområdene. Det tillates ikke oppsetting av byggverk/skydd, for eksempel gapahuker eller sikringsbuer.

Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer for reiselivet:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- All ferdsel skal ta hensyn til reindriften.
- Nyetableringer av reiselivsnettverk tillates ikke innenfor nasjonalparken.
- Aktiviteten skal bære preg av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, som krever ingen eller svært liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i nasjonalparken.
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel skal søke forvaltningsmyndighetene om særskilt tillatelse dersom ferdsel kan skade naturmiljøet (jfr. verneforskriftens § 3.5.2).

2 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om verneverdier, reiseliv og brukere er nødvendig for å få en god besøksstrategi. Børgefjell nasjonalpark er Norges nest eldste nasjonalpark og det er over mange år samlet inn kunnskap. Det har likevel vært nødvendig å innhente ny kunnskap på flere tema.

2.1 Kunnskap om verneverdier

Kunnskapen om verneverdiene i nasjonalparken er forholdsvis god. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet verneforslag med konsekvensutredninger på en rekke tema². Ved utarbeidelse av forvaltningsplanen ble det gjennomført supplerende kunnskapsinnhenting³.

Børgefjell er et område hvor det foregår mye forskning og overvåking som gir kunnskap til forvaltningen. TOV-prosjektet⁴ har pågått i mange år og gir god data om utviklingen i området, det samme gjelder fjellrevprosjektet⁵.

Snøugle er en av de sjelden artene som kan påtreffes i Børgefjell

Det meste av kunnskapen som er fremskaffet gjennom ulike prosjekter er tilgjengelige i offentlige baser som Naturbase og Artsdatabankens artskart og brukes i forvaltningen av området.

² [Verneforslag for Børgefjellområdet](#)

³ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

⁴ [TOV - program for terrestrisk naturovervåking](#)

⁵ [Overvåkingsprogrammet for fjellrev](#)

I 2010 ble det utarbeidet verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark med spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel. Kartleggingen ble gjennomført av NINA og resultatene er presentert i NINA-rapport 543⁶. Verdi- og sårbarhetsvurderingen er fulgt opp med skjøtselstiltak, i hovedsak klopplegging eller omlegging av stier for å hindre videre slitasje og unngå sårbare områder. Det er utarbeidet egen rapport over gjennomførte skjøtselstiltak⁷ som viser oppfølgingen av verdi- og sårbarhetsvurderingen.

I 2017 og 2018 ble det gjennomført prosjekt med kartlegging og rydding av søppel i verneområdene. Som en del av prosjektet ble leirplasser kartlagt og dokumentert, innsamlet søppel ble også dokumentert med lokasjon, type og mengde. Dette kunnskapsgrunnlaget ble registret digitalt og kan benyttes som referanse for senere års kartlegginger for å følge utviklingen i området. Blant annet for å se om besøksstrategien kan ha påvirkning på bruken av området.

2.2 Kunnskap om sørsamisk tamreindrift

Bruksanalyse reindrift⁸ ble gjennomført i 2018. Hensikten var å få best mulig kunnskap om reindriftens sårbarhet ift. ferdsel i tid og rom.

Reindriften har ulike arealbehov til ulike årstider og arealbruken varierer fra år til år. Målet var å få avdekket kunnskap om denne arealbruken som kan benyttes sammen med annen kunnskap for å utarbeide besøksstrategi som gir føringer for hvilke områder som kan tilrettelegges for økt bruk og hvilke områder som må skjermes.

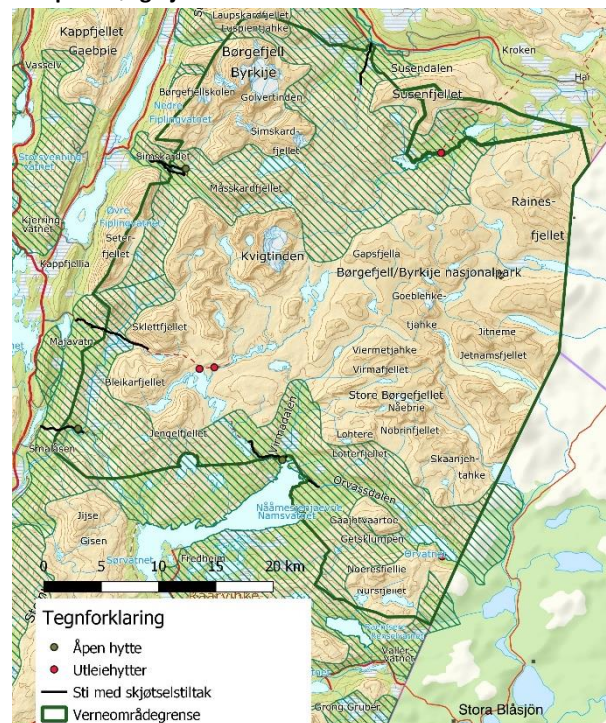
Rapporten gir kunnskap om bruken av områdene, hvilke utfordringer som er gjeldene og anbefalinger til tiltak sett fra reindriftens perspektiv.

Kalvingsperioden er den mest sårbare tiden for reinen hvor simla og kalven er svært sårbar i perioden før, under og etter kalving i pregnancies- og starten av dieperioden. Kartet til høyre viser de mest brukte områdene til kalving i Børgefjell som grønne skraverte områder. I kalvingsperioden er det lite ferdsel på barmark pga. at det fortsatt ligger snø i terrenget, det er islagte vann og elver er ofte flomstore og vanskelige å krysse. Den største utfordringen ift. ferdsel i kalvingsperioden er ferdsel på ski, snøscooter eller hundeslede. I enkelte områder kan det være godt skiføre i juni og derfor kan det være attraktivt å dra på fjelltur i dette tidsrommet.

For ytterligere informasjon om reindriftens bruk av området henvises det til bruksanalyse reindrift.

Sørsamisk tamreindrift har gjennom flere århundrer påvirket landskapet i Børgefjell

⁶ [NINA-rapport 543 verdi- og sårbarhetsvurdering i Børgefjell nasjonalpark](#)

⁷ [Rapport over gjennomførte skjøtselstiltak](#)

⁸ [Rapport 1-2019 Bruksanalyse reindrift i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

2.3 Kunnskap om kulturminner

Det meste av registrerte kulturminner i verneområdene er tilknyttet samisk bruk og bosetning med spor etter virksomheten med reindrift. Det er en kjensgjerning at mange av sporene etter tidligere tiders levesett har smuldret bort etter som århundrene har gått. I Børgefjell er det registrert en rekke kulturminner fra rein-nomadismens periode, det vil si fra ukjent tid til noe ut på 1900-tallet. På grunn av at nyrydningen av bygdene rundt Børgefjell ikke kom skikkelig i gang før i det 19. århundre er kulturminnene som finnes fra bondekulturen av nyere dato.

En del av de materielle og immaterielle kulturminnene som finnes i området er dokumentert i rapporter og offentlige baser⁹, men det er fortsatt mange kulturminner som ikke er dokumentert og registrerte. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet egen rapport som omhandler samiske kulturminner¹⁰.

Kommunale kulturminneplaner dokumenterer også en del av kulturminnene som finnes i området.

2.4 Kunnskap om friluftsliv

Børgefjell nasjonalpark er kjent som «villmarksparken». At området oppleves som «villmark» eller «urørt» betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur som er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen. Mangelen på tekniske installasjoner som hytter, veier, merkede stier, kraftlinjer ol. gjør at området fremstår som urørt villmark. Noe som er forsterket gjennom presentasjoner i bøker, tidsskrift, filmer og tv-serier med bla. Guttorm Hansen, Lars Monsen, Arne Nævra, Jens Kvernmo mfl.

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 moh og er med sine elver og raskt skiftende vær et tøft område å ferdes i for en uerfarne fjellvandrere.

De siste årene har sosiale medier kommet inn som en forsterkende faktor i markedsføringen av Børgefjell som villmarksparken.

Digitale tur-apper som ut.no hvor brukerne selv legger ut informasjon om områder og ruter påvirker også bruken, her deles informasjon som brukes i planleggingen av turer i området som nødvendigvis ikke er kvalitetssikret mot verneforskriften, sårbare områder ol. Tilsvarende finnes diskusjonsforum på nettet som fjellforum.no hvor brukerne deler erfaringer og kommer med tips til turer. For forvaltningen kan slike kilder også benyttes for å få kunnskap om bruken av området, hvilke deler av nasjonalparken som besøkes og hvilke aktiviteter de besøkende utfører.

Kunnskapsgrunnlaget om friluftsliv er innhentet gjennom brukerundersøkelsen i 2017, årlige ferdsestillinger, sekundærdata (salg av jakt, fiskekort og hytteutleie) og tilbakemeldinger fra oppsynspersonell i området.

Verneområdene har flere innfallsporter/startsteder. I forvaltningsplanen er det vedtatt 6 innfallsporter som kan tilrettelegges for besøkende. Utvalget av innfallsporter ble i forvaltningsplanarbeidet foretatt av

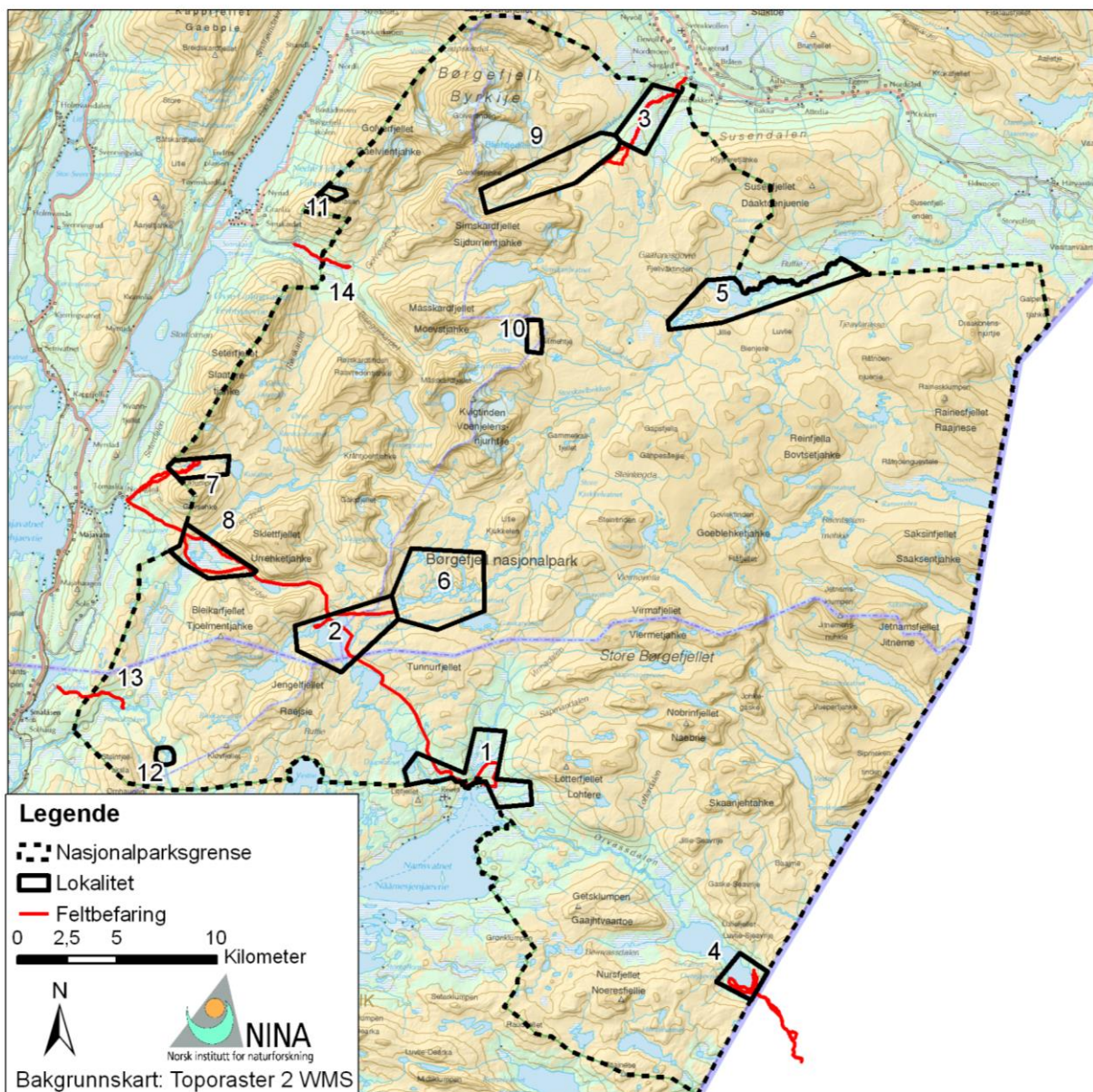
⁹ [Askeladden - Riksantikvarens offisielle database over freda kulturminner og kulturmiljøer i Norge](#)

¹⁰ [Rapport nr. 1 – 1998 samiske kulturminner innen planområde for nasjonalpark](#)

kommunene selv basert på bruk. I tillegg er det flere mindre startsteder som blir benyttet. Dette gjelder spesielt på svensk side på Stekenjokk hvor det går vei som brukes som utgangspunkt for turer inn i Børgefjell.

2.5 Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel

Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel er beskrevet i verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark fra 2009. I rapporten er det spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel på disse. Det var et mål for prosjektet å forsøke å generalisere kunnskap om naturverdier og sårbarhet utover de utvalgte lokalitetene. Basert på feltbefaringene var det mulig å konkludere på mer generelt grunnlag, spesielt om forhold knyttet til sårbarhet og ikke minst om bruken av ulike tiltak. I en slik generalisering er bruken av eksisterende kartdata minst like viktig, spesielt for å beskrive sannsynlighet for spesielt verdifulle lokaliteter.

Oversikt over lokaliteter og hvor det ble gjennomført feltbefaringer ved utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen i 2009.

2.5.1 Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon

Fokus for kartleggingen av naturverdier er forekomst av spesielt viktige naturtyper (DN-håndbok 13) og rødlistearter. Forekomst av rødlistearter kan ikke generaliseres, men mange av dem er knyttet til kalkrike områder. De viktige naturtypene i Børgefjell, er beskrevet i kapittel 3.1. i verdi- og sårbarhetsvurderingen. Også disse naturtypene er knyttet til kalkrik berggrunn. I tillegg er det kjent at rike utforminger av naturtyper som myr og høgstaudekog er spesielt interessante for biologisk mangfold, og det samme gjelder kalkrike områder over skoggrensa. I tillegg er det kjent at sørskråninger med påvirkning av rikt sigevann kan inneholde spesielt artsrike og verdifulle naturtyper. Med berggrunn i kombinasjon med vannforsyning og solforhold (se kapittel 2.3 i verdi- og sårbarhetsvurdering), har en i verdi- og sårbarhetsvurderingen brukt eksisterende kartdata for å skille ut følgende arealer:

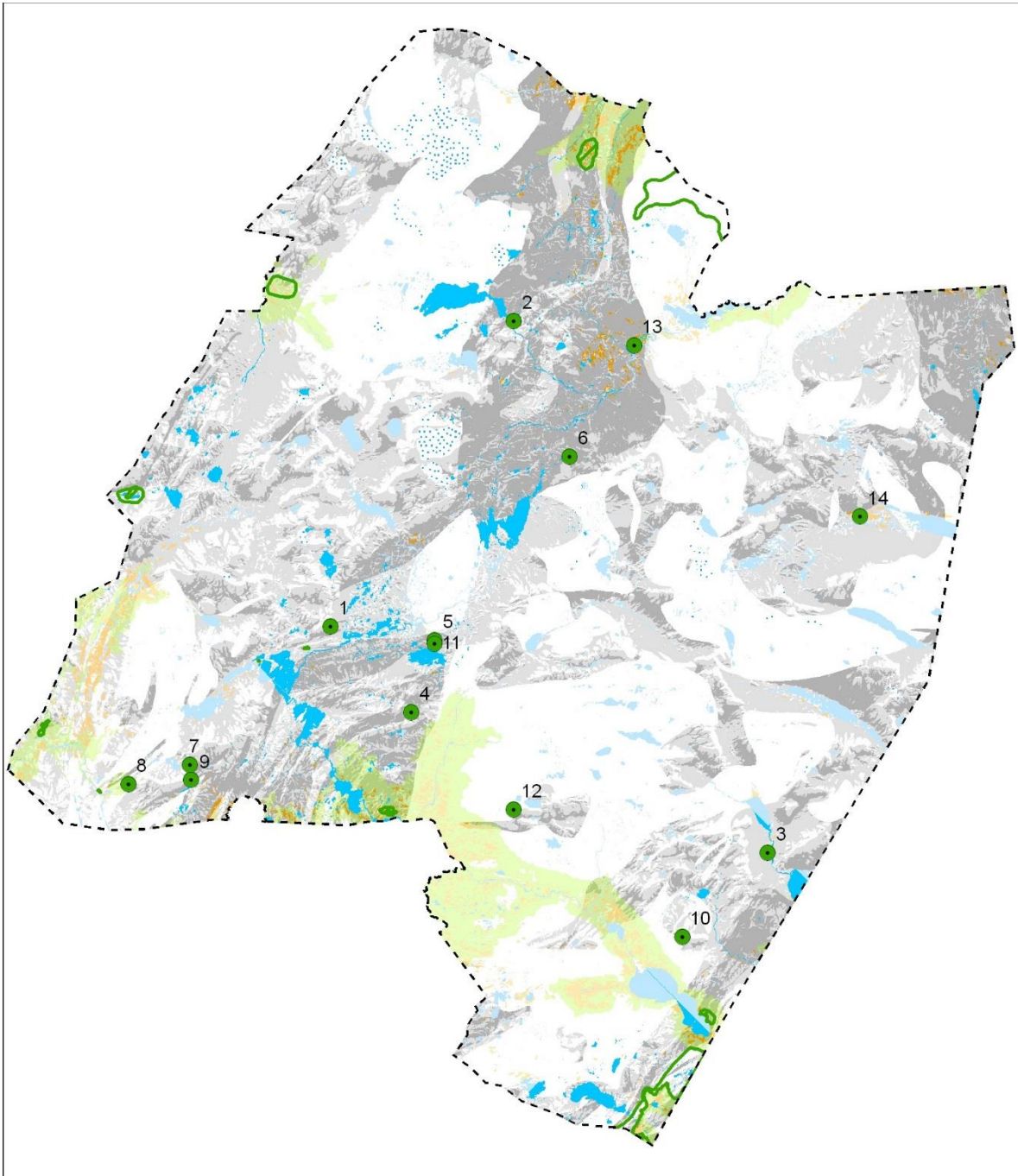
- områder med vanlige vilkår for artsrikdom
- områder med gode vilkår for artsrikdom
- områder med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Områdene er delt i tre hovednaturtyper:

- åpne områder (jfr. naturtypen "kalkrike områder i fjellet" i DN-håndbok 13)
- områder med myr (jfr. "rikmyr" i DN-håndbok 13)
- områder med skog (jfr potensielt "bjørkeskog med høgstauder")

Det finnes beskrivelser fra botanikere som har besøkt lokaliteter, som peker ut konkrete lokaliteter som verdifulle. Disse er markert på kart på neste side. Kartet viser god samsvar mellom disse lokalitetene og arealer skilt ut som potensielt verdifulle. Det er også godt samsvar mellom utfigurete naturtypelokaliteter og forventet naturverdi.

Oversiktskart på neste side viser områder med gode og spesielt gode vilkår for artsrikdom i naturtypene myr, skog og fjell innenfor Børgefjell nasjonalpark. Områdene er modellert ut ved hjelp av berggrunn, solinnstråling og markfuktighet. Verdifulle lokaliteter i Børgefjell nasjonalpark, slik de er beskrevet av Sivertsen (1971) er markert med nummererte prikker og naturtypelokaliteter er merket med grønt

Legende

▬▬▬ Nasjonalparksgrense

▨ Nye naturtyper

● Lokalteter med rik vegetasjon (Sivertsen 1971)

▭ Naturtyper i Naturbase

■ Elv

■ Elv, rikt nedbørfelt

■ Innsjø

■ Innsjø, rikt nedbørfelt

■ Myr, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Myr, med gode vilkår for artsrikdom

■ Myr, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

■ Skog, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Skog, med gode vilkår for artsrikdom

■ Skog, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

■ Snø, isbre

■ Åpent område, med vanlige vilkår for artsrikdom

■ Åpent område, med gode vilkår for artsrikdom

■ Åpent område, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

0 5 000 10 000 20 000
Meter

Datagrunnlag:

N50-Kartdata (Statens kartverk), Digital terrengmodell i 25 meters rutenett (Statens kartverk), Berggrunn N250 (NGU), Løsmasse fylkeskart (NGU)

2.5.2 Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon

Sårbarhet er knyttet til noen generelle egenskaper som er lett å finne igjen ute i terrenget. Spesielt slitesvake er vegetasjonstyper som er fuktige, spesielt om de ligger i kuperte eller hellende terreng. Vegetasjon på fint substrat (sand, silt) er også sårbare, ettersom de er svært utsatt for erosjon dersom vegetasjonsdekket ødelegges. Det samme gjelder vegetasjon på eksponerte rabber, som har svært dårlig evne til gjenvekst.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

- fuktige områder har dårlig slitestyrke
- tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst
- kuperte og hellende områder kan ha dårlig slitestyrke og er erosjonsutsatte dersom slitasje oppstår
- områder i høgfjellet har dårlig gjenvekst pga. kort vekstsesong og marginale forhold for plantevekst

Sårbarhet er knyttet til fysiske egenskaper i lokalitetene, som vanntilgang, jord og terrengform. Dette er egenskaper som varierer over korte avstander, og dermed må sårbarhet i forhold til ferdsel beskrives på relativt liten skala. Innen alle lokalitetene som ble befart under utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen er det stor variasjon i sårbarhet, både slitestyrke og evne til gjenvekst. Det er ofte bare deler av en lokalitet som er sårbar, og derfor er utøvelsen av ferdsel (adferd, omfang, detaljer om arealbruk osv.) avgjørende for hvilke effekter som oppstår av ferdselen. Generelt er det lite slitasje på stor- til middels skala i Børgefjell. Dvs. den slitasjen som finnes er knyttet til punkter eller korte strekninger svært lokalt. Også innen de prioriterte lokalitetene er størstedelen av arealet helt uten slitasje, men på enkelte punkter kan det være store skader. En sti kan i hovedsak gå gjennom robust terreng, men så er det noen korte strekninger som går i sårbart terreng med slitasje og erosjonsproblemer. Dette gjør at det ikke er mulig å utlede sårbarhet fra kartdata og GIS på samme måte som verdifulle områder, ettersom kartdata ikke finnes på det skalanivået som er relevant for å påvise sårbarhet. På flybilder kan en lokalitet se uberørt ut, mens det kan være tydelig slitasje på liten skala ute i terrenget. Slike små, slitte punkter kan også være svært stygge og dermed overskygge inntrykket av et ellers uberørt område.

2.5.3 Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)

Sårbarhet er i seg selv ikke et problem, dersom områdene ikke utsettes for påvirkning eller bruk. Det er bruken, eller påvirkninga, som kan føre til effekt/effekter. I sårbare områder oppstår lettere en effekt av bruk, og denne effekten kan fort overstige det som oppleves som akseptabel effekt. Derfor er det nødvendig å vurdere sårbarhet i forhold til dagens og framtidig bruk. Forventet endring i bruk, områder med økt press, kanalisering og tilrettelegging kan påvirke bruksmønster og dermed kan sårbare områder bli utsatt for økt press. Bruken av et område kan kartfestes (godt eller mindre godt avhengig av tilgangen på data), og noen relevante datasett ligger inne i eksisterende kartdatabaser.

Ferdsel til fots, tradisjonelt friluftsliv

Det er innfallsporter til Børgefjell fra alle kommunene som parken berører, disse er i ulik grad tilrettelagt og brukt som startpunkt for fotturer. Det er ingen merkete stier eller turistforeningshytter i Børgefjell. Dette øker terskelen for å dra på tur, og dermed er det relativt færre som ferdes her enn i andre fjellområder med slike turistfasiliteter, i tråd med det en ønsker i Børgefjell nasjonalpark. Her går folk ofte etter egne veivalg og mange ferdes alene. Hovedtrekket fra brukerundersøkelsen i 2017 viser at en forholdsvis stor andel av de besøkende ønsker lite tilrettelegging og verdsetter å ferdes i området uten å treffe andre personer, dette sett i forhold til andre nasjonalparker der andelen som ønsker mere tilrettelegging er forholdsvis større. De ønsker å utøve det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite interessert i moderne ferdselsformer.

Ved hjelp av ferdselstellingene som er gjennomført de siste årene begynner en å få relativt god kunnskap om hvilke ruter som benyttes i sommersesongen. Her vises det til kap. 2.6 med beskrivelse av de enkelte innfallsportene og rutene.

2.5.4 Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv

Børgefjell nasjonalpark er et viktig område for mange truede og sårbare arter og er av spesiell interesse fordi området ligger på nordgrensen for enkelte sørlige arters utbredelsesområde, og ved sørgrensen for nordlige arter. Bl.a. forekommer dverggås, sædgås og snøugle i området. Rovfuglfaunaen domineres av fjellvåk, men området har også en rekke andre mer sjeldne rovfuglarter. Området blir også benyttet av mange arter under trekk til hvile- og spisepauser. I tillegg er området viktig for mange andefugler, spesielt i områdene ved Austre Tiplingan landskapsvernområde er det registrert mange ulike ande- og vadefugler. En del av artene som er registrert i området er underlagt retningslinjene for sensitive artsdata hvor stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn og vil derfor ikke bli presentert i kartpresentasjoner i dette dokumentet.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

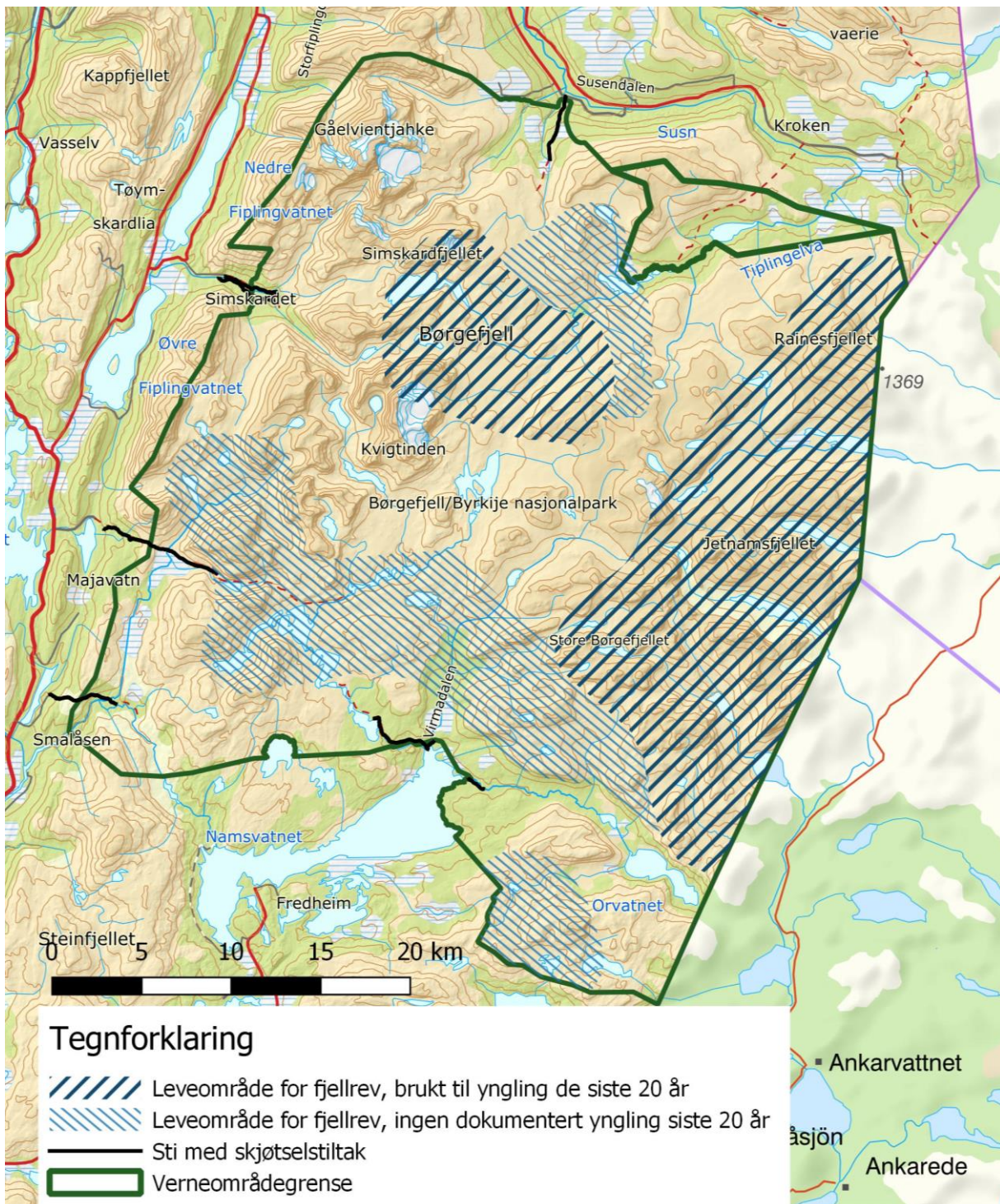
- hekke-, oppvekst- og næringsområder for andefugler, lomer og vadere
- hilokalitetene til fjellreven

Basert på kjent forekomst av ynglelokaliteter for fjellrev er det laget en kartframstilling av sårbare områder for fjellrev. Områder med kjent yngling siste 20 år må sies å være mer sårbare enn områder uten yngling siste 20 år. I områder med fjellrev må en vise særlige hensyn, både ift. ferdsel og særlig i forhold til inngrep som kan påvirke fjellrev. En viktig del av besøksstrategien for Børgefjell må være at en har fokus på hele leveområdet til fjellrev mht. effekter av ferdsel eller annen menneskelig aktivitet. Dette gjelder særlig med tanke på etablering eller restaurering av tekniske inngrep.

Det er nasjonalparkens østlige områder og området mellom Kvigtind og Simskardfjellet som har dokumentert fjellrevyngling de siste 20 år. I disse områdene er det ikke foretatt skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak. Tilsvarende er for leveområder hvor det ikke har vært dokumentert yngling siste 20 år med unntak av Jengelstien fra Orekvatnet til Jengelen. På dette stistrekket er det ikke gjennomført skjøtselstiltak, men fra Tomasvatnet til Orekvatnet er deler av stien klopplaggt pga. slitasjeskader. I forhold til fjellreven er det i disse områdene ikke ønskelig med økt ferdsel eller nye ferdselsformer. En ser at bla. sykling og kiting er aktiviteter som i økende grad utøves på svensk side og som også vil bli utøvd i nasjonalparkens østlige områder hvis det åpnes for dette i verneforskriften eller at mulighetene markedsføres mer aktivt.

Austre Tiplingan landskapsvernområde og områdene rundt Litle Kjukkeltvatnet er verdifulle områder for mange ande- og vadefugler. I verdi- og sårbarhetsvurderingen beskrives at det tidligere har vært problemer med forstyrrelse av hekkende andefugler og da særlig problemer med bifangst i garn i Austre og Vestre Tiplingen. Det ble med bakgrunn i dokumentert problem (gjentatte funn av garn med døde fugler) fastsatt et forbud mot garnfiske fra 1.-31. august for over 20 år siden. Forbudet mot garnfiske reguleres ikke av vernebestemmelsene men er fastsatt av grunneier Statskog. Ved lokalitetene er eventuelle konflikter rundt ferdsel knyttet til ferdsel langs land i forbindelse med stangfiske.

Ferdselen får imidlertid ikke særlig omfang før midten av juli etter at hovedtyngden av hekkingen er gjennomført. Det er således rimelig å anta at dagens nivå på ferdsel er akseptabel. Dagens ferdselsmønster styres i stor grad av hvor lenge det ligger snø i områdene og når det er mulig å krysse elver, normalt sett er det medio juli som er start for barmarksesongen. I forhold til hekketiden for fugler bør det ikke gjøres tiltak som medfører økt ferdsel før medio juli.

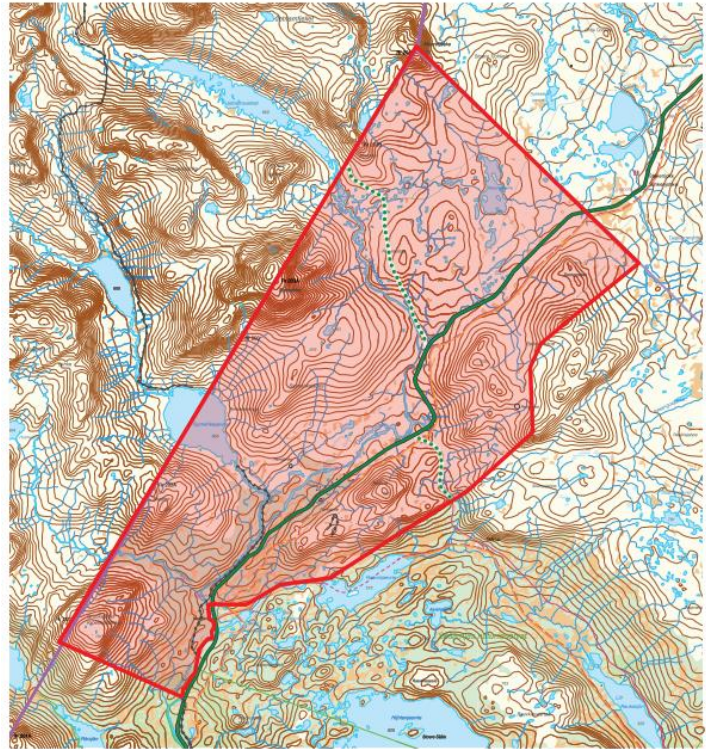

Kartet viser forekomst av fjellrev i Børgefjell. Området er skravert basert på kjent hilokaliteter for fjellrev og kjente ynglinger ved de ulike lokalitetene. Skravering skiller ut områder med kjente ynglinger siste 20 år som mer sårbar enn områder uten yngling siste 20 år.

I forhold til at nasjonalparkens østlige områder er mest sårbar med hensyn til fjellreven er det viktig å ha med seg at den svenske forvaltningen i stor grad påvirker bruken av disse områdene.

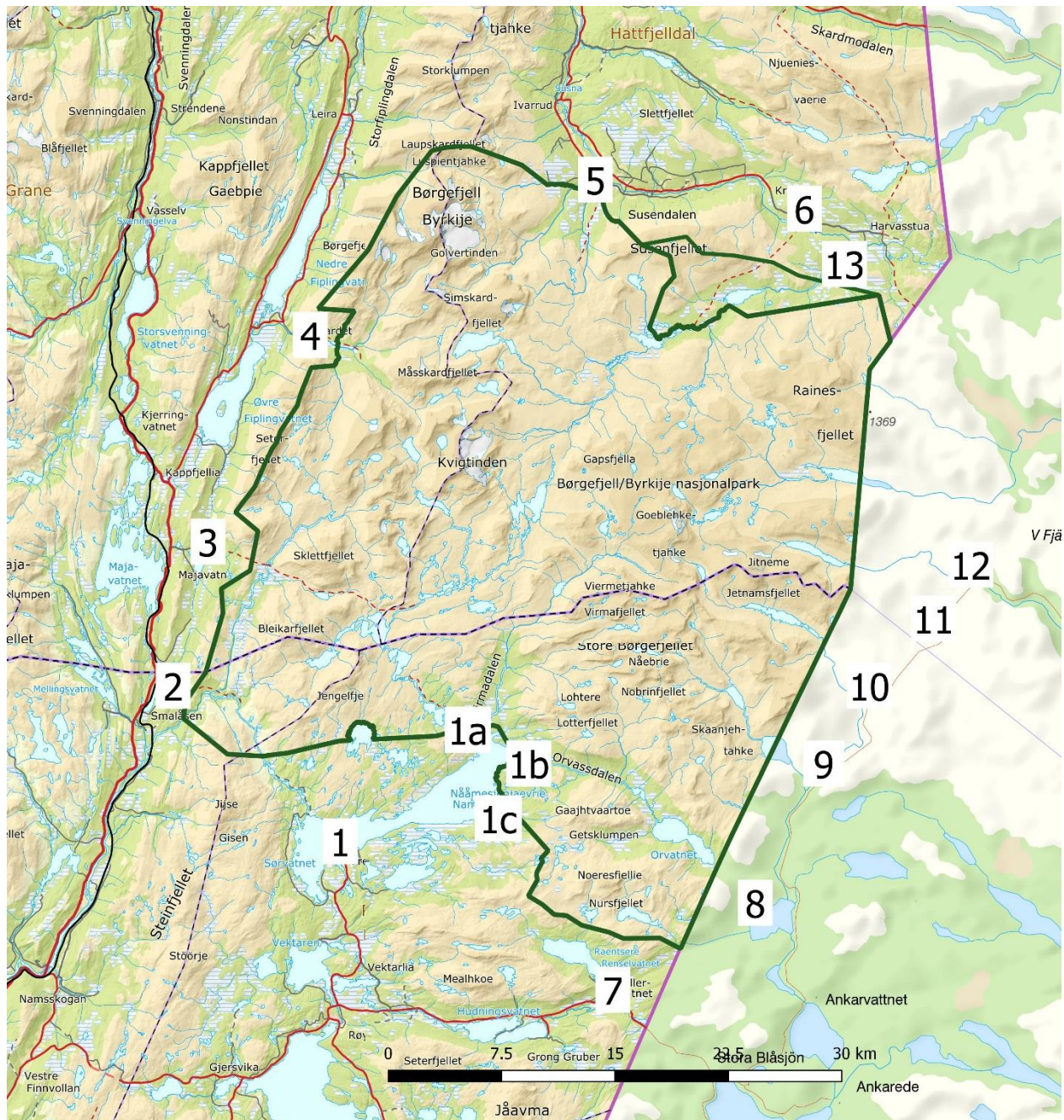
Her er det ulike forhold som i dag styrer bruken:

- Stekenjokkveien blir ikke vinterbrøytet, noe som medfører at de østlige områdene ikke er like tilgjengelig. Veien åpnes for trafikk første uka i juni og det blir merkbart økt trafikk inn i området. I forbindelse med planer om å åpne for gruvevirksomhet på Stekenjokk kan det bli aktuelt med helårsåpen vei.
- Det er innført ferdselsforbud i områdene som ligger i Jämtland län i perioden 10 juni – 10 juli. Dette har begrenset trafikken inn i området. Det er tillatt å ferdes langs merket sti inn til Jetnamsvatnet. Det er ikke innført tilsvarende ferdselsforbud i Vesterbotn län.
- Det er stort fokus på reiseliv på Stekenjokk og det er flere aktører som tilbyr ulike aktiviteter. Villmarksvegen over Stekenjokk er en av Sveriges høyst beliggende veier og er derfor et populært reisemål for veifarende. De siste årene har det vært stort fokus på miljøkriminalitet i området pga. flere tilfeller av reirplyndring.

- Område med tilträdesförbud 10 juni–10 juli
 Prohibited area 10 June–10 July
 Gebiet mit Betretungsverbot 10. Juni – 10. Juli
 Зона запретна для посещения с 10 июня до 10 июля
- ¹ Väg¹ och leder² du får använda i förbudsområdet
 Public road¹ and open trails² through the prohibited area
- ² Weg¹ und Wanderwege², die vom Betretungsverbot ausgenommen sind
 Автомобильная дорога¹ и Дорожки² освобождённые от запрета доступа

2.6 Innfallspor/ startsteder

Kart over Børgefjellområdet med innfallspor og startsteder

Punktene 1 – 6 på kartet er vedtatte innfallspor i forvaltningsplanen. Gjennomførte skjøtselstiltak på disse stiene er beskrevet i rapporten «Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»¹¹

1. Namsvatnet er hovedinnfallsporten fra sør. I perioden 15. juli til 1. oktober går det båtrute over Namsvatnet til punktene 1a, 1b og 1c. Årlig selges det 600 – 800 billetter på båtruta. Hovedmengden av ferdsel er i perioden båtruta går. Lite ferdsel på vinter og vår. Ca. 80 prosent går av på 1a for å vandre nordover i parken, enten langs Storelva eller i Virmadalen. På stien langs Storelva og stien langs Orvasselva er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging pga.

¹¹ [Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark](#)

slitasjeskader i sårbare områder. Stiene går delvis gjennom områder med slitesvak myr og tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst

2. Smalvatnet i Namsskogan kommune. Brukes i hovedsak på sommer og høst. Skogsbilvei inn til parkeringsplass blir ikke vinterbrøytet. Brukes for tilgang til Namskroken, Bleikarvatnet og Jengelskardvatnet. Ferdselsteller viser 300 - 400 passeringer på sommersesongen. Fjellstyre har en utleiehytte og en åpen hytte i Namskroken. På stien er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging og steinlegging pga. skader på slitesvak myr og områder med erosjon.
3. Tomasvatnet i Grane kommune. Ferdselsteller viser i gjennomsnitt ca. 1.000 passeringer på sommersesongen, fjelltrimpost på Storelvhøgda genererer en del passeringer. Startpunkt for de som skal besøke Jengelhyttene. Brukes også en del om vinteren og vårsesongen. Grane kommune har gitt dispensasjon for leiekjøring med snøscooter opp til verneområdegrensen slik at de som skal på tur får transport opp på Storelvdalshøgda. Innfallsport for de sentrale deler av Børgefjell (Jengelen, Gaukaren, Kjukelvatna mfl.) Lett tilgjengelig fra Majavatn stasjon for de som tar tog.

På stien er det gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging og omlegging pga. slitasjeskader. Stien går delvis i tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst og i fuktige områder med dårlig slitestyrke. Spesielt området fra Storelva til Orekvatnet består av myr med dårlig slitestyrke og klopplegging/omlegging har her vært et viktig tiltak for å begrense og reparere skadene. Tidligere har der vært ferdsel både på nord- og sørsiden av Orekelva, dette pga. at de som benyttet hengebrua gikk på sørsiden mens de som benyttet vad over Storelva gikk på nordsiden.

På grunn av at området Storelvdalen – Orekskardet er et viktig våtmarksområde som blir benyttet som hekkeområde har det også vært et mål for skjøtselstiltakene å få kanalisert all trafikken til nordsiden av dalen. Dette gjennom klopplegging og at hengebrua som ble ødelagt i 2018 ikke bygges på samme plass men flyttes nordover til området hvor stien på nordsiden av dalen går i dag. Med dette vil en å redusere belastningen som ferdselen har på området i hekke- og yngletiden ved at all ferdsel kanaliseres til et område.

Området er sårbart for reindrifta på vår og om høst hvor ferdsel virker forstyrrende.

4. Simskardet i Grane kommune, den mest brukte innfallsporten med ca. 1.700 passeringer i sommersesongen. Mye dagsbesøk hvor de besøkende går inn til Simskardhytta og tilbake. Mye vinterbruk. I området er det ca. 400 hytter og en del av disse bruker Simskardet som turområde. Det kjøres skiløype inn til nasjonalparkgrensa. Veien inn Simskardet (3 km) blir ikke vinterbrøytet. Simskardet brukes som startpunkt for de som skal besøke Kvigtind. Mye brukt utgangspunkt for turer i sentrale deler av Børgefjell.

Langs stitraseen er det mye myrområder og fuktskog hvor det fort blir slitasjeskader pga. ferdsel. Etter at det ble etablert reingjerde i Simskardet ble første del av stien liggende innenfor reingjerde, noe som medførte vanskelig fremkommelighet pga. at området ble opptråkket. Skjøtselstiltaket ble klopplegging og omlegging av sti, på første del ble stien klopplagt og lagt utenfor reingjerdet. Videre ble det foretatt klopplegging innover stien til Simskardhytta. På søndre side av Simskardelva er det også sti som går i myrlent terreng, denne stitraseen er omlagt flere ganger tidligere pga. slitasjeskader. Som en del av tiltaket er deler av stitraseen nå klopplagt. Deler av stien planlegges omlagt hvis det blir etablert reingjerde på sørsiden av Simskardelva. Det er bruer over Golverskardelva, Bisseggelva, Rørskardelva og Simskardelva. I forbindelse med skjøtselstiltakene med klopplegging og bruer er «Simsкарdrunden» etablert som et tilbud til dagsbesøkende. Simskardhytta inngår da som en del av opplevelsen for de besøkende.

Området er sårbart for reindrifta på generell basis og særlig under samling og aktivitet ved gjerdet i Simskardet

5. Øyum i Hattfjelldal, innfallsport som gir tilgang til nordre deler av parken. Mellom 300 – 400 passeringer på sommerseongen. Lite vinterbruk, parkeringsplass blir ikke brøytet. Som skjøtselstiltak ble det valgt å prioritere stien øst for Litle Susna via Haustlægran og frem til elvekryssing. Et av målene for valget var å få kanalisert ferdselen bort fra rikmyrområdene vest for elva (Stormyra og Forsmyran) som har slitasjeskader pga. ferdsel. Tiltaket som er gjennomført er klopplugging og omlegging til fastmark. Tiltaket gjennomføres frem til elvekryssing av Litle Susna. Etter dette punktet spres trafikken seg mer ut i terrenget da elvekryssing for enkelte kan være en barriere. Etter elvekryssingen er det fortsatt tydelig sti oppover mot Legdevatnet, men slitasjen er forholdsvis mindre ift. første del av stien
6. Oksvollen, innfallsport til Austre Tiplingan. Ca. 1.100 passeringer på sommersesong. Gir tilgang til nordøstlige deler. Hovedbruken skjer på barmark, på vinterføre kjører besøkende inn til Sjønes (13) hvor det ofte er skuterspor inn i området. Statskog har utleiehytte ved vestre Tiplingen og det er flere private hytter i området som bruker stien. På deler av Tiplingstien er det tidligere gjort skjøtselstiltak i form av steinlegging i myrområder med dårlig bæreevne, disse tiltakene er gjennomført utenfor verneområdet. Det er over flere år meldt inn behov for skjøtselstiltak på stien pga. slitasjeskader både i fuktige områder med dårlig slitestyrke og i tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst. Fjelltjenesten er engasjert til å lage en tiltaksplan som omfatter stien fra Oksvollen og inn til Vestre Tiplingen.

Punktene 7 til 13 er ikke vedtatte innfallspor men blir benyttet ut fra tilgjengelighet til områder i nasjonalparken. På disse stiene er det ikke gjennomført skjøtselstiltak.

7. Hudningsdalen i Røyrvik, utgangspunkt for turer i søndre deler av parken (Henrikvatnet, Rurukvatnet mfl.) Flere steder langs vei blir benyttet som startpunkt, vei opp til Renselvatnet og gård ved Vallervatnet er de mest brukte. Har tidligere kommet lokalt ønske fra grunneier om å opprette innfallsport ved Vallervatnet.
8. Leipikvatnet i Sverige. Tilrettelagt svensk innfallsport til flere svenske naturreservat, høy grad av tilrettelegging. Ingen tilrettelegging utført av norsk forvaltningsmyndighet. Brukes som startpunkt av de som skal besøke Orvassområdet hvor Røyrvik fjellstyre har 2 utleiehytter og flere utleiebåter. Sti fra parkeringsplass ved Leipikvatnet og inn til Orvatnet. Hovedferdsel juli, august og september. Noe ferdsel i april og mai på snøføre.
9. Stekenjokk/Sipmikken. Liten parkeringsplass på siden av hovedveg som benyttes av de som besøker Sipmikkområde. Bru over elva gir lett tilgjengelighet. Populært område i april/mai frem til det blir ferdselsforbud i området. Også mye besøk i sommersesongen. Ferdselsforbudet gjelder perioden 10. juni til 10. juli.
10. Stekenjokk/Jetnammen. Parkeringsplass i en tidligere grustak som benyttes av de som besøker områdene ved Jetnamsklumpen. Hovedferdsel i sommersesong. Også en del ferdsel på vårvinter. Sti inn til Jetnamsvatnet skal være unntatt ferdselsforbudet. Jetnamsfjellet er det høyeste fjellet i gamle Nord-Trøndelag fylke og derfor et turmål.
11. Stekenjokk/gruveområdet. Parkeringsplass hvor det tidligere var gruvedrift. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Sakenvatnet, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst
12. Stekenjokk/Saxån. Parkeringsplass ifb. med svensk tursti inn til Ranserstugan. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst. Statskog har en åpen bu i vestre ende av Ranseren
13. Sjønes i Hattfjelldal. Brukes mest om vinteren til besøk i nordøstlige deler. Hytteeiere i Austre Tiplingan har dispensasjon for transport med snøscooter fra Sjønes og det er derfor ofte løype innover til Austre Tiplingen. Kommunal rekreasjonsløype passerer også Sjønes og går over til Sverige, noe som letter tilgangen til den nordøstlige spissen av verneområdet. Statskog har

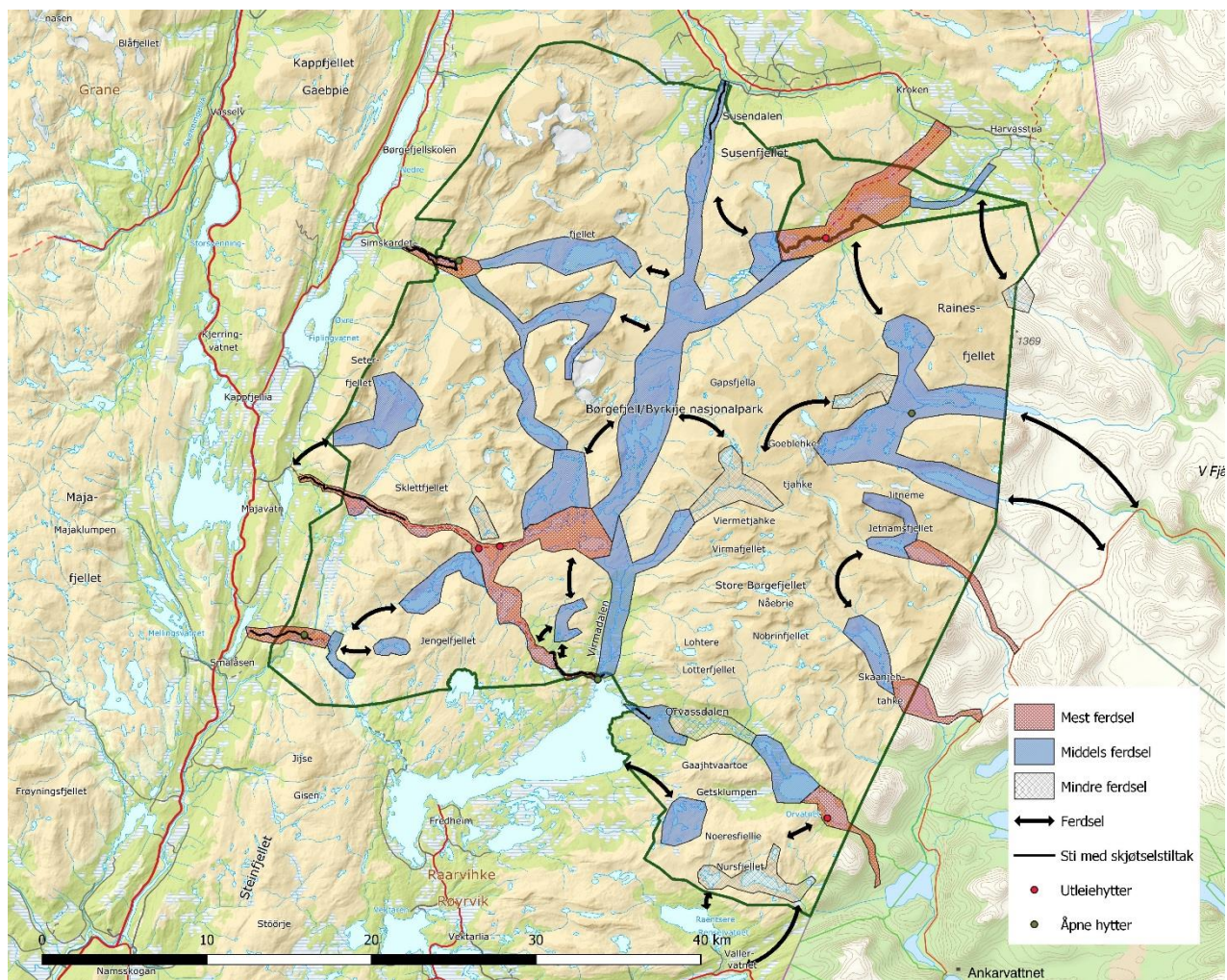
utleiehytte ved Vestre Tiplingen, det er mulig å leie transport inn til hytta om vinteren. Startpunktet er sårbart for tamreinen vår, høst og vinter ved at det er smalt mellom Tiplingelva og grensegjerdet og reinen derfor blir styrt dersom den blir forstyrret.

2.7 Ferdselsmønster

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 meter over havet, det meste av parken befinner seg i alpin vegetasjonssone. Bare de lavere dalene er trebevokste, hovedsakelig med bjørk. Unntakene finnes, spesielt i det lavere, sørvestre hjørnet hvor vi finner gammel granskog i området rundt Namskroken. Landskapet kan grovt deles i fire soner: Den vestlige fjellkjeden med sine spisse topper, trange daler og viltre elver. Den østlige fjellkjeden med rundere topper og langstrakte sjøer i vide dalbotn. Ei høyslette som strekker seg fra Susendal i nord til Virmadalen i sør og skiller disse to fjellkjedene fra hverandre. I tillegg ligger det et eget høyfjellsområde sør for Orvasdalen.

Ferdselen i verneområdene styres i stor grad av disse naturgitte forhold med daler, fjell, elver og vann. Den er forholdsvis konsentrert ut fra innfallsportene/startstedene for så å følge daler og vassdrag inn mot sentrale deler av Børgefjell.

På kartet under er det forsøkt å visualisere fordelingen av ferdsel i området med en grov gradering av bruken. Det er viktig å være klar over at hele området brukes i mer eller mindre grad, i kartet er det forsøkt å synliggjøre de områdene med mest ferdsel og hvordan de besøkende forflytter seg. Kartet er ikke et oppsett/rangering i bruken av innfallsporner, men et forsøk å synliggjøre hvordan trafikken for hele nasjonalparken fordeler seg. Det har ikke vært mulig å differensiere ferdselen på sommer og vinterferdsel.

2.8 Ferdseststillinger

Det er gjennom flere år gjennomført ferdsesttelling på innfallsportene i barmarkssesongen.

Gjennomsnittlig antall passeringer pr. år ligger på ca. 5.300. Hvis en forutsetter at de besøkende passerer tellerne 2 ganger kan antall besøkende beregnes til 2.650. Dette er kun et minimumstall og må brukes med stor varsomhet, dette ut fra følgende forhold:

- Besøkende passerer teller bare en gang pga. annen rute inn/ut.
- Besøkende benytter start/endepunkt uten teller.
- Besøket skjer i periode uten teller, dvs. på vinterføre.

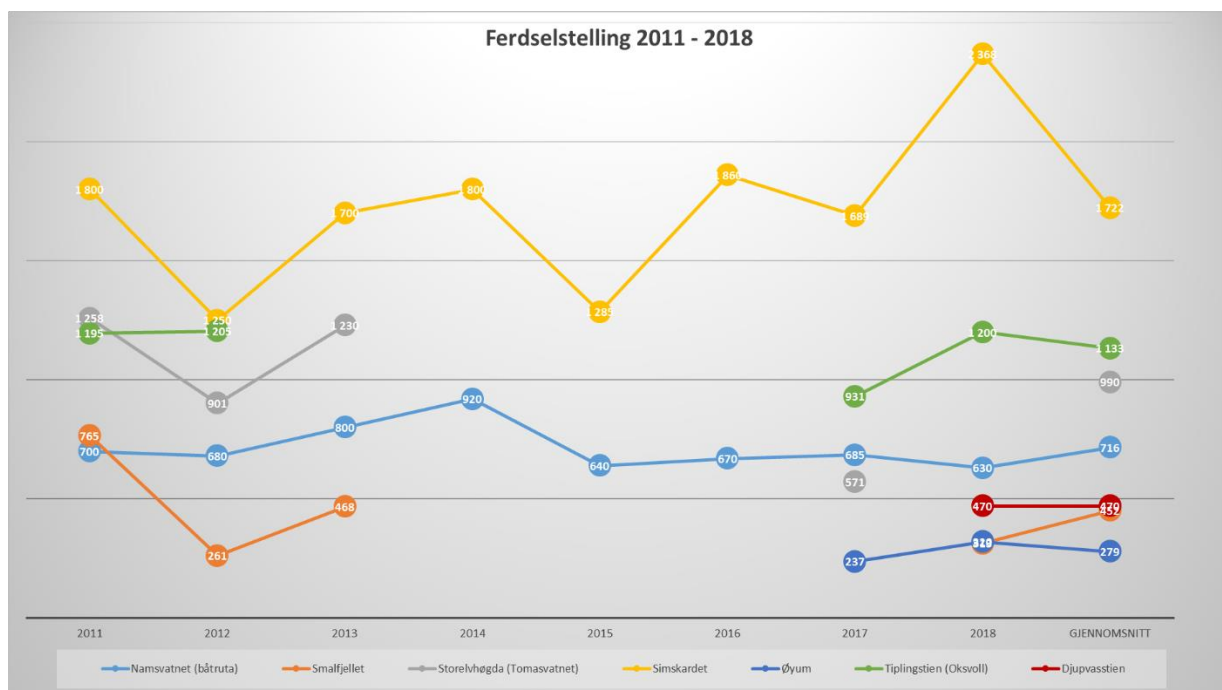
Ferdsesttellingene viser at antall besøkende i sommersesongen har vært stabilt de årene tellingene har pågått. Årlige svingninger styres i hovedsak av vær- og føreforhold. Er det sen vår med mye snø og flomstore elver ser en at antall besøkende blir lavere ift. tørre somre med mye fint vær.

Det finnes ingen data for ferdselen i vinterhalvåret, erfaringsmessig er det størst ferdsel i april og mai. Vær- og føreforhold er også her den viktigste faktoren for hvor stor den årlige trafikken blir. I tillegg ser en at vinterstengingen av Stekenjokkveien på svensk side reduserer tilgjengeligheten og dermed antall besøkende. Vegen åpnes normalt i begynnelsen av juni. Hvis det åpnes for ny gruvedrift på Stekenjokk vil dette medføre helårsåpen vei og en helt annen tilgjengelighet til østlige deler av nasjonalparken.

En stor del av de som går Norge på langs går gjennom Børgefjell. Det finnes ingen gode data over hvor mange besøkende dette utgjør, men inntrykket er at antallet har vært økende de siste årene.

De som selger jakt- og fiskekort gir tilbakemelding om nedgang i kortsalget over en lengre periode, de har inntrykk av at langt færre driver med jakt og fiske og er mer interessert i vandring. Noe som også har fremkommet i bruksanalyse reindrift der reindrifutøverne har inntrykk av endring i bruksmønster fra jakt og fiske til vandring og toptturer.

Bruken av innfallspporter er beskrevet i rapporten fra brukerundersøkelsen¹² i 2017

¹² [Rapport brukerundersøkelse 2017](#)

2.9 Brukerundersøkelse

I 2017 ble det gjennomført brukerundersøkelse¹³ i Børgefjell nasjonalpark. For å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av nasjonalparken ble det innhentet informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsportene og populære rasteplasser inne i nasjonalparken, ferdselstellere på utvalgte stier og en oppfølgende, web-basert spørreundersøkelse.

Det ble samlet inn svar fra 776 brukere fra selvregistreringskassene og 168 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut seks svarkasser. I tillegg var det mulig å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter ved Orvatnet. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanget opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). I dette området finnes det ingen bestemt innfallsport og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes.

I tabell under presenteres nøkkelinformasjon om brukerne som deltok i brukerundersøkelsen i 2017. Et kjennetegn ved de som besøker Børgefjell nasjonalpark er at de har reist langt for å komme til området. De fleste som tar seg inn i nasjonalparken velger å overnatte her, hvorav telt og lavvo er de mest benyttede overnattingsalternativene. Gjennomsnittlig turlengde for de som er på flerdagstur i Børgefjell er i overkant av fem dager.

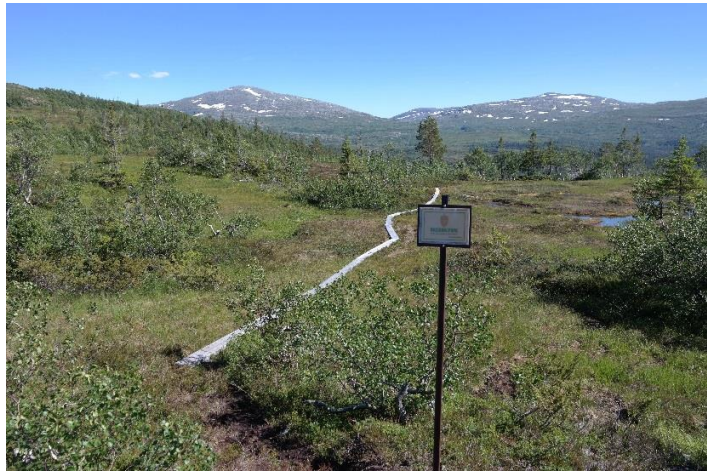
Brukerundersøkelsen ble gjennomført i 2017 vha. selvregistreringskasser

Antall respondenter 776 i kasseundersøkelse / 168 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n=768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som går både på og utenfor sti (n=168)	83,3 %
Andel som overnatter i nasjonalparken (n=741)	57 %	Andel som går bare på sti (n=168)	13,7 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=168)	1,8 %

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse gjennomført sommeren og høsten 2017. *Ikke medregnet norske respondenter **Personer som er bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

¹³ [Rapport fra brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017](#)

I brukerundersøkelsen ble hver respondent vurdert langs en purismeskala. Dette følger samme fremgangsmetode som er gjort i brukerundersøkelser i andre nasjonalparker. En purismeskala sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når enn er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur, mens høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Resultatene fra brukerundersøkelsen konkluderer med at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister sett i forhold til andre verneområder. 31 prosent av de besøkende faller innunder gruppen som defineres som høypurister, mens 27 prosent av respondentene defineres som mellompurister. 42 prosent av respondentene defineres som lavpurister.

Hovedtyngden av skjøtselstiltak med klopplegging er gjort utenfor eller i ytterkant av verneområdet

De aller fleste besøkende (97,6 %) visste at Børgefjell er vernet som nasjonalpark før de besøkte området. Videre er det i underkant av tre av fire respondenter som oppgir at vernestatusen var av betydning for at de besøkte området. De besøkende har jevnt over høy kunnskap om regler for atferd i nasjonalparken. Dette kan ha sammenheng med at de fleste besøkende leser seg opp om området før de besøker Børgefjell. 65 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell i forkant av besøket. De aller fleste respondenter syntes det var uproblematisk å finne god informasjon om området. Enkelte respondenter presiserer imidlertid at det hadde vært ønskelig med mer informasjon om elve- og bekkekryssing i verneområdet, herunder informasjon om hvorvidt og hvor det finnes broer eller klopper som gjør kryssing av vannløp enklere.

Børgefjell nasjonalpark er et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av tydelige stier, informasjonsskilt, klopper og oppvarmede hytter. I etterundersøkelsen uttrykker også de besøkende en tilfredshet med forvaltningen av nasjonalparken og graden av tilrettelegging. Et annet funn fra brukerundersøkelsen er at forvaltningsmyndigheten treffer godt med de prioriteringene de gjør når det kommer til hvilke tilretteleggingstiltak en satser på.

Respondentene uttrykker at de tilretteleggingstiltakene som er viktigst for dem når de er på tur også er de tilretteleggingstiltakene som er av høyest kvalitet i Børgefjell. Allikevel finnes det enkelte forbedringsmuligheter hvis en skal tro respondentene. De besøkende uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsportene og skilt som angir avstand og retning.

I sentrale deler av Børgefjell er det ingen tilrettelegging med merkede stier, skilting eller bruer

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset verneformålet for nasjonalparken og den brukergruppen som besøker Børgefjell i dag. De besøkende er en gruppe mennesker som ønsker å

oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Til tross for at mye av friluftslivet som utøves i Norge har blitt mer avansert når det gjelder bruken av teknisk utstyr og tilrettelegging som er mulig, viser de besøkende til Børgefjell en svært stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Dette inkluderer fotturer og høstingsfriluftsliv. Det er svært få av respondentene som oppgir at de har interesse for moderne eller motoriserte friluftslivsaktiviteter. Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har tidligere uttrykt en bekymring for at nye friluftslivsformer skal kunne stå i konflikt med området sine verneformål (Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, 2009):

Den generelle samfunnsutviklingen har også innvirkning på friluftslivet. I dag ser man en rekke nye aktiviteter som er mer orientert mot sport og prestasjon. De nye aktivitetene krever i mange tilfeller økt tilrettelegging. Hvis denne typen aktiviteter får utvikle seg uten påvirkning fra forvaltningsmyndigheten, kan de komme i konflikt med verneformålet for nasjonalparken. Utfordringen vil derfor være å utvikle friluftslivsaktivitetene i en miljøvennlig retning. For å oppnå en slik utvikling vil tilrettelegging for det enkle friluftslivet basert på naturopplevelser være hovednøkkelen.

Basert på funnene fra brukerundersøkelsen virker det ikke til å være en tydelig konflikt mellom de besøkendes bruk av verneområdet og verneformålet for nasjonalparken. Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mennesker som setter det enkle friluftslivet høyt - hvor naturopplevelser står i sentrum. Fra brukerundersøkelsen fremgår det at de besøkende viser en sterk skepsis til å liberalisere reglene for bruk av verneområdet.

2.9.1 Organisert friluftsliv

I verneområdene er det i dag liten grad av organisert friluftsliv i form av guiding og organiserte turer. Det er 6 utleiehytter og 3 åpne hytter/buer i verneområdene. Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet. Det er også etablert noen fjelltrimposter i ytterkanten av verneområdet.

Alle innfallsporter ligger utenfor verneområdet.

Omfanget av organiserte ferdse i Børgefjell er lite.

Enkelte aktører har gjennom årenes løp forsøkt å etablere tilbud med organiserte aktiviteter i Børgefjell. Erfaringene så langt er at det har vært vanskelig å få til varige tilbud med organiserte turer/aktiviteter i verneområdene. En del aktører oppgir at verneforskriften er en utfordring ved at det må søkes om dispensasjon for slik virksomhet i perioden 1. mars t.o.m. 31. juli. Dette gir for liten forutsigbarhet ift. markedsføring, planlegging og booking av aktiviteter/turer ut fra en usikkerhet om det gis dispensasjon.

Et annet moment ift. å arrangere organiserte aktiviteter som guidede turer, ridning, villmarkscamper er at Børgefjell er et tøft og utfordrende område. Snøen kan enkelte år ligge til begynnelsen av juli, elvene er store og uforutsigbare ift. vannføring og høsten kommer tidlig, dette gir en kort sommersesong med et begrenset tidsvindu for organiserte aktiviteter på barmark. Mangelen på veier og bruer i nasjonalparken medfører også at det er utfordrende å få til en kostnadseffektiv drift av slik virksomhet.

Børgefjell appellerer i hovedsak til brukergruppen som ønsker å oppleve villmark og som vil ferdes alene eller i mindre grupper. Disse er da som oftest ikke interessert i å delta på organiserte turer/aktiviteter.

Summen av at dagens brukere som hovedregel ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter og at Børgefjell er et utfordrende område å ferdes i for mindre fjellvante personer er kanskje forklaringen på at en del av aktørene som har forsøkt seg i Børgefjell har slitt med å få deltagere på sine aktiviteter. De siste årene ser en ofte at annonserte turer har blitt avlyst pga. ingen/liten påmelding. I tillegg er det rimelig å anta at klimaendringene med mer uforutsigbare vær- og føreforhold vanskeliggjør slik virksomhet i årene som kommer.

Utenfor verneområde er det en del aktører som driver med tilrettelagte aktiviteter som elvepadling, kiting, snøscooterutleie, radonee, topturer ol.

Et svært begrenset antall lag og organisasjoner arrangerer turer i området, disse trenger ikke søke dispensasjon. Denne virksomheten foregår i svært begrenset grad med ca. 2 – 3 årlige turer pr. år. Ofte er det topturer som er aktiviteten

Øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere organiserte og tilrettelagte reiselivsaktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkveien. Her arrangeres guidede turer, grottevandring, mountainbike-turer, kiting, skitrening, snøscooterløyper mm.

Børgefjell er et viden kjent for sine fiskevann med stor og fin ørret

Børgefjellskolen har også benyttet områdene i Simskardet i sin leirskolevirksomhet, men det meste av aktiviteten foregår utenfor verneområdet.

Om en eventuell endring i verneforskriften med åpning for mer kommersielle aktiviteter uten søknad vil medføre økt aktivitet er usikkert ut fra de naturgitte forhold.

2.10 Kunnskap om reiseliv

Over flere år har det vært dialog med lokalt reiseliv, hovedsak mot enkeltaktører eller gjennom kommunalt tiltaksapparatet. Den beste kunnskapen om lokalt reiseliv innehas av den enkelte kommune som har oppdaterte oversikter over aktørene i egen kommune. Gjennom et samarbeid som nasjonalparkkommune kan dialogen med næringene i regionen styrkes.

Fra forvaltningens siden har det vært tatt flere initiativ ift. lokalt reiseliv, primært gjennom kommunalt tiltaksapparat. I 2015 arrangerte nasjonalparkstyret Børgefjell rundt hvor alle aktørene ble invitert til en 2-dagers rundtur rundt Børgefjell der aktørene besøkte hverandre og fortalte om hverandres tilbud.

Reiselivet i regionen kan grovt deles i 2 grupper.

- «E6 turistene». På gjennomreise til eller fra Nord-Norge med bil, buss eller bobil i sommersesongen. Oppholder seg forholdsvis kort tid i regionen da formålet er gjennomreise. Svært få av disse besøker nasjonalparkene. Kan overnatte i område og besøke destinasjonene langs E6 som Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan familiepark og veikroer/kafeer. Noen få antas å ta avstikkeren til Hattfjelldal eller Røyrvik. Kystriksveien er populært alternativ for denne gruppen som benyttes den ene veien på reisen. Helgelandskysten og Namdalskysten er populære

områder som er mye markedsført og som dermed har stor oppmerksomhet hos de besøkende. Det er lite tilrettelegging og informasjon langs E6 som informere disse turistene om at de passerer 2 nasjonalparker.

- «Regionturisten» har Børgefjellregionen som hovedmål for reisen og oppholder seg derfor flere dager i kommunene rundt Børgefjell. Reiser oftest med bil, bil med campingvogn eller bobil. Besøker lokale aktiviteter og severdigheter. Ofte interessert i natur og friluftsliv samt kultur og matopplevelser. De som besøker nasjonalparkene har dette som hovedmål for turen og kombinerer denne svært sjeldent med andre aktiviteter (brukerundersøkelse 2017)

2.10.1 Reiselivsstrategi Nordland

Visjonen for reiselivsstrategi for Nordland (NFK) er: Mat, kultur og natur! Nordland skal levere opplevelser i verdensklasse. Besøkende i Nordland skal møte bærekraftige reiselivsdestinasjoner med kvalitet i alle ledd. Målet for strategien er: Samarbeid og nyskaping skal bidra til bærekraftige reiselivsbedrifter og lokalsamfunn.

Reiselivsstrategien trekker også fram en del tiltak som skal gjennomføres og som vil kunne påvirke nasjonalparken. Det skal skiltes til blant annet nasjonalparkene. Reiselivsarena Nordland skal utvikles som møteplass med vekt på å utvikle opplevelsesnæringen. Utvikle konsepter innen sykkel, vandring, samisk reiseliv og aksene Værnes – Bodø med fokus på Nordlandsbanen som opplevelsesprodukt. Tilrettelegge for økt verdiskaping i opplevelsesnæringene med utgangspunkt i kultur, kunst, historie og tradisjoner fra Nordland. Bidra til etablering av en arena for aktører innen naturbaserte opplevelser for å sikre en koordinert utvikling mellom offentlige forvaltere (eks. nasjonalparker) og opplevelsesnæringene.

2.10.2 Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag

Strategien et verdiskapende Trøndelag er en felles næringsstrategi for det nye Trøndelag med mål om at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag og skal underbygge målet om en livskraftig region.

Et av utviklingsmålene i strategien er videre satsning på opplevelsesnæring. Opplevelsesnæringene er definert til å omfatte bedrifter innenfor det en tradisjonelt oppfatter som reiseliv, men også bedrifter og aktører relatert til mat, natur og kultur er inkludert. Strategien fremhever at trøndersk mat, natur og kulturarv gir et godt utgangspunkt for utvikling av salgbare produkter og tjenester i opplevelsesnæringene.

Når det gjelder utvikling av opplevelsesnæring i Trøndelag er følgende mål vedtatt i handlingsplanen:

- Være nasjonalt ledende på opplevelser basert på mat, natur- og kulturarv
- Økt samarbeid mellom aktørene
- Økt og tydelig markedsorientering på produkter og tjenester

I strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag er det ikke fokusert på nasjonalparkområder, nasjonalparkkommuner eller merkevaren Norges nasjonalparker som tema.

2.10.3 Reiselivsaktører rundt nasjonalparken

Tilbydersiden består av mange små aktører som tilbyr overnatting, bespisning, jakt, fiske eller andre naturbaserte aktiviteter. Disse driver ofte sin virksomhet i kombinasjon med annen næringsvirksomhet. I tillegg er det noen store aktører som har mye besøk som Namsskogan familiepark, Nordlandssporten og Laksforsen hvor hovedtyngden av besøkende er E6 turistene som nødvendigvis ikke er så interesserte i nasjonalpark.

I regionen satses det også på turisme gjennom hyttebygging. I Røyrvik er bla. Børgefjellsenteret en destinasjon med mange hytter bygd opp ift. vinteraktiviteter. Skorovass fjellandsby i Namsskogan kommune er under etablering med mål om å etablere 1.000 nye hytter. I Fiplingdalen i Grane kommune er det ca. 400 fritidsboliger.

Det finnes noen få aktivitetstilbydere i regionen som tilbyr guidede turer, rafting, padling, kiting, hundekjøring ol. Disse tilbyderne opererer i svært liten grad i verneområdene.

I områdene øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere reiselivsaktører som tilbyr ulike typer aktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkområdet som grenser til Børgefjell. Det meste av aktiviteten skjer utenfor nasjonalparken, men i enkelte tilfeller ser enn at aktiviteten kommer inn på norsk side. På svensk side er det tilbud om helikoptertransport som også benyttes av besøkende i Børgefjell som flys inn til grensen.

2.10.4 Destinasjonsselskap

Ved at Børgefjell nasjonalpark ligger i to fylker er det flere destinasjonsselskapet som markedsfører området. Helgeland Reiseliv er et samlet destinasjonsselskap for hele Helgeland, med reklame for området og muligheter for booking mm. Flere av aktørene rundt nasjonalparken er samarbeidspartnere, i tillegg til at kommunene er med.

På trøndelagssiden er Visit Namdalen en aktør som markedsfører namdalsregionen inkludert nasjonalparken med tilhørende kommuner, aktiviteter og tilbydere.

2.10.5 Nøkkeltall for turisme i regionen

De mest besøkte turistattraksjonene nær verneområdet er langs E6. Namsskogan Familiepark har over flere år ligget på ca. 50.000 besøkende mens Laksforsen i Grane kommune ligger på ca. 60.000 besøkende pr. år. Nordlandsporten er også et punkt hvor mange veifarende stopper og har derfor mye besøk i sommersesongen.

Ut over dette finnes det lite data om besøket i regionen utover at en ser en vis økning i trafikken i området.

2.10.6 Nasjonalparken som turistattraksjon

Børgefjell nasjonalpark er kjent som villmarksparken ved at området er lite tilrettelagt med få tekniske installasjoner, området har mange sjeldne og truede dyrearter hvor fjellreven er den meste profilerte.

Området er også et yndet mål for sportsfiskere pga. sine gode fiskebestander med stor ørret. Brukerundersøkelsen viser at over 80% av de besøkende er nordmenn som ikke er bosatt i en av Børgefjellkommunene, noe som tilsier at området er nasjonalt attraktivt besøksmål.

Børgefjell er først og fremst et attraktivt besøksmål for de som ønsker å oppleve unik natur og enkelt friluftsliv. Nasjonalparken har lite fokus hos E6 turisten, men en ser at området har fått større oppmerksomhet hos utenlandske besøkende. Det som overrasket i svarene fra brukerundersøkelsen er at de utenlandske besøkende i nasjonalparken ikke ønsket mer tilrettelegging, de besøkte området nettopp fordi de anså dette som urørt område.

2.11 Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken

Den største næringsvirksomheten i nasjonalparken er sørsamisk tamreindrift.

I tillegg drives det utmarksnæring i form av salg av jakt- og fiskekort samt hytteutleie. Det leies ut båter i enkelte vann. Statskog er eneste grunneier i verneområdet. Arealene på trøndelagssiden er statsallmenning og forvaltes etter fjellovens bestemmelser av fjellstyrer

Noen mindre aktører har sporadisk arrangert organiserte turer inn i området, men omfanget av dette anses som minimalt.

Over Namsvatnet i Røyrvik kommune er det båtrute som har sitt trafikkgrunnlag med transport av turister inn til Børgefjell nasjonalpark.

Ut over dette er det ikke næringsvirksomhet i nasjonalparken.

2.12 Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap

Kunnskapsgrunnlaget for nasjonalparken og landskapsvernområdet er godt. Med de supplerende undersøkelsene som er blitt foretatt har man gode kunnskap om så vel verneverdier som bruk og brukere.

Dagens ferdsel i Børgefjellområdet er beskjedent sammenlignet med andre nasjonalparker i Norge. Ferdselen er i hovedsak konsentrert om perioden fra medio juli til utgangen av august, i tillegg er perioden april - mai et tidspunkt med økt ferdsel. Det en ser er at vær- og føreforhold i stor grad påvirker antall besøkende.

Børgefjell oppleves som villmark pga. fraværet av tekniske installasjoner og en unik natur.

Kunnskapsgrunnlaget viser at enkelte områder av nasjonalparken tåler økt besøk

uten at det vil true verneverdiene, dette avhenger av når på året ferdselen foregår. Det er i områder hvor en tidligere har gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging som har størst potensiale for økt ferdsel.

Gjennom bruksanalyse reindrift er det fremkommet at dagens besøk i nasjonalparken er akseptabelt for den sørsamiske tamreindriften, men at en økning i volum ikke er forenlig med bærekraftig reindrift. Dette under forutsetning av at det ikke åpnes for nye ferdselsformer og at ferdselen skjer etter dagens mønster. En dreining av ferdsel til sårbare perioder og områder vil medføre en merbelastning for reindriften som også kan påvirke verneverdiene negativt.

Topografien i Børgefjellområdet tilsier at ferdsel i verneområdene vil være begrenset også i framtida. Det er ingen veier inn nasjonalparken med det resultat at det kreves en fysisk innsats for å komme til området. Vann og elver fungerer også som en barriere for mange besøkende. Dette samsvarer også med de ønskede brukeropplevelsene for de som besøker Børgefjell som ønsker seg områder med lite tilrettelegging og villmarkspreget natur som det er utfordrende å ferdes i. Derimot kan det være et potensiale for økt besøk i ytterkantene av nasjonalparken samt områdene utenfor.

Simskardrunnen er et eksempel på et slikt tilbud hvor de besøkende går en runde i Simskardet etter tilrettelagt sti. De kan da gå fra parkeringsplassen og inn til Simskardet på den ene siden av elva for så å

returnere til parkeringsplassen på andre siden av elva. Det er tidligere etablert flere bruer i området. Dette er et vakkert område som gir en god opplevelse av villmark, de er så vidt innenfor verneområdet. Her kan en utvikle tilbudene videre og evt. tilrettelegge for at lokalt reiseliv kan bruke området som en del av sitt tilbud.

Et annet eksempel er båtruta på Namsvatnet hvor en kan tilrettelegg mer for dagsturer hvor de besøkende er noen timer i ytterkanten av nasjonalparken for så å bli transportert tilbake med overnatting og bespisning hos lokale tilbydere. Hvorvidt de to ovennevnte er realiserbare er selvfølgelig avhengig av at det finnes lokale aktører som ser potensialet i aktivitetene, forvaltningen kan ikke ha noen annen rolle utover å være tilrettelegger.

Skyssebåten på Namsvatnet transporterer besøkende til søndre deler av Børgefjell

Børgefjell er et viktig område for truede og sårbare arter, spesielt er hekke- og yngletiden en sårbar periode hvor det er viktig å unngå forstyrrelser. Med hensyn til dette er det i enkelte områder ikke ønskelig med mer ferdsel i perioden 1. mars til 31. juli.

Nye ferdselsformer som sykling, kiting, randonee ol kan påvirke verneverdiene negativt ved at det åpner for flere besøkende i nasjonalparken og at disse får lengre rekkevidde en tradisjonelle fjellvandrere har, spesielt gjelder dette de østlige områdene som er lett tilgjengelig fra svensk side. En evt. liberalisering av verneforskriften vil her påvirke trykket og vil ikke være forenlig med målet å rendyrke Børgefjell som en villmarkspark.

Midtvinters er det lite ferdsel i Børgefjell, men april – mai er et populært tidsrom for de som ferdes på ski.

Alle kommunene rundt Børgefjell vurderer å bli nasjonalparkkommune under merkevaren, Røyrvik fikk sin godkjenning høsten 2018. De andre kommunene arbeider for tiden med forankringen lokalt. Dette kan gi en situasjon hvor nasjonalparkforvaltningen og kommunene arbeider felles under merkevaren med tilhørende verdier. Dette vil videre danne grunnlag for fellesprosjekt som det er viktig at nasjonalparkstyret deltar i, dette kan være etablering av informasjonspunkt, viewpoint, turstier, vertskapskurs osv.

3 Mål og strategiske grep

Hovedmålet i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Ved å ta vare på, og forvalte området ihht. formålet med vernet bevares særpreget til glede for den enkelte besøkende og for kommende generasjoner.

Delmål:

- En skal beholde og rendyrke merkevaren Børgefjell som opplevelsen av «villmark» med få tekniske installasjoner og liten grad av tilrettelegging. Tyngre tilretteleggingstiltak utover nødvendige skjøtselstiltak gjennomføres ikke i nasjonalparken.
- Merkevaren Børgefjell skal være et alternativ til majoriteten av norske nasjonalparker. Da som et område med lite ferdsel, ingen rødmerkede stier eller turistforeningshytter. Merkevaren Børgefjell skal kommunisere at dette er et område hvor de besøkende er overlatt til seg selv, at en må ha kunnskap og utstyr til å takle tøffe forhold.
- Gi de besøkende gode opplevelser gjennom god kvalitet på innfallsporter, startsteder og utkikkspunkt.
- Tilrettelegging for økt lokal verdiskapning gjennom reiseliv og handel skal skje utenfor nasjonalparken. Området skal være et attraktivt besøksmål med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker og merkevaren Børgefjell.
- Besøksstrategien skal ivareta samisk kultur og næringsutnyttelse ved å legge opp til at økt aktivitet skjer utenfor nasjonalparken tilknyttet eksisterende infrastruktur.
- Samarbeide med kommunene om å legge til rette for økt lokal verdiskapning gjennom nasjonalparkkommunestatusen. Kommuner som er nasjonalparkkommune prioriteres spesielt i besøksstrategien.
- Være en aktiv part i informasjonsarbeidet om verneområdet ved bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.
- Skape bevissthet om at det vil bli økt ferdsel og trykk på området som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender. Besøksstrategien skal ta høyde for at det vil bli økt ferdsel til området uansett strategiske grep hvor økt slitasje, økt forstyrrelser og mer forsøpling kan bli resultat. Gjennom en aktiv besøksstrategi må det være et mål å forebygge negative effekter av økt ferdsel i området.

3.1 Strategiske grep

For å oppfylle vedtatte hoved- og delmål må det tas en del strategiske grep som beskrives i dette kapitlet.

Det er et mål å rendyrke «merkevaren» Børgefjell som et «villmarksområde» for erfarne fjellfarere jfr. brukerundersøkelsen. Ut fra dette er det et strategisk grep å videreføre Børgefjell som ett område uten tilrettelegging hvor det kreves erfaring og godt utstyr for å ferdes. Strategien blir å appellere til denne brukergruppen ved ikke å tilrettelegge for økt ferdsel i sentrale deler av nasjonalparken.

Børgefjell er benevnt som fjellrevens rike og er et område for den har overlevd på naturens premisser uten støttetiltak

Dette betyr at tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskaping må skje i ytterkanten eller utenfor verneområdene. Da også med bakgrunn i at det meste av infrastrukturen i dag ligger utenfor verneområdet og at det er i disse områdene en på en mest mulig kostnadseffektiv måte kan etablere nye aktiviteter/tilbud. Ettersom utviklingen tyder på at det uansett vil bli økt ferdsel og trykk som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender vil det være viktig å overvåke utviklingen og at det utvikles tilbud og aktiviteter utenfor verneområdet for å gi gode opplevelser og bedre vern. For å overvåke utviklingen er det viktig å videreføre ferdselstillinger på innfallsportene og å få styrket ressursen til verneområdeoppsyn. Strategien med tilrettelegging utenfor verneområdet vil også være i henhold til verneformålet som sier at en skal bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder.

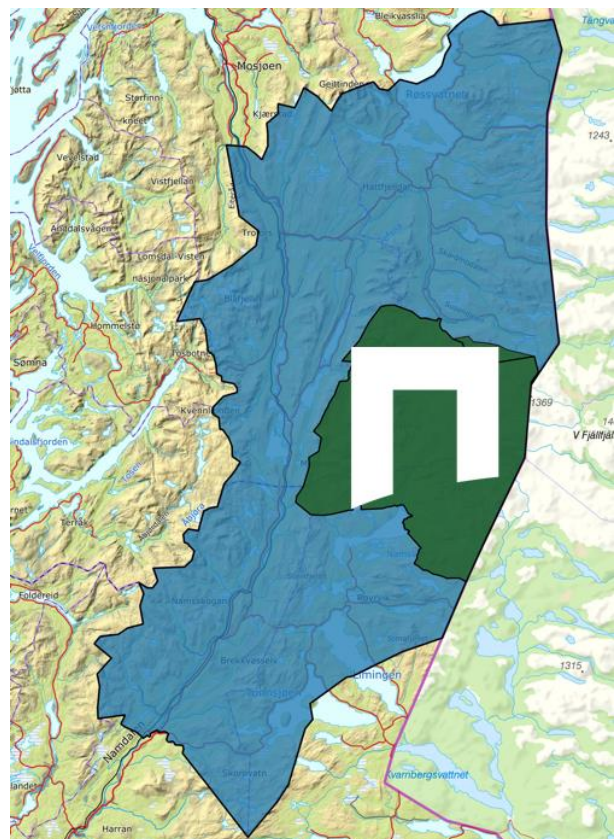
3.1.1 Nasjonalparkkommuner

Et viktig strategisk grep for å nå målene er god samhandling med kommunene rundt Børgefjell gjennom nasjonalparkkommunestatusen.

Ved å arbeide for at alle kommunene blir nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker vil en arbeide med de samme verdiene som ligger i kriteriene. Kommunene vil gjennom statusen ha felles mål om flere besøkende, bedre vern og økt lokal verdiskaping gjennom merkevaren.

Reiseliv og turisme er et viktig satsningsområde for alle kommunene, noe som bla fremgår av kommunale næringsplaner, kommunene har også gitt tilbakemelding om at det primært er ønskelig at økt lokal verdiskaping skal skje utenfor verneområdene, i lokalsamfunnene der det allerede er infrastruktur til å betjene besøkende. Og at evt. videre utvikling skjer i disse områdene.

En hovedsatsning utenfor verneområdene vil også gi et bedre vern av verneområdene.

Kommunene rundt Børgefjell kan samarbeide som nasjonalparkkommuner med Børgefjell om fellesnevner

Nasjonalparkforvaltningen bør derfor arbeide aktivt for at alle kommunene velger å bli nasjonalparkkommuner og at det etableres et fellesskap omkring dette med felles mål og tiltak. Da vil det også være enklere å felle fokus på kundereisen Børgefjell hvor en kan se på aktiviteter/opplevelser på tvers av kommune og fylkesgrenser. Gjennom et slik samarbeid vil en kommunisere ut mer tydelig at dette er en region med Børgefjell i sentrum.

3.1.2 Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter

I forvaltningsplanen fra 2009 står følgende:

«Når kommunene utformer sin fremtidige reiselivspolitik opp mot Børgefjell/Byrkije nasjonalpark må det legges til grunn at nødvendige, infrastrukturelle tekniske tiltak som for eksempel reiselivsnett med tilhørende aktiviteter, lokaliseres utenfor nasjonalparken. For mange typer reiseliv er det ofte et samspill mellom nasjonalparken og de tilgrensende områdene, og tilrettelegging for reiseliv må sees i sammenheng for hele området, også de områdene som ligger utenfor nasjonalparken. Reiselivsnett utenfor nasjonalparken lokaliseres slik at press mot de mest sårbare delene/tidsrommene i nasjonalparken unngås (f.eks. kalvingsområder for rein). En konsentrasjon av reiselivsaktører, og bruk av definerte innfallsporter, gjør at man unngår at det etableres flere mindre innfallsporter til nasjonalparken og vil være med på å kanalisere ferdsel. På denne måten fanger man opp flere brukere på færre steder, noe som vil være positivt, så vel kommersielt som naturfaglig»

Gjennom prosessen med utarbeidelse av besøksstrategi er det ikke fremkommet kunnskap som tilsier endringer av målene i forvaltningsplanen. Konklusjonen er fortsatt at det skal satses på tilrettelegging på innfallsportene og at evt. kanalisering av ferdsel skjer omkring disse. I forvaltningsplanen er det 6 definerte innfallsporter som alle ligger utenfor verneområdene, disse kan tilrettelegges med infrastruktur for besøkende. Videreutvikling av disse vil være et viktig strategisk grep, da med tilrettelegging med nye informasjonstavler og skilting ihht. merkevaren Norges nasjonalparker.

Innfallsportene skal i utgangspunktet ha en enkel standard som signaliserer at Børgefjell er et lite tilrettelagt område, men tiltak som gjennomføres skal ha høy kvalitet. En ser derfor ikke nødvendigheten av å etablere infrastruktur i form av servicebygg med innlagt vann og strøm på innfallsportene. Slik anlegg kan heller etableres i tilknytning til utkikkspunkt utenfor verneområdet i samarbeid med andre aktører.

Simskardet er den mest besøkte innfallsporten i sommersesongen

På innfallsportene er det skilting til turmål i området, dette er et tiltak som de besøkende ønsker mer av jfr. brukerundersøkelsen

I tillegg til de 6 spesifiserte innfallsportene i forvaltningsplanen er det i tillegg en rekke startsteder som benyttes som utgangspunkt for turer i Børgefjellområdet. Selv om en i strategien sier at disse ikke skal tilrettelegges som innfallsport kan det her være viktig å gi målrettet informasjon til de besøkende. Ikke bare om Børgefjell som vernet område, men også informasjon om sørsamisk reindrift jfr. innspill i bruksanalyse reindrift. Dette gjelder spesielt på svensk side hvor nasjonalparkforvaltningen ikke kan ha innfallsporter. Fra Stekenjokkvegen på svensk side er det flere lokasjoner som benyttes som startpunkt for turer i Børgefjell, her må det søkes samarbeid med svenske myndigheter om å få satt opp informasjonstavler ol.

3.1.3 Sørsamisk tamreindrift

I bruksanalyse reindrift er det sett på hvilken påvirkning økt ferdsel og nye ferdselsformer kan ha for reindriften. Konklusjonen er at dagens nivå er akseptabel, men at en økning i ferdselen og nye ferdselsformer vil medføre utfordringer for tamreindriften. Et strategisk grep er å skape bevissthet omkring momentene som har fremkommet i bruksanalysen og benytte denne i planleggingen av tiltak og i forvaltningen av områdene. Det viktigste tiltaket vil være informasjon til de besøkende og at disse gjøres kjent med tematikken, noe som må skje i samarbeid med næringen selv som kjenner bruken av områdene til ulike årstider.

Kalvmerking er reindriftsårets største begivenhet

Bruksanalysen konkluderer med at det må skapes bevissthet overfor hva Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er, og hvilke besøkende en ønsker. Ut fra dette må en ha en langsiktig og helhetlig planlegging for å unngå bit for bit tilrettelegging. Antall innfallspporter/startpunkter bør ikke økes, og eventuelle utvidelser og tiltak på stier må vurderes nøye. For reindriften er det viktig at det ikke åpnes for nye former for friluftsliv og at det ikke iverksettes tiltak som senker brukerterskelen for de besøkende.

3.1.4 Informasjon

Informasjonsarbeid er et av de viktigste strategiske grep nasjonalparkforvaltningen kan gjøre. Da med å gi rett informasjon til rett besøkere med et tydeligere brukerperspektiv i informasjon slik at det blir lettere for besøkende å finne informasjon om området, aktiviteter mm.

Fra brukerundersøkelsen er det avdekket at de fleste finner informasjon om området på internett før reisen foretas, ofte i godt til før reisen starter og som en viktig del av beslutningsprosessen. I dag er det mange aktører som informerer om Børgefjell. Her er kommunene, destinasjonsselskaper, tilbydere, interesseorganisasjoner i tillegg til sosiale medier og tur-apper aktører som har informasjon om Børgefjell. Det er nødvendigvis ikke mangel på informasjon som er problemet, men at informasjonen er riktig, entydig og oppdatert. Ikke minst vil det være viktig at informasjonen er i tråd med besøksstrategien.

Her vil det derfor være et viktig strategisk grep at nasjonalparkforvaltningen, sammen med nasjonalparkkommunene tar en aktiv rolle som informasjonskilde gjennom utarbeidelse av hjemmesider, facebookside, brosjyrer, digitale informasjonspunkter mm. ved å bruke merkevaren som avsender. Dette materialet/innholdet skal da kunne benyttes av andre aktører på sine informasjonsplattformer.

Informasjonen skal da utarbeides som en viktig del av kundereisen, derfor må det søkes samarbeid med aktørene innenfor lokalt næringsliv og destinasjonsselskaper.

For den erfarne fjellvandreren er en tur i Børgefjell en unik og storslagen opplevelse. I brukerundersøkelsen svarer denne gruppen at de ikke ønsker mer tilrettelegging, her er det primære å gå alene i flere dager uten å treffe andre mennesker og få en opplevelse av villmark som er det sentrale. De er opptatt av det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite opptatt av moderne friluftslivsaktiviteter.

For den uerfarne kan Børgefjell være et for krevende område som de ikke har forutsetninger for å besøke ut fra fysiske forutsetninger, erfaring og utrustning.

I informasjonsarbeidet er det viktig å være bevisst dette og heller bidra til at de uerfarne som er på jakt etter unike opplevelser får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. En finner i stor grad de samme kvalitetene utenfor nasjonalparken som innenfor. Områdene utenfor nasjonalparken gir dermed de samme opplevelsene, forskjellen er at disse områdene er nærmere infrastruktur i form av vegger, mobildekning, overnatting og handel.

Børgefjell er et viktig område for reindrift, både i historisk perspektiv og i dag. Et stort antall kulturminner viser at det har vært reindrift i området i flere hundre år.

Området er fortsatt viktig for den sørsamiske reindriften og kulturen, og mange av dagens aktiviteter som jakt, fangst og fiske, er knyttet til dette. I nasjonalparken er det i dag både norsk og svensk reindrift som drives med moderne hjelpemidler.

Som besøgende, vis henrett og husk:

- Hold hunden i leide. Rein kan opplette en løpende hund som et rovdyr på jakt.
- Hvis du ser beitede reinsdyr, må du gjøre en omvei rundt dyrene.
- Hvis du kommer i kontakt med en feik, må du sette deg ned og vente til feikene har passert.
- Din viren er det viktigste, og reinen er spesielt sårbare. Vis aktsom henrett og unngå områder.

Nylt nyset av den vakre reinen, bruk kikklapp.

Børgefjell is an important area for reindeer husbandry, both from a historical perspective as well as today. A large number of cultural monuments show that there has been reindeer husbandry in the area for hundreds of years.

The area remains important for Southern Sami reindeer husbandry and culture, and many of today's activities such as hunting, trapping and fishing are linked to this. Today in the national park, both Norwegian and Swedish reindeer husbandry is carried out with the use of modern mechanical aids.

As a visitor, pay attention and remember:

- Keep dogs on leads. Reindeer can perceive a running dog as a predator out hunting.
- If you see grazing reindeer, you must make a detour around the animals.
- If you come into contact with a herd, sit down and wait until the herd has passed.
- In spring, it is calving time, and the reindeer are particularly vulnerable. Show extra consideration and avoid the area.

Enjoy the sight of the beautiful reindeer, use binoculars.

Temaplatkat om reindrift i Børgefjell

På godværsdager gir Børgefjell fantastiske opplevelser

Informasjonsbehovet kan for området deles opp i tre:

- Turist på gjennomreise: I hovedsaken det som benevnes som «E6-turisten» på tur til/fra Nord-Norge. Trenger informasjon gjennom veiskilting, informasjonstavler, digitale tjenester etc. om at de er i et nasjonalparkområde og hvordan besøke dette. Her kan en vise til innfallsporster med infrastruktur, utkikkspunkt, informasjonssentre ol. Aktuelle informasjonspunkt kan være: Hattfjelldal sentrum, Susendal, Trofors, Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan sentrum, Namsskogan familiepark, Børgefjellsenteret, Røyrvik sentrum. Da det er 2 nasjonalparker i området er det viktig med samkjøring av strategi og tiltak på dette punktet.

For å få en vellykket opplevelse må besøkende kunne sendes til et enkelt besøksmål. Målsettingen for å drive denne typen informasjon til ei gruppe som i dag i svært liten grad er «bruker» av nasjonalparken er ikke å få flere inn i selve nasjonalparken, men å kunne være en bidragsyter til lokal reiselivsutvikling. Derfor kan det være en fordel at informasjonspunktene etableres i tilknytning til innfallsporene til nasjonalparkkommunene hvor det også informeres ved bruk av merkevaren.

- Dagsbesøkende: Varierende grad av erfaring og behov for tilrettelegging. Trenger tilpasset informasjon til ulike grupper: Hytte-Hilde, Topptur-Trine, Familie-Fredrik, Fiske-Frank, Utsikts-Ulla, Setter-Stian og Sverige-starteren. Disse gruppene trenger framfor alt informasjon om hvor de finner turmål som passer dem og informasjonsplakater på startsted. Tilrettelegging skal skje i ytterkant eller utenfor verneområdet.
- Langturgåerne/villmarkingen. Ønsker informasjon for planlegging på forhånd av reise. Tips til turer/rutevalg og informasjon om snøforhold/vannføring mm. Ønsker ikke tilrettelegging. Internett vil her være det viktigste mediet og et viktig verktøy for å kommunisere ut besøksstrategien (ift. verneverdier, tamreindrift, båndtvang, hekke- og yngletid mm). Dette er hovedgruppen av de som besøker nasjonalparken.

3.1.5 Bidra til lokal verdiskaping

Nasjonalparkforvaltningen skal være en bidragsyter med å tilrettelegge for økt lokal verdiskaping gjennom de tiltak som planlegges. Dette gjennom å skape god infrastruktur bestående av informasjon og besøksmål. Et viktig bidrag er samarbeid med kommunene rundt Børgefjell, de kommunene som viser spesielt initiativ gjennom å bli nasjonalparkkommune prioriteres med oppfølging hvor det arbeides frem konkrete tiltak. Eksempel på konkrete tiltak er etablering av viewpoint, informasjonspunkt, arrangement ol.

Kommunene og lokalsamfunnet rundt Børgefjell er de viktigste aktørene for å få til økt lokal verdiskaping med mål om at økt besøk og økt verdiskaping skal skje utenfor verneområdet i tilknytning til etablert infrastruktur. Gjennom nasjonalparkkommunestatusen skal kommunene bruke merkevaren på lik linje med nasjonalparkstyret og det er viktig at partene samarbeider om dette for å kommunisere ut som en felles enhet. Gjennom statusen vil en få etablert samarbeidsfora på tvers av fylkesgrense og mellom forvaltningsorgan som vil gi positive effekter hvor alle parter drar i samme retning. Derfor er det viktig at nasjonalparkstyret fortsatt er en aktiv part i å få etablert et samarbeid mellom kommunene. Gjennom dette vil en også se muligheten for å samkjøre besøksstrategier.

Godt vertskap i alle ledd er en viktig forutsetning for å lykkes med å gi gode opplevelser for de besøkende og skape forståelsen for vernet. Her kan nasjonalparkforvaltningen bidra med kunnskap ifb. med å arrangere vertskapskurs, ved opplæring av turistverter, utarbeidelse av kommunale besøksstrategier ol. Et strategisk grep her er å være aktiv på tilbudssiden.

4 Tiltaksplan¹⁴

Forslag til tiltak er utarbeidet i forhold til utkast til besøksstrategi. Evt. endringer i mål og strategiske grep i endelig vedtatt plan vil medføre endringer i tiltaksplanen. Forslag til tiltak er derfor nødvendigvis ikke blitt forankret mot andre aktører så langt i prosessen. Oppsatte tiltaksplan har hatt følgende hovedfokus:

- Implementere merkevarestrategien for Norges nasjonalparker på møtepunkt mellom besøkende og nasjonalparken.
- Samarbeid gjennom nasjonalparkkommunestatusen – fellestiltak for oppfyllelse av kriterier for bruk av merkevaren.
- Konkret samarbeidstiltak med næringslivet som vertskapskurs, informasjonsmøter ol.

Tiltak	Finansiering	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2022
Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 - 2023
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunnen ift. sommerbruk.	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Klopplegging av Tiplingstien	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Lokale aktører	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalparkkommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2019 – 2023
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx

¹⁴ Tiltaksplanen rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Besøksstrategi

Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum		Nasjonalparkforvaltningen og nasjonalparkkommunene		Løpende

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark

Norges nest eldste nasjonalpark, opprettet i 1963 er et sagnomsust fjellområde på grensen mellom Nordland og Trøndelag. Opplevs som villmark, men er også et gammelt sørsamisk kulturlandskap som byr på mange mektige sanseintrykk.

I Børgefjell er du stort sett alene med naturen og opplevelsene. Her er det lite som er tilrettelagt i form av hytter, broer eller merka stier. Børgefjell er et eldorado for ørretfiske med sine mange elver og vatn.

Kontaktinformasjon

Telefon: 74 16 80 82

E-post: fmtlpost@fylkesmannen.no

Post: Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Besøksadresse: Næringshuset i Røyrvik, Stadionveien 6, 7898 Limingen

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/8709-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 27.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	17/2022	03.10.2022

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre - anbefaling om etablering av besøkssenter skog

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre anbefaler etablering av besøkssenter skog i Hattfjelldal kommune og Grane kommune. Begge kommunene er store skogbrukskommuner som har områder med skogvern i tillegg til nasjonalparkareal. Gjennom nasjonalparkstyret er det etablert et godt samarbeid, noe som kan videreutvikles videre gjennom et besøkssenter hvor også nasjonalparkforvaltningen kan få en arena for dialog og kommunikasjon med publikum.

Nasjonalparkstyret mener et besøkssenter bidrar til å styrke skog- og arealvernet i en region som ofte setter søkelys på negative forhold når skog og areal båndlegges med arealvern. Et besøkssenter vil skape lokal stolthet om lokale naturverdier, historisk bruk og skogressursene som viktig bidrag i det grønne skiftet. I regionen kan vi oppleve mange typer skog. Fra skoggrensen i høyfjellet ned til kystskogen finnes store variasjoner og artsrikdom, noe som vil øke opplevelsesverdien for et besøkssenter. Her kan besøkende få informasjon og kunnskap om ulike verdier på besøkssenter for etterpå å oppleve de samme verdiene ute i skogen. Få andre områder i Norge kan oppvise en så stor variasjon i et forholdsvis avgrenset geografisk område.

Nasjonalparkstyret ønsker også å fremheve at besøkssenter skog, sammen med besøkssenter rovdyr på Namsskogan og besøkssenter nasjonalpark i Lierne vil danne et komplett tilbud til lokale, nasjonale og internasjonale besøkende. Dette på grunnlag av at det meste av trafikken til Nord-Norge går gjennom en region som fra før har begrensede tilbud til gjennomreisende. Gjennom samarbeid mellom besøkssentrene, museer og andre attraksjonspunkter kan en øke regionens attraktivitet som besøksmål, skape økt lokal verdiskapning, økt kunnskap og bedre vern.

Saksopplysninger

Miljødirektoratet skal autorisere et besøkscenter skog i 2022. Det nye besøkscenteret vil bli det 37. autoriserte besøkscenteret i Norge, og det første med skog som tema. Tidligere er det opprettet besøkscenter med tema nasjonalpark, våtmark, rovdyr, villrein, verdensarv og Oslofjorden. Av disse er det opprettet besøkscenter rovdyr i Namsskogan og besøkscenter nasjonalpark i Lierne. I Saltdal er det besøkscenter nasjonalpark hvor Grane og Hattfjelldal er medeiere gjennom egen stiftelse. Nærmeste verdensarvsenter er Vegaøyen.

Det nye besøkscenteret skal skape oppmerksomhet om hvor viktig skogen er for naturmangfold og klima, og bygge forståelse for behovet for skogvern og ei bærekraftig skogforvaltning. Skogen er det økosystemet der vi finner flest arter i Norge, og hvor det også finnes flest trua arter. Det er også flere naturtyper i skogen som er vurdert som trua og nært trua. Det viktigste virkemiddelet, ifølge nasjonale myndigheter for å ta vare på disse artene og naturtypene er vern av skogen. Skogen spiller en viktig rolle for å avgrense klimaendringer, blant annet gjennom opptak og lagring av CO². I et endret klima forventes endringer i norske skoger, og vern og bærekraftig skogbruk blir viktig for å skape klimarobuste skoger. Intakt skog er viktig for klimatilpassing, og kan blant annet redusere risiko for flom og ras. Bærekraftig skogbruk er viktig i det grønne skiftet, der fornybare ressurser som skog vil spille ei viktig rolle.

Et besøkscenter skog skal skape bevissthet om skogens mange verdier og forståelse for behovet for skogvern og en bærekraftig skogforvaltning. Besøkscenteret skal derfor informere om skogvern, skogen som økosystem, økosystemtjenester knyttet til skog og skogens klimabidrag inkludert skogens rolle for klimatilpassing, samt presentere skogens opplevelsesverdier og stimulere til friluftsliv.

Besøkscenter skog skal være et fysisk senter. Alle som driver med, eller ønsker å drive med naturinformasjon kan søke om å bli autorisert, slik som naturinformasjonssenter, museum, kommuner eller andre. Besøkscenterene skal spre kunnskap og skape oppmerksomhet om sitt fagfelt.

De skal bidra til lokal, bærekraftig verdiskaping gjennom måten de drives på.

Dette gjøres ved å:

- Inspirere folk til å ville lære mer om senterets spesifikke fagfelt gjennom å tilrettelegge informasjon og gi dem gode opplevelser.
- Legge til rette for godt samspill med lokale aktører for å utvikle bærekraftige aktiviteter utenfor og i verneområder.

Søknadsfristen er 21. oktober, og Miljødirektoratet sikter mot en autorisasjon i november.

Utlysingen er i tråd med budsjettproposisjonen til Klima- og miljødepartementet for 2022, der det blir varslet autorisering av et slikt senter i år. Til oppstart av et besøkscenter skog er det sett av 1 222 000 kr i 2022.

For å bli autorisert besøkscenter må virksomheten oppfylle en rekke krav, disse kommer frem av veileder som ligger på følgende url:

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/myndigheter/bli-autorisert-besokssenter/>

Et av kravene i veileder lyder som følger:

«Sentrene bør arbeide for godt samarbeid med lokal og regional forvaltning, private reiselivsaktører, frivillige organisasjoner og spesielt skoler. Der forholdene ligger til rette for det, skal sentrene samlokaliseres med relevante etablerte institusjoner som informerer om natur eller kultur (f.eks. museer eller forvaltningsknutepunkter).

Brev om anbefaling eller støtte fra kommuner bør vise til kommunestyrevedtak. Støttebrevet skal forklare hvorfor kommunen anbefaler autorisasjon og beskrive i hvor stor grad senteret samarbeider med kommunene, og spesielt om og hvor mye økonomisk støtte kommunen vil gi og om den er representert i senterets styre. Informasjon om forankring i kommuneplan kan også være aktuelt.

Brev med anbefaling eller støtte fra statsforvalter, verneområdestyre og rovviltnemnd bør forklare hvorfor senteret anbefales, beskrive i hvor stor grad senteret samarbeider med verneområdestyre, statsforvalter eller rovviltnemnd, og om verneområdestyret er representert i senterets styre»

I siste avsnitt i ovenstående sitat settes det krav om at det skal foreligge brev med anbefaling eller støtte fra verneområdestyre. Her skal en også forklarer hvorfor senteret anbefales med beskrivelse i hvor stor grad senteret samarbeider med verneområdestyret og om verneområdestyret er representert i senterets styre.

Ut fra dette kravet har nasjonalparkstyret fått henvendelse fra Hattfjelldal kommune og Grane kommune som begge har til intensjon å søke om å få besøkssenter skog med ønske om at få nasjonalparkstyrets støtte til sine respektive søknader.

Til nasjonalparkstyrets behandling på styremøte den 3. oktober 2022 vil det ikke foreligge noen komplett søknad fra aktørene da disse vil være under utarbeiding frem til søknadsfrist. Beslutningsgrunnlaget vil bestå av prospekter/prosjektbeskrivelser for de ulike besøkssentrene.

Vedlegg:

- Notat av 26.09.22 fra Ordfører i Grane kommune vedr. søknad om autorisasjon for etablering av besøkssenter for skog, og nasjonalparker i Grane kommune.
- Vedlegg til notat fra Ordfører i Grane kommune – presentasjon av prosjekter på nytt næringsområde på Vollen ifb. med etablering av ny E6
- Notat av 28.09.22 fra Hattfjelldal kommune v/ordfører vedrørende søknad om autorisasjon for besøkssenter skog på Fjellfolkets hus i Hattfjelldal.

Henvendelse til Børgefjell nasjonalparkstyre for styrebehandling den 3.10.22, vedrørende søknad om autorisasjon for etablering av besøkssenter for skog, og nasjonalparker i Grane kommune

Innledning

Grane kommune vil innen 21.10.22 søke om å bli autorisert som besøkssenter for skog. Vi ønsker å kombinere dette med et besøkssenter for de to nasjonalparkene og øvrige verneområder vi har i vår kommune. Søknaden er ikke ferdigstilt pr. i dag.

Vi planlegger å styrke vår kompetanse og formidlingskapasitet om naturen, og kulturen, som har gitt grunnlaget for etablering av nasjonalparkene, skogvernområdene og øvrige verneområder i kommunen. Vi ønsker å skape positive ringvirkninger, og få forståelse for både skogvern, bærekraftig skogbruk og bærekraftig bruk av utmarka hos ulike målgrupper. Det er et ønske om å få økte personalressurser knyttet til de ulike verneområdene inklusive de to nasjonalparkene. De to nasjonalparkforvalterne, som ikke bor i Grane kommune, vil kunne samarbeide godt med en lokal ressurs som vi ønsker å bygge opp. Det vil øke nasjonalparkenes mulighet for å drive formidlingsaktiviteter i et senter, men også ute i felt gjennom kapasitetsøkning.

Statens vegvesen bygger for tiden ny E6 forbi kommunesenteret i Grane kommune, og E6 flyttes til vestsiden av Svenningelva, sør for kommunesentret Trofors. E6 krysser over elva og skal rett inn i en to km lang tunell forbi kommunesentret. Her planlegges det en avkjøring til kommunesentret og det tilrettelegges et 18 dekar stort næringsareal. Reguleringsplanen ble vedtatt i 2020, og det er lagt inn i bestemmelsene at Grane kommune er en nasjonalparkkommune, og at det skal gjenspeiles i bygningsmasse og utendørs tilrettelegging. På næringsarealet tenkes næring som har behov for å ligge nær E6, samt at det er planer om synliggjøring av kommunens og hele regionens naturkvaliteter. Dagens drivstoffutsal, elbil-lading, samt spisestedet Trixie som i dag ligger langs nåværende E6 er positive til å etablere seg på næringsarealet. Kommunen har planer om å utvikle dette stoppunktet for grønne næringer, naturinformasjon og informasjon om reiseliv i regionen m.v.

Arealet skal stå byggeklart i oktober 2024, ett år før det settes trafikk på vegen, i november 2025. Dette punktet vil ligge ca. 1,4 km sør for kommunesentret, får en avkjøring fra E6 og en forbedret veg inn til kommunesenteret. I dag går det en kommunal veg gjennom arealet fra Trofors og til Svenningdal. Dagens kommunale veg er også i dag en hovedinnfallsport til den ene nasjonalparken, Lomsdal –Visten nasjonalpark, via Stavassdalen. Næringsarealet ligger på elvekanten til det vernede vassdraget Svenningelva.

Dette er et naturlig punkt å legge et besøkssenter for skog fordi punktet har potensial for godt besøk av vegfarende. Stedet er samtidig sentralt også for lokalbefolkning, og dagens kommunale veg er i dag en mye brukt utfartsveg for lokale turgåere. Skolen i Grane, og skolene i omkringliggende kommuner, bruker Stavassdalen både til dagsbesøk og overnattingsturer. Barnehage, skoler, Nord universitet, folkehøgskole og landbruksskolen er

allerede besøkende til Stavassdalen og Lomsdal-Visten pr. i dag. Her vil et besøkssenter for skog, og nasjonalparker være en viktig ressurs, som man passerer på veg til Stavassdalen.

Børgefjell har sin hovedinnfallsport i Grane, fra Simskaret. Tomasvatnet er også en mye brukt innfallsport til nasjonalparken. Sistnevnte nås med tog fra Majavatn, og noen km å gå. Denne nasjonalparken ligger litt lenger unna senterets lokalisering, men informasjon vil likevel være viktig for de vegfarende, og lokalbefolkning.

Bakgrunn for søknad om besøkssenter for skog, og nasjonalparker

Grane kommune er en skogsbrukskommune der skogbruket har hatt stor betydning som næring siden skogen ble tatt ut på en industriell måte av «Engelskbruket». Engelske forretningsmenn som hadde både kapital, og kunnskap om drift av sagbruk, og eksport av virke, til det internasjonale marked, kjøpte opp store skogareal i Vefsn, Grane og Hattfjelldal i 1867.

Grane kommune er en del av Helgeland Museum, og har som eneste kommune på Helgeland skog og utmark som tema. Pr. i dag er avdelingsleder ved Helgeland museum i Grane skogutdannet, og har 25 års erfaring fra praktisk skogbruk. Avdelingen i Grane har i mange år brukt utmarka som formidlingsarena.

Avdelingslederen med samarbeidspartnere har vært aktiv i å få nedtegnet historien om tømmerfløting i Vefsnavassdraget, skogstuer og skogarbeiderliv i perioden fra skogbruket med intensivt drift i perioden fra «Engelskbruket», og frem til tømmerfløtinga opphørte i 1968.

Grane kommune har vært gjennom mange runder med verneprosesser av skog, og har flere myrreservat der det er fredning i hekketiden. Grane kommune har også en andel av nasjonalparkene Børgefjell/Byrkije og Lomsdal-Visten/ Njaarke. Pr. i dag er ca 34% av kommunens areal vernet og dersom en pågående vernerunde vedtas som innstilt, vil 36% av kommunen inneha et eller annet vern. I tillegg er de to store vassdragene Svenningdalselva og Vefsnavassdraget med sideelver, vernet mot kraftutbygging. Vassdragene er også nasjonalt laksevassdrag.

Formål:

Formålet med å et besøkssenter vil være å formidle de unike verdiene i de skogsområder som er vernet, men også formidle hvordan et bærekraftig skogbruk drives. Skogen har svært mange kvaliteter, og bruksområder som er viktige å formidle.

Skogshistorien i området inklusive den mer industrielle drift av skogen, som fikk sin start av «Engelskbruket», er en historie som er verdt å formidle.

Det vil også være viktig å formidle de unike verdiene våre to nasjonalparker, og øvrige verneområder, har.

Målgrupper:

Det vil være ulike målgrupper å henvende seg til. De vegfarende, turistene vil være en viktig målgruppe, som det ligger svært godt til rette for å nå. Lokalbefolkning og skoleelever både i egen og andre kommuner, i grunnskolen, videregående skole og høgskole- og universitet vil være målgrupper. Dette er miljøer man er i kontakt med allerede i dag. Skogeiere er også en naturlig målgruppe.

Lokalisering

Grane kommune med sine 2017 kvadratkilometer, er den første kommunen du møter på i Nordland når du kommer sørfra langs E6. Totalt bor det ca. 1450 innbyggere i Grane, hvorav rundt ca. 1 000 bor i kommunesenteret Trofors.

Kommunen har forbindelse til kysten via fylkesvei 76, Tosenvegen. Riksveg 73 tar av fra Trofors mot Hattfjelldal og mot Sverige. Kommunen grenser i nord mot Vefsn, i øst mot Hattfjelldal, i vest mot Bindal og Brønnøy, og i sør mot Røyrvik og Namsskogan i Trøndelag.

Det nye næringsarealet har en egen reguleringsplan, og vil ha en sentral beliggenhet rett ved hovedferdselsåren, E6, gjennom Nordland. Den gamle ferdssvegen inn til Stavassdalen og hovedinnfallsporten til Lomsdal-Visten ligger i umiddelbar nærhet til det påbegynte næringsarealet. Her er det planlagt en bedre parkeringsplass enn pr. i dag. Den gamle ferdssvegen er allerede merket og delvis klopplagt, men skal tilrettelegges enda bedre ganske snart (22/23). Det er allerede noe trafikk av personer som skal inn i nasjonalparken, og som kommer med tog til Trofors. Dette er den raskeste vegen når man går inn i Lomsdal-Visten nasjonalpark.

Dette er et naturlig punkt å legge et besøkssenter for skog fordi punktet har potensial for godt besøk av vegfarende. Stedet er samtidig sentralt også for lokalbefolkning, og vegen er i dag en mye brukt utfartsveg for turgåere. Skolen i Grane, og skolene i omkringliggende kommuner, bruker Stavassdalen både til dagsbesøk og overnattingsturer. Barnehage, skoler, Nord universitet, folkehøgskole og landbruksskolen er eksempler på besøkende allerede i dag. Her vil et besøkssenter skog være en viktig ressurs som man passerer på veg til Stavassdalen.

Kommunesenteret Trofors ligger gunstig plassert for store naturopplevelser med den mektige Børgefjell nasjonalpark på østsiden av E6 og Lomsdal-Visten på vestsiden av E6. Ved Trofors møtes elvene Austervefsna og Svenningdalselva og danner det kjente, og vernede, Vefsna-vassdraget som renner ut i fjorden i Møsjøen.

Samarbeidspartnere

-Det vil være helt sentralt å samarbeide med forvaltere og styrene i de to nasjonalparkene vi har en andel av med Børgefjell, og Lomsdal-Visten.

-Det vil være naturlig å ha et tett samarbeid med nasjonalparksenteret i Saltdal, der vi er medstifere.

-Helgeland Museum er en naturlig samarbeidspartner for et besøkssenter for skog. Avdeling Grane med skog som tema, og avdeling Rana med naturhistorie.

-Grane kommune er medeiere i Vefsna Regionalpark sammen med kommunen Vefsn og Hattfjelldal. Regionalparken er et definert landskapsområde med felles natur- og kulturverdier. Kommunene har gjennom parken et langsiktig og forpliktende samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor om å ivareta og videreutvikle regionens natur- og kulturkvaliteter. Regionalparken har hatt ansvar for reisemålsutvikling i de tre kommunene og vært gjennom fase en og to i innovasjon Norges opplegg for reisemålsutvikling. Grane kommune har gjort vedtak om å gå videre til fase tre, fra ord til handling. Det er et mål å utvikle regionen til et bærekraftig reisemål, noe som også forplikter den enkelte kommune.

- Sammen med Vefsna regionalpark, Trollfjell geopark, Okstindan natur- og kulturpark, Vega Verdensarv og nasjonalparkkommunene i vårt område er vi i ferd med å utvikle et tettere samarbeid mellom disse områdene med rike natur- og kulturverdier. Vi har foreløpig kalt samarbeidet Parkforum «Helgeland på tvers». Dette samarbeidet er i startgropa.

-Visit Helgeland er en viktig samarbeidspartner og Grane kommune er medeier i vårt felles destinasjonsselskap på Helgeland.

-Statskog er en stor grunneier i kommunen og eier store deler av utmarka, samt en stor andel skog. Det er derfor naturlig å ha et tett samarbeid med Statskog.

-En del reiselivsbedrifter i Vefsn, Grane og Hattfjelldal har deltatt i et interkommunalt bedriftsnettverk der et hovedmål har vært å etablere bookbare opplevelser av høy kvalitet. Bedriftene HiNorth, etablert i Mosjøen og RiverNorth, etablert i Grane kommune, er gode eksempler på slike opplevelsesbedrifter som er etablert de senere år.

Det er et mål å lykkes med videre samarbeid mellom reiselivsbedriftene i området, og dette vil også et besøkssenter bidra til.

Organisering og økonomi

Organisering av senteret og økonomien i senteret må vi komme tilbake til i sammenheng med søknad om autorisasjonssøknaden til miljødirektoratet.

Innhold i et besøkssenter og informasjonstilbud

Grane kommune er en nasjonalparkkommune i dag. Inntil den nye bygningsmassen er klar til innflytting må Grane kommune ta ansvar for informasjonen om bygge opp dette i tråd med kravene til et besøkssenter for skog, og nasjonalparker. Dette innholdet må bygges opp fra grunnen av da vi ikke er et besøkssenter pr. i dag. Dette vil bli nærmere beskrevet i søknad om autorisasjon.

Bygg og Uteområder

Da vi er i planleggingsfasen for det nye næringsarealet der et et besøkssenter er planlagt lokalisert har vi gode muligheter for å tilrettelegge området både med bygningsmasse om

uteområder. Det er som nevnt lagt føringer i reguleringsplanen for området. Det pågår også arbeid for å planlegge uteområdene med gode muligheter for ulike aktiviteter.

For nye bygninger og tilbygg skal man så langt det er mulig velge miljø- og energivennlige løsninger. Nybygg skal være godt tilpasset omgivelsene og ikke påvirke miljøverdier negativt.

Kommunen er sentral i planlegging av området, og kommunen har selv vedtatt i gå i gang for å oppfylle sin del av det å bli et bærekraftig reisemål.

Universell Utforming

Bygningsmasse vil bli planlagt for å oppfylle krav om universell utforming. Dette må også gjennomføres på uteområder

Lokal forankring

Besøkssenteret vil bli forankret gjennom vedtak i kommunestyret innen søknad sendes direktoratet. Saken er tidligere drøftet i både formannskap og kommunestyre og det er full støtte i å starte arbeidet med et besøkssenter og å sende en søknad om autorisasjon i 2022.

På grunn av samlokalisering med andre bedrifter vil stedet være en naturlig møteplass for lokalbefolkning også. Gjennom lokale bedrift vil tilbud om overnatting og bespisning bli lokalisert i samme område.

Trofors den 26.09.22

Ellen Schjølberg

Ordfører i Grane kommune

GRANE KOMMUNE
Midt i blinken

Grane
nasjonalparkkommune

Velkommen!

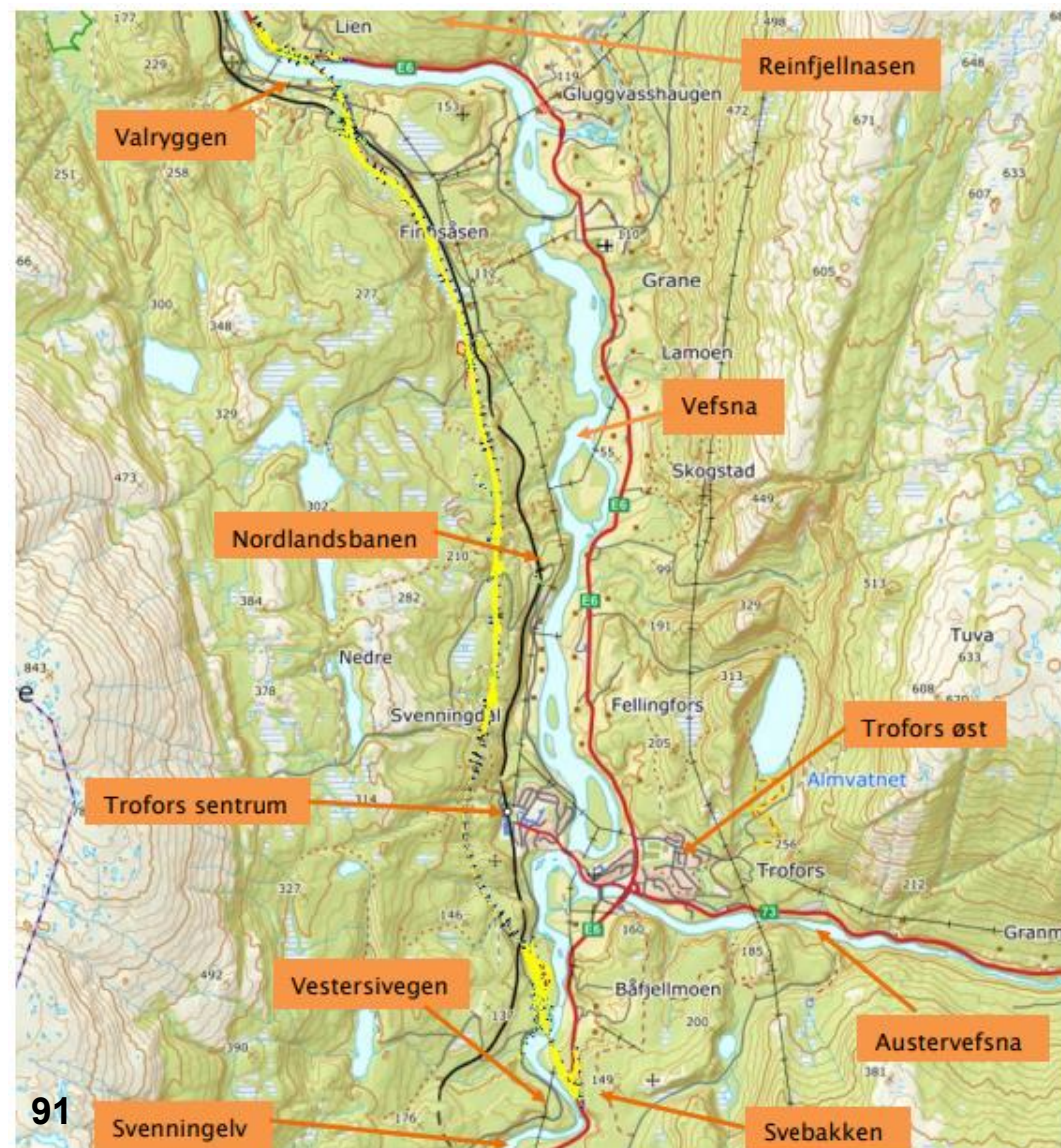
Utløsende faktor – E6 Svenningelv - Lien

Utløsende faktor:

- Ny E6 (Strekning Svenningelv – Lien) legges i ny trase.

Konsekvens:

- Transportmønstrene i området vrenses.
- Kundegrunnlaget til eksisterende bedrifter reduseres betydelig.
- Trofors blir mer sentralt (kortere kjøreavstand).
- Tunneldeponi kan utvikles til et næringsområde.

Hvordan jobber Grane kommune – Mulighetsrom ny E6

Næringsutvikling tilknyttet ny E6

Næringsutvikling tilknyttet ny E6

Innhold

Prosjektutløsende behov.....	3
Hva ønsker Grane kommune?.....	3
Hvilke mulighetsrom finnes og hva er suksessfaktorer?.....	4
Mulighetsrom 1: Fremtidig næringsområde ved Svenningelv.....	4
Mulighetsrom 2: Areal rundt nytt næringsområde.....	6
Mulighetsrom 3: Vestersivegen og Trofors handelspark	8
Mulighetsrom 4: Innfallsport Lomsdal-Visten nasjonalpark.	9
Mulighetsrom 5: Bolyst i Grane kommune	9
VEDLEGG.....	10
Prosjektstyringsplan for Mulighetsrom 1: Fremtidig næringsområde ved Svenningelv.....	10

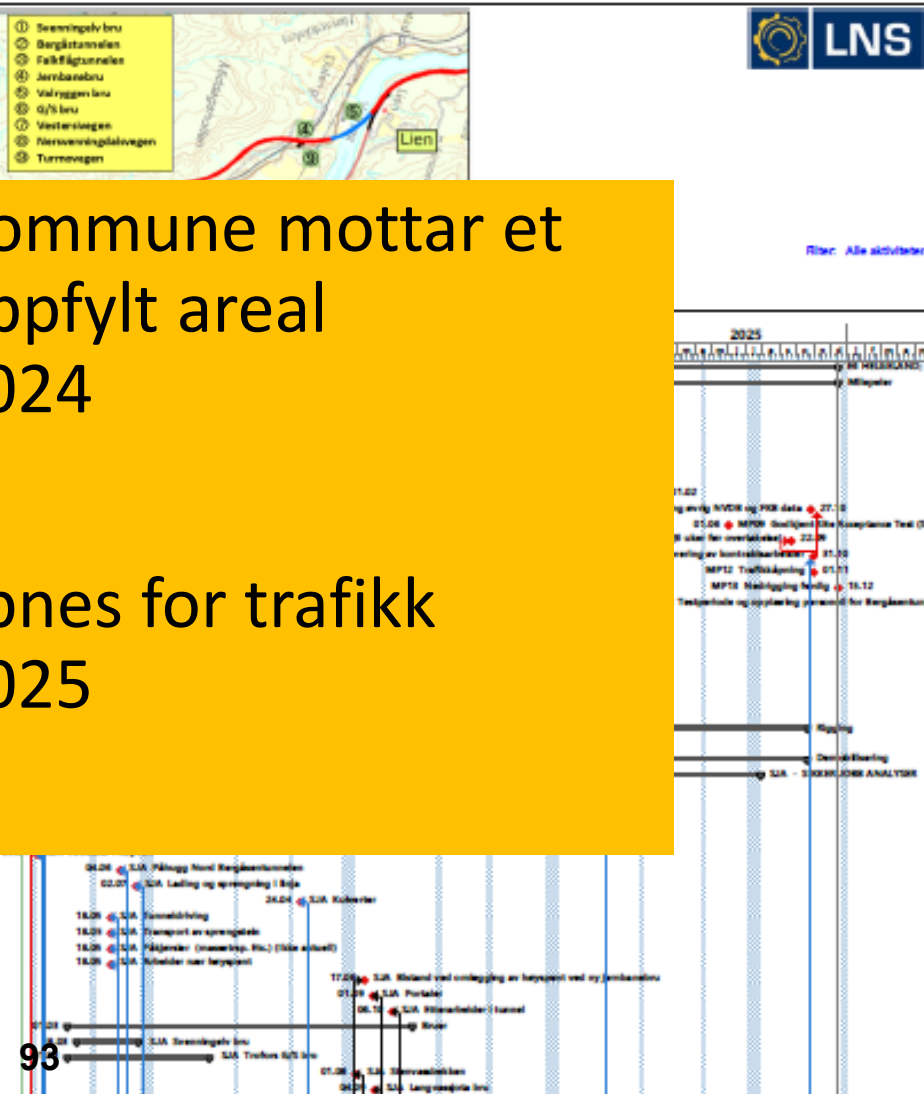
Hva skal Statens vegvesen bygge ved Vollen?

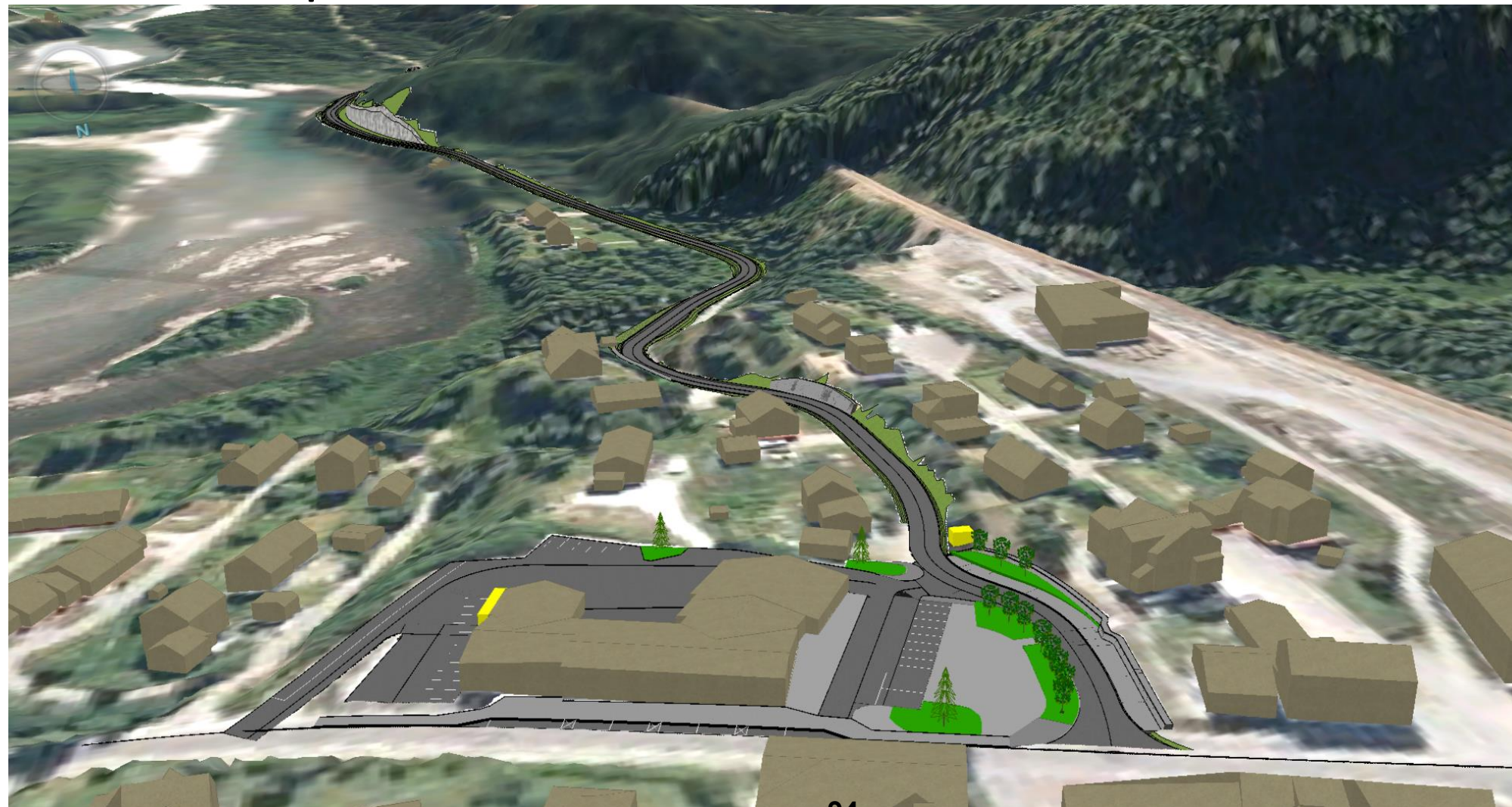
STATENS VEGVESEN
ES HELGELAND: Parsell Svenningelva - Lien

ID	aktivitet	start	slutt
1	ES HELGELAND, Svenningelva - Lien		
2	Målplaner		
3	MP01 Signert kontrast		
4	MP02 Oppstartnotat		
5	MP03 Samrådplan		
6	MP04 Oppstart forarbeider		
7	MP05 DelFV1.1. Deløst spor ved jernbanerbru (inkl. 1. & 2.)		
8	MP06 DelFV1.2. Overføring ferdigkjøpt på Vollen (1. & 2. for ferdigoverføring)		
9	MP07 DelFV1.3. Søkjeint SAM for Bergåstunnelen + Dokumentasjon		
10	MP08 DelFV1.4. Overføring avreg. NVDR og PRB data		
11	MP09 Søkjeint Site Acceptance Test (SAT) for Bergåstunnelen		
12	MP10 FV dokumentasjon til byggherre (2. utgave for overblikket)		
13	MP11 Overføring av kontraktforbehold		
14	MP12 Trafikkløst		
15	MP13 Ferdigkjøpt		
16	Testperiode og oppløst personal for Bergåstunnelen		
17	Prøvetest		
429	Dokumenter / Planer / SVV		
430	401 Målestasjonsplan (Sverres løp nr. 12. (over vint.))		
431	402 MMS Plan Rev. 00		
432	403 KS Plan Rev. 00		
433	404 VSI Plan Rev. 00		
434	405 Ferskdriftplan Rev. 00		
435	Rigging		
436	Multiisering av utstyr for ferdearbeider		
437	Demolering		
438	SAA - SIKKER JØRN ANALYSE		
439	SAA Skraping		
440	SAA Riggearbeid		
441	SAA Rigging av utstyr		
442	SAA Demolering (varmepumpe, etc.) (ikke aktuel)		
443	SAA Arbeider i trykkløst		
444	SAA Pålegg Nord Bergåstunnelen	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
445	SAA Lading og sprøenging i Bjøla	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
446	SAA Kulearbeid	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
447	SAA Tunneling	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
448	SAA Transport av sprøengestell	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
449	SAA Pålegg (varmepumpe, etc.) (ikke aktuel)	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
450	SAA Arbeider med trykkløst	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
451	SAA Riktning ved innlagg av løypeint ved jernbanerbru	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
452	SAA Forarbeid	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
453	SAA Startarbeid i tunnel	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
454	Bliss	007,25 dager	01.09.22 til 11.11.22
455	SAA Svenningelva bru	70 dager	01.09.22 til 01.09.22
456	SAA Trofors G/S bru	148,82 dager	01.09.22 til 11.11.22
457	SAA Skredstabilisering	0 dager	01.09.22 til 01.09.22
458	SAA Langveivste bru	0 dager	01.09.22 til 01.09.22

- Grane kommune mottar et ferdig oppfylt areal 31.10.2024
- Ny E6 åpnes for trafikk 01.11.2025

Hva skal Statens vegvesen bygge ved Trofors handelspark?

Grovt oversiktsbilde

Startpunkt Gamle Stavassdalsvegen (Lomsdal - Visten nasjonalpark)

Næringsaktivitet /Campingplass

Næring

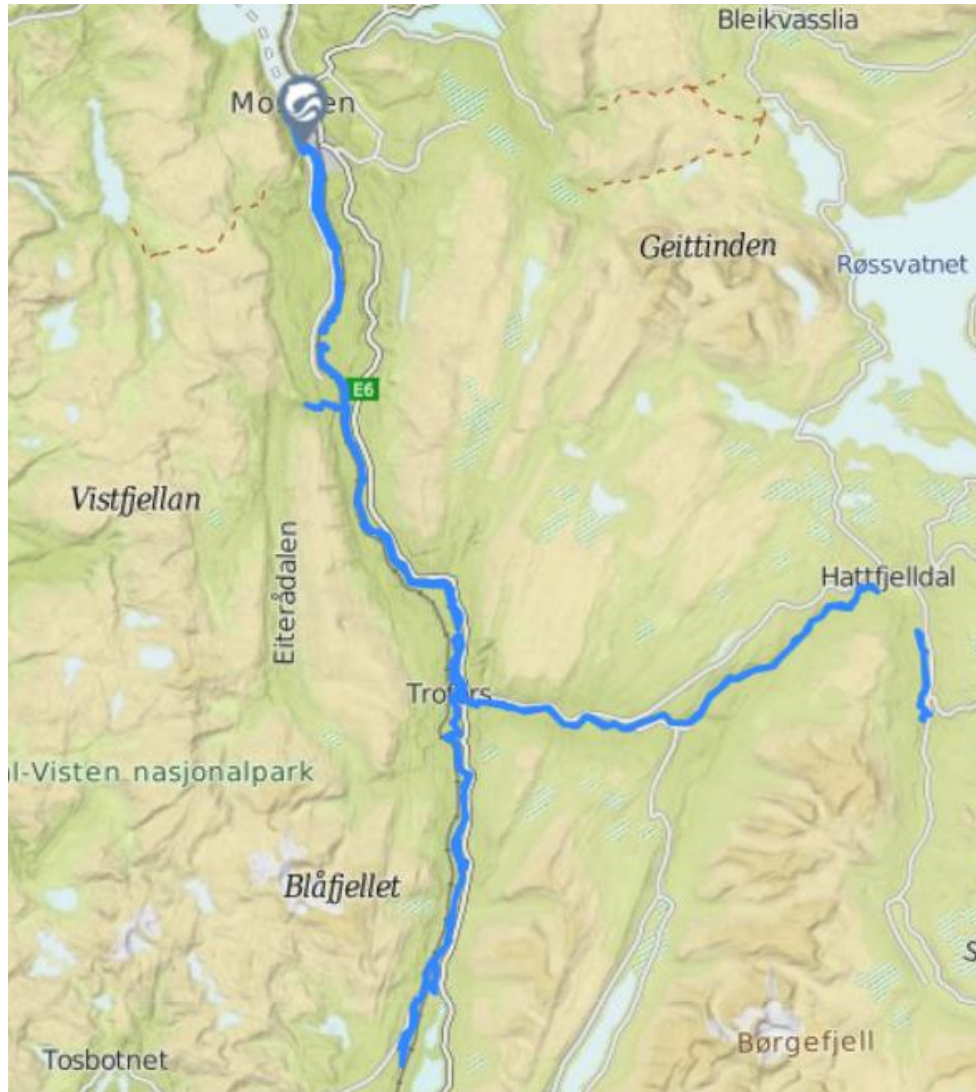
Bolyt/Attraksjonselementer

Attraksjonselementer til lav investeringskostnad

Startpunkt scooterløypenettverk

Stoppeffekt – Skulptur av laks

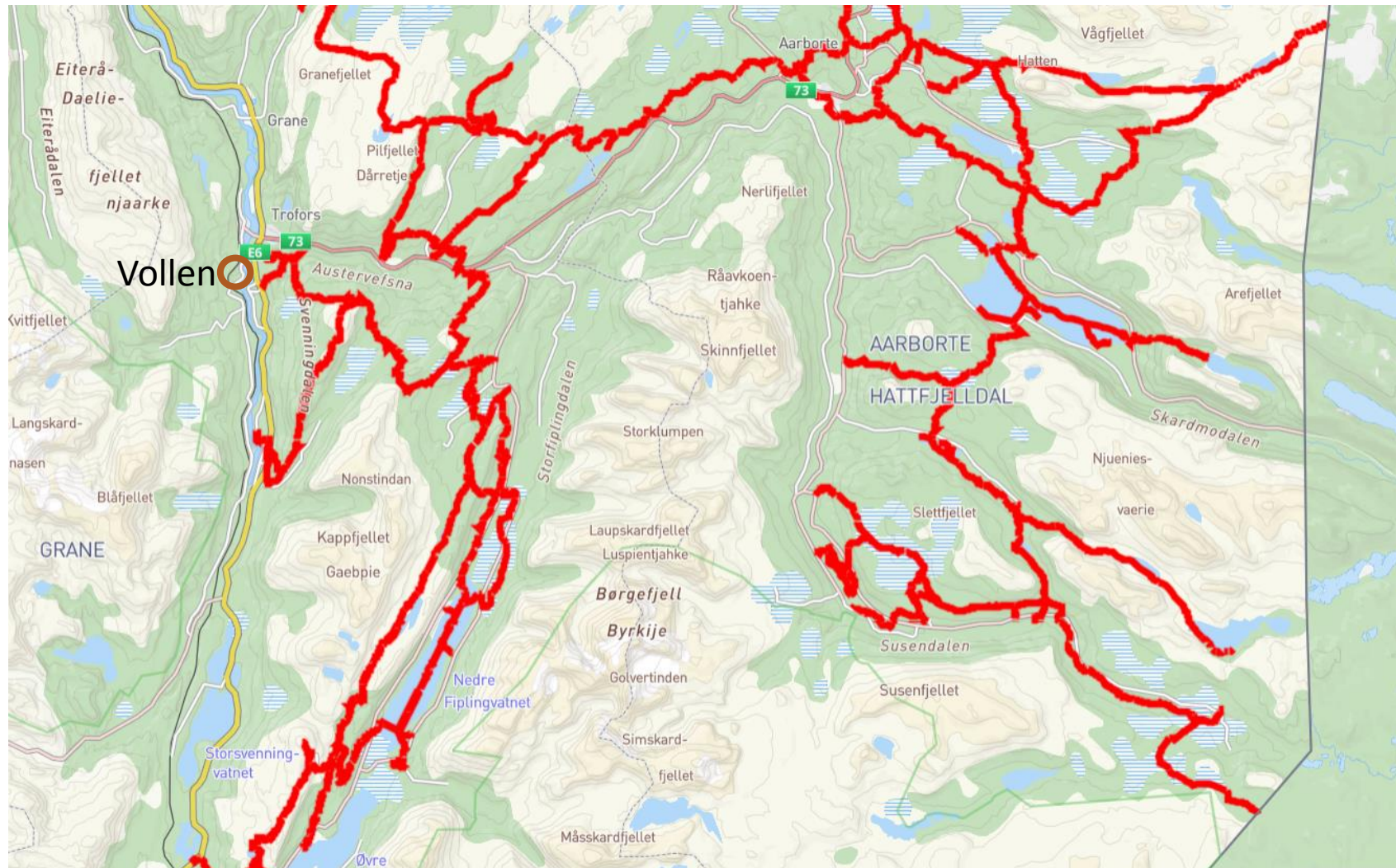

Lakseelvene Vefsna og Svenningelva går gjennom hoveddalførene av kommunen. I disse er det flere store fossefall hvor en kan se springende laks om sommeren. Historisk sett har [Vefsna](#) vært den suverent beste lakseelva i Nordland fylke og en av landets beste lakseelver.

runswick.ca/listing/salmon-plaza-monument

Stoppeeffekt – Scooterløyper

Stoppeeffekt – «Gamle Stavassdalsvegen» – Innfartsveg til Lomsdal- Visten nasjonalpark

- Prosjekt igangsatt med formål å etablere informasjonsprodukter som skaper interesse for nasjonalparker, friluftsliv og kultur.
- Det er et mål at produktene skal fenge alle aldersgrupper. Informasjonsprodukter kan være både fysiske og digitale.
- Prosjektet delfinansieres av Miljødirektoratet og gjennomføres av Grane kommune, Nasjonalparkforvalter, Helgeland friluftsråd og Helgeland museum.

**Grane
nasjonalpark-
kommune**

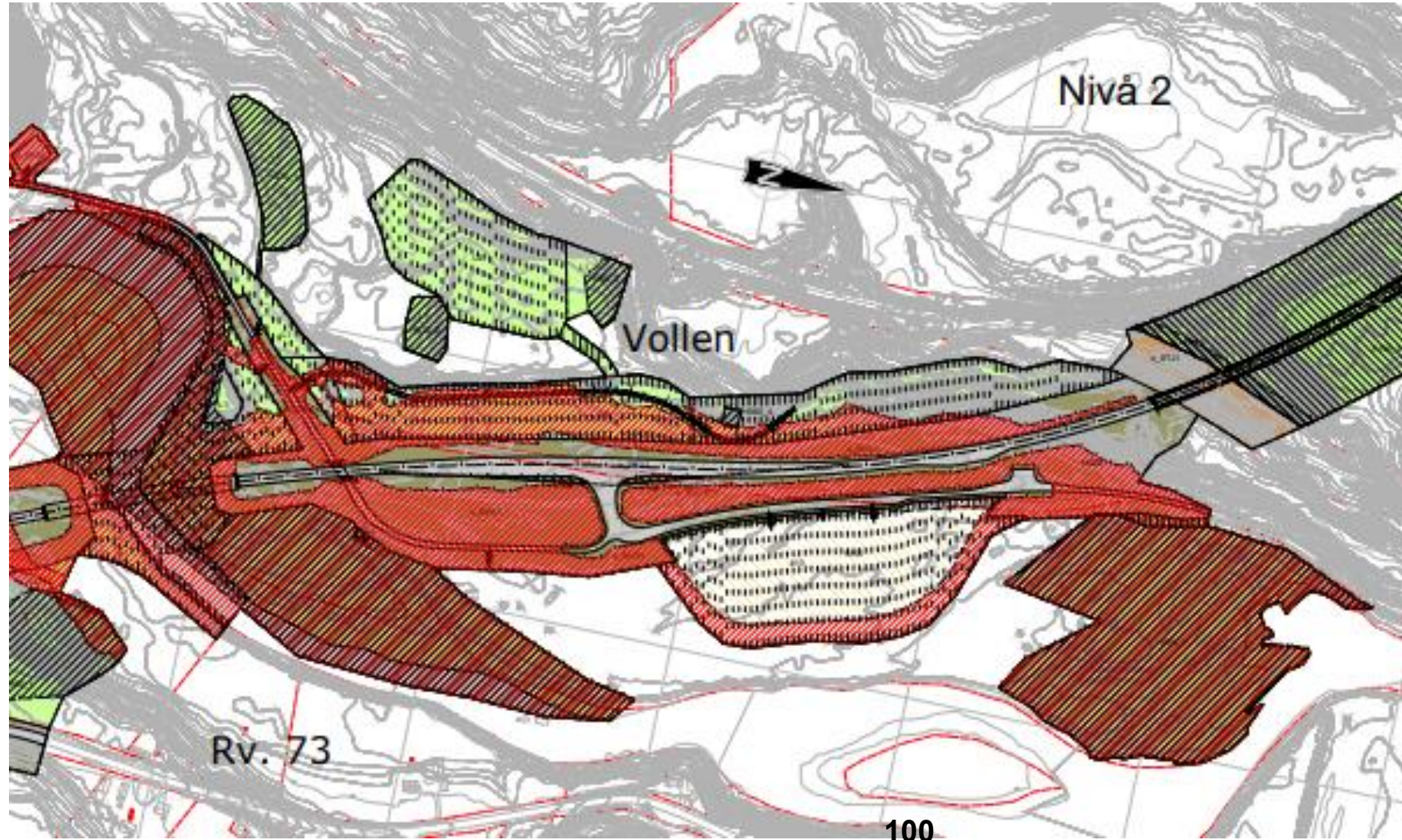
Andre stoppeeffekter

- Sti langs Svenningelva m/sittebenker.
- Inngjerdet område for hundelufting.
- Badeplass m/vedfyrte badstue.
- Skøytebane på deler av parkeringsplassen vinterstid.
- Har dere andre forslag?

Detaljregulering for E6 Svenningelv - Lien

Detaljregulering for E6 Svenningelv - Lien

§ 3.2 Kombinert bebyggelse og anleggsformål: Bensinstasjon/ vegserviceanlegg, kombinert med hotell/overnatting, annen offentlig eller privat tjenesteyting og annet uteoppholdsareal – BKB

§ 3.2.1 Arealet tillates benyttet som permanent masselager for ikke-organisk materiale (eks. grus og steinmasser). Arealet skal fylles opp til en høyde som er dimensjonert for 200årsflom inklusive en klimafaktor på 1,4.

§ 3.2.2 Fyllingsskråning ned mot tilstøtende terreng skal utformes med helning 1:4 eller slakere, og skal være kledd med stedlige vegetasjonsdekkemasser. Fyllingsskråninger skal erosjonssikres.

§ 3.2.3 Arealet på Vollen skal utformes og brukes slik at det ikke oppstår avrenning av finstoff og/eller forurensning som kan skade lokaliteten med Aursundløvetann (H560_5).

Detaljregulering for E6 Svenningelv - Lien

§ 3.2.4 Innenfor areal for kombinert bebyggelse og anlegg med tilhørende trafikkarealer og utearealer til opphold, kan det bygges og drives bensinstasjon, anlegg og bygninger for salg av drivstoff, etableres ladestasjon og overnattingstilbud i kombinasjon med vegkro/ bevertningssted. Det kan også etableres offentlig eller privat tjenesteyting med salgsvirksomhet knyttet til museums-, nasjonalparkrettet virksomhet og småskala næringsvirksomhet knyttet til vassdraget, landbruket og reindrifta.

- Maksimal utnyttelsesgrad er 75 %-BYA.
- Maksimal tillatt gesims-/mønehøyde er 8m/9m regnet fra ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt den enkelte bygning.
- Bygninger, installasjoner og ubebygget del av tomte skal ha en helhetlig arkitektonisk utforming, som gjenspeiler at Grane er en nasjonalparkkommune og en skogbrukskommune
- Ved etablering av overnattingstilbud (støyfølsomt bruksformål) skal krav til innendørs støynivå være tilfredsstillt.
- Merkevaren Norges nasjonalparker skal brukes
- Utvendig lagring tillates ikke.

Detaljregulering for E6 Svenningelv - Lien

§ 3.2.5 For å sikre at området skal fremstå som helhetlig og attraktivt skal utbygger sammen med byggesøknad etter pbl. § 20-1 sende inn detaljert høydesatt illustrasjonsplan for den ubebygde delen av planformålet. Følgende kriterier skal oppfylles:

- Tydelig omramming både sett på avstand og når du besøker stedet
- Terrengforming og bruk av vegetasjonskledte arealer som inndeling og omramming
- Godt strukturerte trafikk- og parkeringsarealer både for bil og sykkel
- Gjennomarbeidet belysning, oppmerking og skilting innad på området
- Tydelig adskilte og skjermede arealer for myke trafikanter, og for uteopphold
- Universell utforming

Grane kommune avgjør om byggesøknad med illustrasjonsplan tilfredsstillende krav satt i denne reguleringsplan til at området skal fremstå som helhetlig, trafikksikkert og attraktivt.

Hendvendelse til Nasjonalparkstyret om styrebehandling den 03.10.22 vedrørende søknad om autorisasjon for besøkssenter skog på Fjellfolkets hus i Hattfjelldal

Innledning:

Hattfjelldal kommune vil innen 21.10.22 søke miljødirektoratet om autorisasjon for Besøkssenter skog. Søknaden er per 28.09.22 ikke ferdigstilt. Kommunen har et totalareal på 2.682 km², hvor av 178.000 dekar er privateid produktiv skog. Resterende 115.000 dekar produktiv skog er eid av Statskog. 29,2% av landarealet i Hattfjelldal er vernet, og Hattfjelldal kommune har forvaltningsansvar for 5 skogvernområder.

Per i dag er det 280 skogeiere i kommunen, og rundt 100 stk. som jobber med skogdrift. 82 av de som jobber innenfor skogdrift er ansatt på Arbor. Resten er fordelt på flere mindre skogbedrifter som Susendal Bygdesag, Allskog, Brennbakk, Børgefjell Laft mm. Gjennom en etablering av et besøkssenter skog ønsker Hattfjelldal kommunen å forsterke sin identitet som skogbrukskommune og styrke sin kompetanse innenfor fremtidsrettet skogbruk, vern og bruk av skogområder, samisk natur og kulturgrunnlag, samt formidling av naturen som ressurs og livsgrunnlag.

Senteret er tenkt å etableres på Fjellfolkets hus. Her har også Helgeland museum, avdeling Hattfjelldal, kontor og utstilling, og Statsskog har sine kontorer der.

Formål med senteret

Hattfjelldalsamfunnet har et solid fundament av de verdier som er skapt av skogbruket i kommunen, og skogbruket er fortsatt en viktig næring med stor kompetanse spredt på ulike nivå og i ulike bransjer. Skogen som ressurs er imidlertid et videre begrep enn før. Med et viktig bærekraftperspektiv som bakteppe, ser man andre, spennende muligheter for å bruke skogen og skogens arealer som ressurs. Formålet med et besøkssenter skog vil være å formidle skogens betydning, i et historisk og fremtidsrettet perspektiv, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Senteret skal også bidra til å formidle kompetansen både innen sagbruk og restaurering, gamle byggeskikker og materialkunnskap.

Målgrupper:

Senteret retter seg mot innbyggere, lag og foreninger, skole og barnehager, forskningsinstitusjoner, og formidlingsaktører med et behov for kompetanseheving innenfor temaene skog, skognæring, bærekraftig og fremtidsrettet skogbruk, m.m. I tillegg til aktører og interessenter som har interesser innenfor materialkunnskap, byggeskikk, sagbruk og restaurering. Senteret skal rette seg mot lokale, regionale, nasjonale, og til dels internasjonale interessenter og aktører.

1. Den lokale målgruppen befinner seg innenfor en radius på 100 km, og består av kommunene Alstadhaug, Brønnøy, Grane, Hattfjelldal, Vefsn, Hemnes og Rana. Innenfor den lokale målgruppen vil det i all hovedsak være skoler, barnehager, innbyggere, kommuner, personer og bedrifter som driver innenfor skog, samt kompetansetilbud som Helgeland museum, Nord universitet, Distriktsenteret og Sørsamisk kunnskapspark.

2. Den regionale målgruppen er innenfor en radius på ca 200 km, og strekker seg fra Steinkjer i sør til Bodø i nord. Innenfor denne målgruppen har vi også kystskogbruket på Helgelandskysten. Innenfor denne målgruppen vil interessentene være turister/tilreisende, Fylkeskommunen og Statsforvalteren, Kystskogbruket, kompetansemiljøer slik som Nordlandsforskning, Sintef, NTNU, Nord Universitet, og aktører innenfor skognæring, byggeskikk, sagbruk, restaurering, o.l.
3. Den nasjonale målgruppen omfatter hele Norge. I denne målgruppen er det både kompetansemiljøer, turister/tilreisende, aktører og bedrifter innenfor skognæringen, og de med interesse for lokal byggeskikk og materialbruk.
4. Den internasjonale målgruppen består i hovedsak av nabokommunene i Sverige, samt interessenter fra Finland. I tillegg til turister som besøker Hattfjelldal.

Lokalisering

Senteret skal lokaliseres til Fjellfolkets hus, som er sentralt plassert i Hattfjelldal sentrum, midt i jordbrukets kulturlandskap og med skogkledte lisider som ramme rundt området. Fjellfolkets hus ble ferdigstilt i 2014, og er et moderne bygg med universell utforming i alle publikumsrettede arealer. I tillegg til Helgeland museums avdeling er det også et godkjent kjøkken i bygningen, og i september 2022 startet Cafè Hatten opp kafèvirksomhet i første etasje. I byggets andre etasje finner vi flere kontorplasser, overnattingsrom, felles kjøkken og stue.

Fjellfolkets hus ligger parallelt med sponplatefabrikken Arbor, som står som en spennende kontrast i landskapet. Tømmerlundene ved den gamle flyplassen skaper en naturlig overgang til de industrielle bygningene. Besøksenteret vil dermed bli en innfallsport til kunnskap og opplevelser, og et naturlig samlingspunkt for besøkende og lokalbefolkning.

Det går turstier med informasjonstavler og skilt ut fra Fjellfolkets hus, til skogområder med ulike vegetasjonstyper og suksesjonstrinn, artsriktighet og hogstformer. Historien om skogbruket i Hattfjelldal fortelles underveis. Noen av stiene passerer viktige naturtyper av nasjonal interesse, og et fugletårn er plassert ved Kjerkestadvatnet, i et område med spesielt stor artsdiversitet. Disse områdene ligger i krysningspunktet mellom kulturlandskap, skog og industri, og gjør vandringen i området spesielt.

Samarbeidspartnere

Det vil være naturlig å knytte til seg samarbeidspartnere fra de ulike miljøene innenfor samisk kultur og naturgrunnlag, Statskog, friluftsrådene i regionen, Helgeland museum, Vefsna regionalpark, Storuman kommun, ulike kompetansemiljøer, samt andre aktører med interesser innenfor feltet.

Organisering og økonomi

Senteret vil kunne bli organisert som en egen stiftelse, med et bredt sammensatt styre. Økonomi og budsjett vil bli en del av søknaden, men den totale søknadsrammen fra utlysningen til Miljødirektoratet er på ca 1,2 millioner.

Lokal forankring

Besøksenteret vil bli lokalt forankret gjennom vedtak i kommunestyret i Hattfjelldal kommune innen endelig søknad innsendes. Dersom søknaden går igjennom vil senteret bli forankret lokalt gjennom dialogmøter og informasjonsmøter med befolkningen, næringslivet, og andre aktører.

Hattfjelldal den 28.09.2022

Harald Lie

Ordfører Hattfjelldal Kommune

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/2333-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 26.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	18/2022	03.10.2022

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2023 – Hi North

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Hi North AS gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte turer i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 2. april 2023.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 14 personer inkl. guider.
- Turene skal gjennomføres etter følgende traseer ihht. kart vedlagt søknad:
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Måsskardvatnet, Simskardet
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Legdvatnet og Øyum i Susendal
 - Tomasvatnet, Sløkskardet, Dorekskardet, Jengelen
 - Tomasvatnet, Rørskardet, Simskardet
 - Jengelen, Dorekskardet, Rørskardet, Simskardet.
- Det tillattes ikke organisert ferdsel på omsøkte trase via Simskardvatnet.
- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal nasjonalparkforvaltningen orienteres på epost.
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte [✓]/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte [✓]/Mats Joma kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødige forstyrrelser.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Hi North (tidligere Naturlige Helgeland AS) søker dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023.

De planlegger 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til søknad fra Hi North AS.

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som **ikke** skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødig forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødig forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Søknadene for tidligere år er sendt til distriktene for uttalelse, det fremkom da ingen negative tilbakemeldinger under forutsetning av at turene blir gjennomført i mars og at reindriften kontaktes før turen gjennomføres. Søknad for 2023 er ikke sendt distriktene for uttalelse, men en har i tilrådningen hensyntatt distriktenes tidligere tilbakemeldinger på aktiviteten.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning?

Nasjonalparkstyret innvilget tilsvarende søknader for mars 2019, mars 2020, mars 2021 og mars 2022. Av ulike årsaker ble ikke turene før 2022 gjennomført. I 2022 ble turene gjennomført, i den sammenheng gjennomførte SNO tilsyn med tiltakshaver hvor det ble avdekket avvik ift. dispensasjonen. Avvikene omhandlet bruk av andre ruter og leirplasser enn det som dispensasjonen ga åpning for. SNO konkluderte med at dette var brudd på gitte vilkår i dispensasjonen, men ikke i et slikt omfang at det medførte anmeldes. Tiltakshaver benyttet bla. traseer som ikke var vurdert ihht. kunnskapsgrunnlaget og miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven ettersom de ikke var omsøkt.

Tiltakshaver har selv, i søknaden omtalt disse avvikene og forklart bakgrunnen for hvorfor de oppstod.

I etterkant av SNO rapport har det vært dialog mellom nasjonalparkforvalter og Miljødirektoratet om nasjonalparkstyrets vilkår i dispensasjonen var saklige, og hvilke muligheter nasjonalparkstyret har for å begrense slik organisert ferdsel.

Miljødirektoratet har blant annet gitt følgende tilbakemelding til saken:

Sitat:

«Juristene her var enige om at det neppe er adgang til å forby omsøkte ferdsel til fots (på ski) i foreliggende tilfelle. Adgangen til å forby ferdsel til fots er som tidligere nevnt begrenset, jf. [nml § 35 andre ledd](#). Dersom det ikke er adgang til å avslå en søknad, er det heller ikke adgang til å sette vilkår etter den ulovfestede vilkårslæren.

Som kjent skal skille mellom kommersiell og ikke-kommersiell organisert ferdsel bort ved de (lenge) annonserte forskriftsendringene som skal finne sted, det er aktivitetens påvirkning på verneverdiene/verneformål som skal være avgjørende for om det gis en tillatelse, ikke om aktiviteten er kommersiell eller ikke. Det er naturlig å tolke alle forskrifter i lys av de signaler som er gitt fra departementet»

Sitat slutt

Ut fra Miljødirektoratets tilbakemelding har nasjonalparkstyret få muligheter til å begrense slik ferdsel. Ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. En skal også legge merke til at Miljødirektoratet fremhever at nasjonalparkstyret må tolke dagens verneforskrift i lys av de signaler som er gitt fra departementet om at skillet mellom kommersiell og ikke-kommersiell organisert ferdsel skal bort i nye verneforskrifter.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase, artskart, rovbase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre økt belastning på området. Det åpnes ikke for omsøkte trase via Simskardvatnet

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

- Brev av 14. september 22 - Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023
- Kart over omsøkte traseer.

Hi North

V/Merethe Kvandal

Ytterøra 23

8656 Mosjøen

14. september 2022

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023

Viser til tidligere søknader og vi ønsker i 2023 og på ny gjennomføre organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark. Turene er tiltenkt gjennomført med lokalkjent guide fra Hi North og med påmelding av individuelle gjester. Vi er derfor avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går.

Beskrivelse

Vi ønsker å gjennomføre inntil to – 2- skiturer i mars/april 2023, fortrinnsvis helg i uke 12 og 13. Turen vi planlegger er tenkt gjennomført med 3 overnattinger i telt og totalt 4 dager. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Vi vil fiske underveis og våre gjester må utløse fiskekort etter gjeldende regler. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Tidspunkt

Vi ønsker å gjennomføre turene uke 12 og 13 i 2023

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storsvollen/Sjånes. Alternativt ned til Simskaret eller Øyum i Susendal. Planlagte camper er ved Jengelvannet, Store Kjukkervann og Vestre Tiplingen.

Vi er fleksible i forhold til rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioden. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriftnæringen.

Erfaring fra turene i 2022 viser at vi kan ha behov for å telte/anlegge camp andre steder langs ruta pga vær, føreforhold og/eller deltagerens fysiske form. Vi kan også av de samme årsaker ha behov for å endre rutevalg underveis, og ser at vi fort avviker fra dispensasjonen ved å søke om få alternativer som vi kan ha behov for av sikkerhetsmessige årsaker.

I år ble det dårlig vær på første turen, og da valgte vi å snu denne gruppa, men returnerte til Simskaret fordi det var riktig ift avstand og værforhold. På tur nr to var det så mye snø i første del av turen at de ikke nådde så langt som planlagt pr dag. De måtte slå camp tidligere, men i planlagte rutetrase. Vi hadde avklart på forhånd med reindriften at det ikke var rein i området og følte oss derfor sikker på at vi ikke forstyrret dyrelivet unødvendig.

Ut fra de forutsetninger som rå i Børgefjellet ved ulike vær og føreforhold, ber vi derfor om at vi i større grad kan endre rutevalg underveis hvis dette er strengt nødvendig. Vi har alltid mulighet til å kontakt reindriften via satellitt- eller mobiltelefon for å sikre at vi ikke går inn i et område som vil forstyrre reinen. Vi har som utgangspunkt å gjennomføre turene etter planlagt rute (rød), og endring av rutevalg er eventuelt noe vi kun gjør av hensyn til gjestens sikkerhet. Se vedlagte kart for rutevalg. Hovedrute i rødt, alternative traseer i blå.

Hi North er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt.

Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en positiv behandling av søknaden.

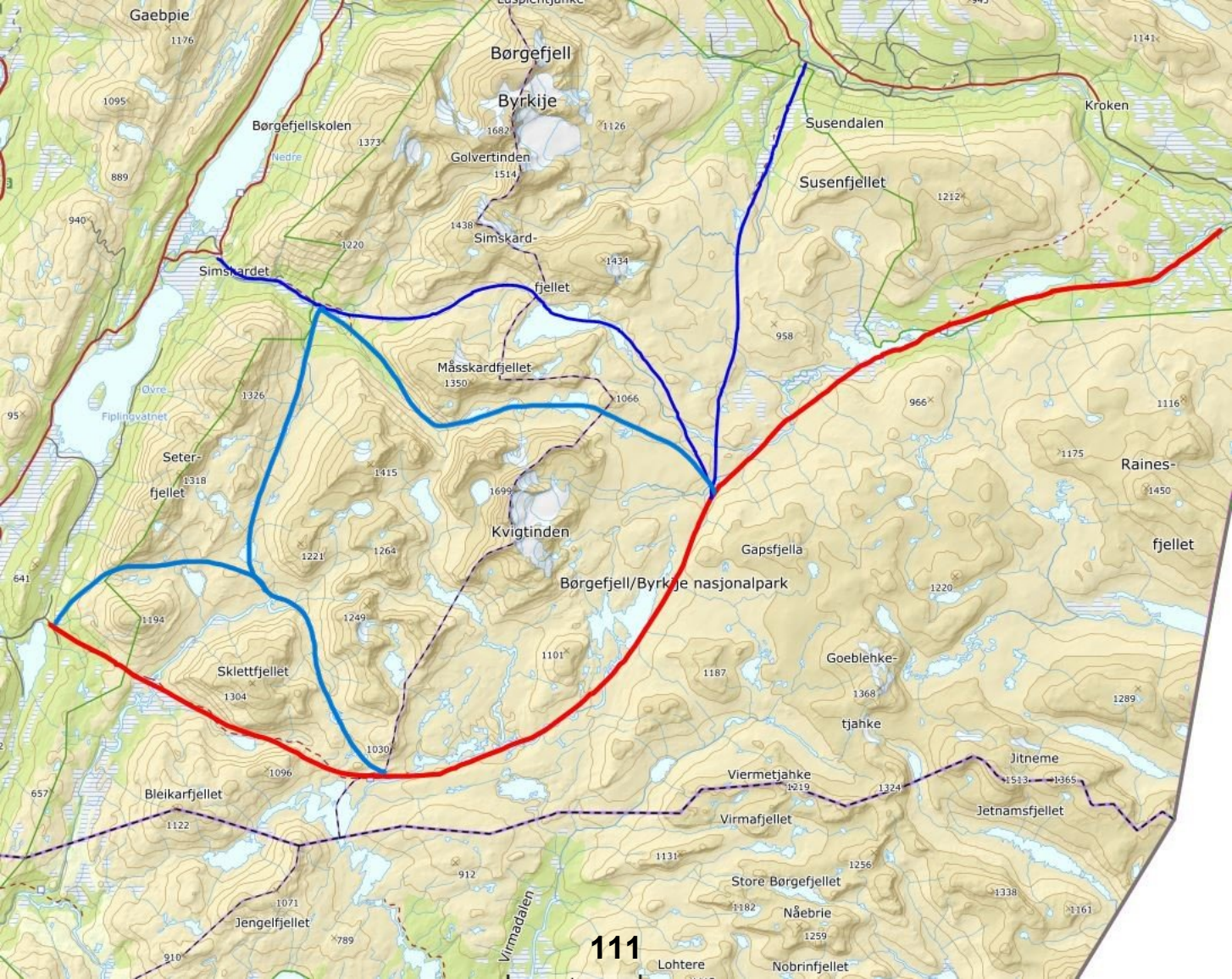
Med vennlig hilsen

Merethe Kvandal

Hi North

Tlf. 98 90 12 49

merethe@hinorth.no

Gaebpie

1176

Børgesfjell

Byrkje

Børgesfjellskolen

Golvertinden

Susendalen

Kroken

Susenfjellet

Simskardet

Simskard-

fjellet

Måsskardfjellet

Øvre

Fiplingvatnet

Sete-

fjellet

Kvigtingen

Børgesfjell/Byrkje nasjonalpark

Gapsfjella

Raines-

fjellet

Sklettjellet

1101

Goehle-

tjåke

Bleikarfjellet

Viermetjåke

Jitneme

Jetnamsfjellet

Jengelfjellet

Virmafjellet

Store Børgesfjell

Nåebrie

Nobrinfjellet

111

Lohtere

Virmadalen